

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Odsjek za kroatistiku

Katedra za hrvatski standardni jezik

Zagreb, 26. lipnja 2013.

**OPIS POLISEMNIH I HOMONIMNIH LEKSEMA U SUVREMENIM HRVATSKIM
JEDNOJEZIČNIM RJEČNICIMA**

DIPLOMSKI RAD

8 ECTS bodova

Mentorica:

Dr. sc. Tatjana Pišković

Studentica:

Vedrana Gudek

*Da bih saznao što riječi znače, trebam rječnik, ali da bih sastavio rječnik koji donosi valjano značenje riječi, moram znati kako je sastavljeno to značenje i kako da ga opišem.
(...)*

Gaetano Berruto, *Semantika*

Zahvaljujem svojoj mentorici dr. sc. Tatjani Pišković

na velikoj pomoći pri nastanku ovoga rada.

Zahvale idu i svim kolegama i prijateljima na podršci,

a najviše mojoj obitelji,

koja je uz mene – uvijek i u svemu.

SAŽETAK

U radu se razmatraju način i kriteriji navođenja homonima u rječničkim člancima suvremenih hrvatskih jednojezičnih rječnika – u *Rječniku hrvatskoga jezika*, čiji je glavni urednik Jure Šonje, te u Anićevu *Rječniku hrvatskoga jezika* (izdanje 1998).

Opisi se polisemnih i homonimnih leksema u tim dvama rječnicima poprilično razlikuju te u nekim primjerima uopće nije jasno što su homonimi, a što tek različita značenja istoga leksema.

Autorici je bio cilj u radu ispisati mnoge primjere iz navedenih rječnika i na temelju njih izvesti zaključke o tome kako su ti leksemi opisani te navesti razloge zbog kojih dolazi do nekih nelogičnosti i nedosljednosti u njihovim opisima.

SADRŽAJ

1. UVOD	5
2. POLISEMIJA I HOMONIMIJA – izazov za leksikologe i leksikografe	7
2.1. Polisemija	7
2.1.1. Polisemne (polisemantičke) strukture.....	8
2.1.2. Podjela polisemnih leksema.....	9
2.2. Homonimija	10
2.2.1. Podjela homonima i načini njihova nastanka.....	12
2.2.2. Homonimija i druge pojave.....	13
2.3. Posao leksikografa – zanimljiv, ali nimalo jednostavan	14
2.4. Homonimija i polisemija – problem pri sastavljanju natuknica	15
3. ANIĆEVO I ŠONJINO TRETIRANJE HOMONIMIJE I POLISEMIJE	18
3.1. Što (ni)je rečeno u predgovoru/pogovoru rječnika	18
3.2. Analiza opisa polisemnih leksema	21
3.3. Analiza opisa homonimnih leksema	24
4. ZAKLJUČAK	38
Sažetak i ključne riječi.....	40
LITERATURA	41
PRILOZI	43

1. UVOD

Ideja za pisanje diplomskoga rada pod naslovom *Opis homonimnih i polisemnih leksema u suvremenim hrvatskim jednojezičnim rječnicima* javila se na predavanjima i seminarima iz kolegija Hrvatska leksikologija koji je autorica slušala ak. god. 2010/2011. Anićev i Šonjin rječnik priručnici su kojima se služimo gotovo svakodnevno, a zanimljivo je uočiti kako se oni razlikuju, pogotovo kad je u pitanju bilježenje i opis leksema koji se u literaturi nazivaju homonimima. Ako se pogledaju, primjerice, leksemi STOLICA i DESNI, nailazimo na komplikacije jer Vladimir Anić (u trećem izdanju *Rječnika hrvatskoga jezika* iz 1998) bilježi tri natuknice, odnosno tri leksema: STOLICA¹ ž ‘1. komad pokućstva, 2. meton. službeni položaj’, STOLICA² ž ‘med. izvršena velika nužda’ i STOLICA³ ž [rus. slav.] ‘pov. arh. jez. knjiž. 1. glavni grad, 2. sjedište’, s trima eksponentima i s jednakim prozodijskim obilježjima, što će reći da su u njega to tri homonima.¹ Dvije natuknice bez eksponenata zabilježene su za lekseme DĚSNĪ *prid.* i DĚSNI *pl t* ‘zubno meso’, koji jesu homografi, ali nisu homonimi. U Šonje je situacija obrnuta – on naime bilježi leksem STOLICA (STOLICA ž ‘1. raz stolac, 2. sveučilišna katedra, 3. fiziol izbacivanje izmetine iz tijela, 4. pren sjedište vlasti’) kao jednu polisemnu jedinicu (jedan leksem s četirima značenjima), a leksemi DĚSNĪ¹ (dēsñī) *prid* i DĚSNĪ² ž *pl t* ‘zubno meso’ opisani su kao dva homonima, iz čega proizlazi pretpostavka da Šonje kao homonime bilježi i homografe.

Na temelju tih se dvaju primjera već mogu iznijeti neki zaključci, no autorici je zadatak bio detaljno pregledati navedene rječnike, ispisati iz njih homonimne lekseme (kao i lekseme koji to nisu, ali ih autori svejedno bilježe kao takve), usporediti Anićevo tretiranje homonimije i polisemije sa Šonjinim te upozoriti na uočene nedosljednosti i nelogičnosti u opisima jednoga i drugoga.

Prije same rasprave upotunjene brojnim primjerima iz triju rječnika daje se kraći pregled onoga što se u dijelu znanstvene literature govori o homonimiji i polisemiji (a što je česta tema raspravâ i drugih radova lingvistâ i leksikologâ), a na kraju rada izdvojeni su prilozi s popisima leksema koji mogu dopuniti primjere navedene u tekstu rada.

¹ U priručnome izdanju, tzv. *Malome Aniću* stoji: STOLICA¹ ž ‘v. stolac’ i STOLICA² ž ‘fiziol. velika nužda’ – također homonimi.

Ovo je još jedan rad posvećen homonimnim i polisemnim leksemima, o kojima nikad neće biti rečeno sve, ali baš je zato ta tema dobar izazov za istraživanje i pisanje rada kojim student okrunjuje svoje fakultetsko obrazovanje.

2. POLISEMIJA I HOMONIMIJA – izazov za leksikologe i leksikografe

2.1. Polisemija

Polisemija je u *Hrvatskome enciklopedijskom rječniku* (HER 2002: 983) definirana kao mijenjanje značenja riječi u vremenu, promjena značenja kao dijakronijska pojava u jeziku (kao primjer je naveden leksem BROD = 1. gaz, 2. plovilo), odnosno kao višeznačnost. Tako je definira i Vladimir Anić u svojem rječniku, dok Rikard Simeon, osim što navodi da je to sposobnost riječi da ima različita značenja, dodaje da „riječi, svezane polisemijom, predstavljaju slučajevne promjene vrste značenja jedne te iste riječi, za razliku od homonimije, u kojoj postoji zvukovno podudaranje različitih riječi“ (Simeon 1969, II. sv.: 83). Simeon, dakle, odmah razgraničuje dvije različite pojave u jeziku.

Polisemija se odnosi na višeznačnost (pojava da su jednom izrazu pridružena dva značenja ili više njih, pa riječ ovisno o govorniku ili kontekstu ima različita značenja) te na mehanizme ostvarivanja višeznačnosti – metaforu (preneseno značenje utemeljeno na sličnosti), metonimiju (preneseno značenje utemeljeno na asocijativnom povezivanju stvari u vremenu i prostoru) i sinegdohu (podvrsta metonimije u kojoj se uzima dio za cjelinu).² Ona nastaje kada se neka riječ, koju prepoznajemo po etimološkim i gramatičkim pokazateljima, pojavljuje u više međusobno nesrodnih značenja.³ Polisemija je česta pojava te samo vrlo specifične riječi i termini nisu polisemični, što se najbolje može uočiti ako se otvori bilo koji jednojezični rječnik (hrvatskoga jezika) i pogleda kako su opisani leksemi, odnosno rječnički članci. Ladislav Zgusta (1991: 74) ističe kako je polisemija uvijek tvrd orah za leksikografa jer ju on mora izučavati iz perspektive „čiste“ semantike, analiziranjem značenja izoliranih riječi, ali i iz perspektive gramatičkih i semantičkih kombinacija riječi.

U kognitivnoj je lingvistici polisemija shvaćena kao odraz enciklopedijskih podataka, tj. podataka znanja o svijetu prenesenih i organiziranih tako da postaju značenjski podaci, odnosno dio jezične strukture (usp. Raffaelli 2009: 57). Polisemiju tumače kao jednu od jezičnih pojava kojima se pokazuje uvjetovanost i međusobna povezanost konceptnih i jezičnih struktura, a tri su pristupa njezinu proučavanju: a. proučavanje polisemije kao višeznačenjske strukture unutar koje su značenja međusobno povezana na temelju kognitivnih procesa kao što su metafora, metonimija, generalizacija i specifikacija, b. proučavanje polisemije kao zrakasto organizirane strukture po principu rodbinske sličnosti s prototipnim

² Usp. Dujmović-Markusi 2011: 16–18.

³ Usp. Berruto 1994: 87.

značenjem kao središtem strukture oko kojega se organiziraju njemu više ili manje bliska značenja i značenjske nijanse, i c. proučavanje polisemije kao principa kategorizacije (Raffaelli 2009: 56–60; 2004: 105). Polisemija, prema Ullmannu, na sinkronijskoj razini jezičnoga funkcioniranja zadovoljava ponajprije kriterij jezične ekonomije, s čime se slaže i Tafra,⁴ te se ne može zamisliti jezik bez polisemije (Raffaelli 2009: 60). U njezinu nastanku imaju važnu ulogu principi ekonomičnosti, učinkovitosti i izražajnosti, koji proizlaze iz kognitivno-komunikacijske jezične funkcije (*ibid.*: 62).

2.1.1. Polisemne (polisemantičke) strukture

Polisemantičke su strukture stabilne kad imaju središnji, jezgreni dio koji omogućuje njihovo daljnje širenje i stvaranje novih značenja. Takva se struktura sastoji od primarne semantičke realizacije i od sekundarnih semantičkih realizacija (zvanih i *aloleksi* ili *subleksi*), odnosno od značenjskih varijanata leksema. Tipično je značenje leksema rezultat djelovanja različitih mehanizama tijekom jezičnog razvoja. Dijakronijska dinamika određenoga polisemnoga leksema dovela je do toga da metaforičko značenje postane tipično značenje u sinkronijskome trenutku (kao kod leksema TRUDAN), a da konkretna značenja (koja su dijakronijski utemeljenija od apstraktnih značenja) mogu postati strukturno rubna.⁵ Zgusta u svojem *Priručniku leksikografije* razlikuje tzv. direktni smisao neke riječi (tj. smisao iz kojeg se drugi smislovi mogu izvesti, pod pretpostavkom da su oni karakterizirani nekom dodatnom konotacijom ili smislom koji je figurativan) i prenesene smislove (Zgusta 1991: 63–66),⁶ a „u slučaju nekih visokopolisemičnih riječi, jedan od smislova, obično jedan od direktnih, može se zvati dominantnim“ (*ibid.*: 66). Dominantno je značenje, dakle, ono na koje većina govornika nekog jezika misli ako joj je određena riječ predočena izolirano, tj. bez konteksta. Također navodi da ono što je povijesno preneseno značenje (odnosno, u njega – „smisao“) može biti u sinkronijskoj semantičkoj analizi izravno (direktno) značenje (usp. Zgusta 1991: 63–74).

Raffaelli (2009: 71) ističe da leksemi kojima je shema⁷ slabije istaknuta od pojedinačnih značenja pripadaju onom tipu polisemnih leksema koji graniče s homonimnim leksemima. Ovdje se, dakle, već naziru problemi s razgraničenjem tih dviju pojava u jeziku. Svaka

⁴ Branka Tafra (1986: 386–387) ističe da polisemija pridonosi jezičnoj ekonomiji i ne stvara smetnje u jezičnoj komunikaciji. Što je riječ starija (tj. što je veći broj konteksta u kojima se pojavljuje) te što je frekventnija, to je veća mogućnost proširenja značenja.

⁵ Usp. Raffaelli 2009: 61–67.

⁶ Ono što Zgusta naziva *smislom* u ovome se radu naziva *značenjem*.

⁷ „Schema ili shematski koncept jest konceptna i strukturna okosnica organizacije polisemne strukture“ (Raffaelli 2009: 71).

uporaba polisemnog leksema, navodi autorica, tj. svako novo kontekstno okruženje utječe na postojeća značenja stvarajući značenjske nijanse koje su komunikacijski uvjetovane. U svojem članku na primjeru pridjeva koji pripadaju domeni osjećaja Raffaelli pokazuje kako se odnos sintagmatske i paradigmatske razine ostvaruje kao načelo organizacije polisemnih struktura (usp. Raffaelli 2004: 108).

„Sposobnost ljudskoga uma, kao dinamički ustrojenoga, da s pomoću već postojećih jezičnih izraza te njihovom međusobnom kombinacijom imenuje nove koncepte jedan je od ključnih procesa u stvaranju višeznačnih leksičkih struktura“ (*ibid.*: 112).

2.1.2. Podjela polisemnih leksema

Lyons i Ducháček klasificirali su polisemne lekseme tako što su ih razdvajali od homonima. Tako Lyons tvrdi da su prema kriteriju povezanosti značenja leksemi polisemne strukture jer je sveza među značenjima prepoznatljiva, dok su prema kriteriju nepovezanosti značenja leksemi homonimi (što znači da se značenja u polisemnoj strukturi počinju sve više odvajati). Slično njemu Ducháček razlikuje polisemne lekseme od homonima po tome što je značenjska veza jednih uočljivija od one u drugih (usp. Raffaelli 2009: 85).

U kognitivnoj se lingvistici razlikuju stabilni, stabilno-dinamički i dinamički polisemni leksemi (Raffaelli 2009: 110–138). Stabilni (primjerice, leksem GLAVA) imaju kognitivno istaknutu shemu i tipično značenje (koje je ishodišno značenje ostalih značenjskih nijansi). Tipično se značenje stabilno-dinamičkim polisemnim leksemima može tumačiti prema kriteriju ishodišta značenja koje je semantičko ishodište ostalih značenjskih nijansi i značenja polisemne strukture. U tu skupinu spadaju leksemi koji se odnose na temeljne, iskustveno bliske koncepte (npr. leksemi OŠTAR i SKINUTI; uglavnom glagoli i pridjevi, ali i prijedlozi koji označuju različite prostorne ili vremenske odnose), s pomoću kojih se metaforički i metonimijski poimaju raznorodni, konkretni i apstraktni (čak i do određenoga vremena posve nepoznati), koncepti. „Dinamička obilježja njihova ustroja mnogo su intenzivnija i raznolikija negoli kod stabilnih leksema i mogu dovesti do većih dijakronijskih pomaka u semantičkoj strukturi negoli kod stabilnih leksema“ (Raffaelli 2009: 129). Dinamički se polisemni leksemi (čije tipično značenje nije ujedno ishodište ostalih značenja semantičke strukture) dijele na: a) polisemne lekseme bliske homonimima i b) polisemne lekseme kojima je tipično značenje metaforički/metonimijski motivirano. Zajedničko im je obilježje to što njihove semantičke strukture u sinkronijskom trenutku odražavaju različite procese koji su ih zahvatili tijekom dijakronijskoga razvoja (*ibid.*: 130–131).

Za ovu su temu posebno zanimljivi polisemni leksemi bliski homonimima (npr. leksemi STANICA, PARK, LIST) jer se lingvisti spore oko toga radi li se o više homonima ili o jednoj polisemnoj jedinici (a argumentaciju nalaze najčešće u sljedećim kriterijima – etimološkom kriteriju i kriteriju povezanosti i nepovezanosti značenja).⁸ Raffaelli (*ibid.*: 133) navodi da se ta potkategorija može odrediti kao polisemni leksemi jer imaju svoju shemu, makar je ona slabo istaknuta, a pitanje je li shema kroz vrijeme bila sve manje istaknuta (pa je polisemni leksem postao homonimom) ili se tek oblikuje (homonim postaje polisemnim leksemom) ne smatra toliko bitnim. Obilježja su semantičkih struktura polisemnih leksema bliskih homonimima sljedeća: a) slabije istaknuta shema u odnosu na različita značenja leksema, b) nemogućnost definiranja tipičnoga značenja prema kriteriju ishodišta značenja, c) dva ili više značenja gotovo su jednako istaknuta i d) nepovezanost među značenjima (usp. Raffaelli 2009: 138).

2.2. Homonimija

Homonimija označuje odnos između leksema koji imaju isti oblik i različita, sa sinkronijskog aspekta nepoveziva, značenja. U literaturi se naziva još i homonimnošću, istoimenošću, suzvučnošću i istozvučnošću.⁹ O homonimima se, dakle, govori kada dvije riječi imaju jednak izraz (koji uključuje i isti naglasak), a različit sadržaj (usp. Dujmović-Markusi 2011: 29), odnosno kada isti oblik ima više različitih značenja (usp. Berruto 1994: 84–85). Dva leksema u homonimnome odnosu čine homonimni par, a više njih čini homonimni skup.

Rikard Simeon (1969, I. sv: 486) definira homonim kao „riječ koja je u pisanom obliku i izgovoru istovetna s nekom drugom riječi istog jezika ali se od nje razlikuje podrijetlom i značenjem“ te dijeli homonime u nekoliko skupina: a) apsolutni ili potpuni homonimi (oni u kojima se svi njihovi sastavni morfemi potpuno podudaraju po zvučanju, ali

⁸ Etimološki kriterij – ako se značenja mogu povezati s istim etimonom, tada je riječ o polisemnom leksemu, a ako se povezuju s dvama etimonima, riječ je o homonimnim leksemima. Kriterij povezanosti i nepovezanosti značenja podrazumijeva da je, ako se radi o polisemnome leksemu, motivacijska sveza među značenjima transparentna (usp. Raffaelli 2009: 131–132).

⁹ Usp. definicije: „Homonimija (homonimnost) – (*lingv.*) pojava da riječ ili više riječi istoga glasovnog sustava i istoga grafičkog oblika imaju različito značenje ili podrijetlo; istozvučnost, istoimenost, suzvučnost“ (HER 2002: 448). „Homonimija – homonimnost, istoimenost, suzvučnost; u lingvistici pojava da dvije ili više riječi različita značenja i podrijetla imaju isti zvuk ili istu grafiju; može biti apsolutna ili potpuna“ (Simeon 1969, I. sv: 487). „Homonimija postoji kad različita značenja odgovaraju jednom jedinom označitelju. (Berruto 1994: 85). Homonimija je postojanje i mogućnost postojanja dvaju ili više diverznih semantičkih sadržaja u formalno, po spoljašnjem izgledu istome obliku“ (Gortan-Premk 2004: 151). „Homonimija je leksička pojava u kojoj dva ili više leksema, koji pripadaju istom leksičko-gramatičkom razredu, a različitim leksičko-semantičkim razredima, imaju sve jednake lekse i ni jedan integralni sem“ (Tafrá 1986: 385).

se potpuno razilaze po značenju, npr. KLJUČ – ‘1. izvor, vrelo, 2. ključ za bravu’), b) gramatički (gramatički afiksi koji se podudaraju po zvučanju, ali ne i po značenju), c) historijski ili etimološki homonimi (oni koji su nastali uslijed glasovnih promjena što su se dogodile u procesu razvitka glasovnog sustava jezika), d) izvedeni ili sintaksni (složene i izvedene riječi, homonimnost kojih se temelji na razlici njihove unutrašnje građe), e) prosti ili korijenski homonimi (neizvedene riječi koje se podudaraju po značenju) i f) djelomični ili parcijalni homonimi (takvi u kojima se svi njihovi sastavni elementi ne podudaraju po zvučanju, a značenje im je različito). Iz Simeonove definicije proizlazi činjenica da homonimi ne trebaju pripadati istoj vrsti riječi (usp. Hudeček – Mihaljević 2009: 160).

Da bi se pretpostavilo da se radi o homonimiji, neophodno je da su i napisan i izgovoren oblik identični, ističe Zgusta (1991: 79). Prema podrijetlu se homonimi dijele, što je uobičajena podjela u literaturi i u školskim udžbenicima, na *oblične* ili *morfološke* (tj. one koji nastaju kada se izrazi riječi izjednače zbog nastavaka u deklinaciji ili konjugaciji, npr. ÛNÛKĀ – Gmn. m. r. i Gmn. ž. r.) i na *leksičke* (koji su takvi u svojim osnovnim, tj. leksikografskim oblicima, a nastali su na različite načine).¹⁰ Upravo leksički homonimi, i to u suvremenome standardnom hrvatskom jeziku, predmet su Samardžijina zanimanja (1989: 3–4) te on navodi pet uvjeta za homonimiju riječi: 1) moraju imati isti fonemski sastav, 2) moraju imati različita značenja, 3) moraju imati iste prozodijske značajke (tu se isključuju homografi, npr. PĀRA ‘stanje u koje prelazi tekućina pri zagrijavanju’ i PĀRA ‘novac’), 4) moraju se jednako pisati (isključujemo homofone) i 5) moraju pripadati istoj vrsti riječi. U vezi s petim uvjetom leksikolozi su podijeljeni mišljenjem, a i sâm Samardžija u svojoj definiciji nema kriterij pripadnosti istoj vrsti riječi: „Homonimi su riječi istog fonemskog sastava i slijeda, jednakih prozodijskih značajki, jednake u pisanju i različita značenja“ (*ibid.*: 7). Šesti uvjet koji veza leksema mora zadovoljiti da bi se govorilo o homonimima – etimološki kriterij – Samardžija ne uzima u obzir zbog njegovih dvaju nedostataka (prvi je činjenica da uvođenje jezične dijakronije u proučavanje sinkronijskoga jezičnog stanja proturječi strukturalističkim spoznajama, a drugi je taj što nije potpuno poznata etimologija svih homonimnih riječi te često dolazi do pukih nagađanja) (usp. Samardžija 1989: 5).

¹⁰ Usp. Dujmović-Markusi 2011: 30.

2.2.1. Podjela homonima i načini njihova nastanka

Leksičke homonime Samardžija (1989: 4–5) dijeli na *prave* (oni pripadaju istoj vrsti riječi) i *neprave* (pripadaju različitim vrstama riječi);¹¹ pravi su podijeljeni na *potpune prave* (gdje parnjaci i u promjeni ostaju homonimni, npr. BÀNICA¹ ‘banova žena’ – BÀNICA² ‘nekadašnji hrvatski sitan novac’, SÛD¹ ‘posuda’ – SÛD² ‘mišljenje o nekom, nečem’) i na *nepotpune prave* homonime (npr. BÏTI¹ (*jesam, budem*) ‘postojati’ – BÏTI² (*bijem*) ‘tući’, GRÂD¹ (*gradovi*) ‘veće naseljeno mjesto’ – GRÂD² (*gradi*) ‘stupanj raznih mjernih ljestvica’). Budući da se autor bavi homonimima u standardnome jeziku, izvan njegova su razmatranja odnosi standardnojezičnih leksema s arhaizmima (npr. KÛK ‘dio tijela’ i KÛK ‘stijena’), odnosi standardnojezičnih leksema i dijalektizama/regionalizama/lokalizama (npr. KLÊT *kajk.* ‘manja kuća, koliba u vinogradu’ i KLÊT ‘proklet’) te odnosi standardnojezičnog leksema i kolokvijalizma/žargonizma (npr. KÏT, ŠEVA, BRÏJATI). Ipak, historizmi (riječi koje su u pasivni leksik prešle djelovanjem izvanjezičnih činitelja, ali ih u suvremenome jeziku trebamo kada govorimo o određenom razdoblju u kojem su postojale pojave obuhvaćene njihovim značenjem) nisu isključeni iz homonimnih odnosa (npr. BANICA ‘banova žena’ i BANICA ‘nekadašnji hrvatski sitan novac’) (usp. Samardžija 1989: 7–10). Autor navodi i kako različite leksičke norme mogu imati homonimne parove koji ne postoje u drugoj normi – primjerice u srpskoj je leksičkoj normi homonimni par STÔ¹ ‘stotina’ i STÔ² ‘stol’, a u hrvatskoj nije, stoga se on u članku ne bavi ni takvim primjerima (*ibid.*).

Homonimi mogu nastati na nekoliko sljedećih načina: a) raspadom polisemije višeznačne riječi, odnosno depolisemizacijom ili homonimizacijom (npr. KÒSA¹ ‘vlasi na glavi čovjeka’ i KÒSA² ‘blaga strana brijega’ i KÒSA³ ‘oruđe’; ZÁVOJ¹ ‘povez’ i ZÁVOJ² ‘okuka’; VRŠITI¹ ‘činiti, izvoditi radnju’ i VRŠITI² ‘izdvajati zrnje od klasja’), b) leksičkim posuđivanjem, i to kad je jedan homonimni parnjak posuđenica, a drugi domaća riječ (npr. PÂS¹ ‘pojas’ i PÂS² *engl.* ‘dugo dodavanje lopte’) ili kad su oba homonimna parnjaka posuđenice (npr. KÁDAR¹ ‘sposoban’ i KÁDAR² ‘sva lica u nekoj službi’), c) tvorbom riječi, i to osnovnim tvorbenim načinom (npr. ISTÛPITI¹ ‘izaći jedan korak iz reda; iščlaniti se’ i ISTÛPITI² ‘učiniti što tupim’) ili sekundarnim tvorbenim načinom – konverzijom, tj. prijelazom iz jedne vrste riječi u drugu bez dodavanja tvorbenih elemenata (npr. ZLÖ¹, pridjev i ZLÖ², imenica ‘nesreća, zloća’), d) glasovnim promjenama u prošlosti (npr. KLJÛČ¹ ‘oruđe’ i KLJÛČ² ‘vrutak,

¹¹ Primjerice, pravi su homonimi BÀNICA¹ – BÀNICA², BÖB¹ ‘biljka’ – BÖB² ‘sanjke, natjecateljska disciplina’, KÒNAC¹ ‘tanko predivo vlakno za šivanje’ – KÒNAC² ‘kraj, svršetak’ itd.; nepravi BÈZDAN¹ im. ‘dubina bez dna, ponor’ – BÈZDAN² prid. ‘koji je bez dna’, BLÍZU¹ pril. – BLÍZU² prij, RÛJAN¹ im. ‘deveti mjesec u godini’ – RÛJAN² prid. ‘rumenkast’ itd. (vidi više u Samardžija 1989: 5).

izvor', ZRĚTI¹ 'gledati' i ZRĚTI² 'dozrijevati', KRMA¹ 'stražnji dio broda' i KRMA² 'hrana za stoku') (usp. Samardžija 1989: 10–17).

2.2.2. Homonimija i druge pojave

O tome što su homonimi (jesu li to istopisnice ili istozvučnice, pripadaju li istoj vrsti riječi, moraju li biti identični samo u rječničkoj formi/kanonskome obliku ili im svi aloleksi moraju biti jednaki) nema jedinstvenog mišljenja.¹² Od homonima (leksemi koji se podudaraju u svim gramatičkim oblicima u pisanoj i govorenoj realizaciji) treba razlikovati: a) *homofone* ili *istozvučnice* (leksemi koji se podudaraju samo u govorenome tekstu, a različito se pišu, npr. DALMATÍNAC i DALMATÍNAC, DÛNJA i DÛNJA), b) *homografe* ili *istopisnice* (leksemi koji se podudaraju samo u pisanome obliku, a naglasna su im svojstva drugačija, npr. LÛK i LÚK, GRÂD i GRÄD) i c) *homoforme* ili *homomorfe* (različiti leksemi koji se poklapaju samo u nekim od svojih gramatičkih oblika, npr. BRÔJ, imenica i BRÔJ, imperativ glagola BROJITI).¹³

Tafra (1986: 384–385) navodi da pri definiranju homonima treba uzeti u obzir činjenicu da su u hrvatskome jeziku (odnosno, u njezinoj terminologiji – u hrvatskosrpskome) svi homonimi ujedno i homografi, ali da svi homografi nisu homonimi. Također se homonimija ne treba izjednačivati s homofonijom jer je homofonija širi pojam. Od homonimâ Tafra odvaja i sinkretizam (npr. ŠUMAMA – DLI mn.) i konverziju (npr. DÒBRO, pridjev, DÒBRO, prilog, DÒBRO, imenica).¹⁴

Branka Tafra (2011: 173) razlikuje također *homograme* ili *istoslovnice* (riječi ili oblici jednaka grafemskoga sastava bez obzira na to jesu li im naglasci jednaki ili nisu, npr. MOL i MOL) od *homografâ* ili *istopisnicâ* (koji se podudaraju potpuno i po grafemskom i po prozodemskom slijedu, npr. MÔL i MÔL).¹⁵ Kada se kombiniraju jezična i slovopisna razina, moguća su sljedeća četiri slučaja: 1) *homofonski homogrami* (istozvučne istoslovnice), npr. MOL i MOL, 2) *heterofonski homogrami* (raznozvučne istoslovnice), npr. LUK i LUK, 3) *homofonski homografi* (istozvučne istopisnice), npr. MÔL i MÔL, i 4) *heterofonski heterografi* (raznozvučne raznopisnice), npr. LÛK i LÛK (*ibid.*: 174–175). Kako su svi rječnici kojima se

¹² U ovome se radu autorica drži Samardžijine definicije homonima i njihove podjele, premda spominje i neke druge, slične, podjele.

¹³ Usp. Gortan-Premk 2004: 150; Dujmović-Markusi 2011: 31.

¹⁴ Iako konverziju mnogi smatraju posebnom vrstom homonimije, Branka Tafra ističe da se u rječnicima takve natuknice ne trebaju obročavati jer među njima postoji semantička kohezija (usp. Tafra 1986: 385).

¹⁵ Heterografi su, primjerice, imenica SKÛP i pridjev SKÛP, a homografi imenica DÂN i glagolski pridjev DÂN (usp. Tafra 2011: 173).

autorica služila za potrebe nastanka ovoga rada onaglašeni, odnosno prozodijski obilježeni, nema potrebe za razlikovanjem svih ovih kombinacija, pa se ovdje kao homografi uzimaju parnjaci LÛK i LŪK.

2.3. Posao leksikografa – zanimljiv, ali nimalo jednostavan

Budući da je predmet o kojem se raspravlja u ovome radu upravo opis leksema u hrvatskim jednojezičnicima, potrebno je istaknuti da su i Anić i Šonje (odnosno skupina autora koji su radili na rječniku čiji je glavni urednik Jure Šonje) morali uložiti velik trud kako bi nastali njihovi rječnici. Njihov posao obuhvaća ponajprije skupljanje građe za rječnik, a zatim odabiranje, konstruiranje i uređenje odrednica. Leksikograf koji sastavlja jednojezični rječnik, navodi Zgusta (1991: 211–274), često je i sâm izvorni govornik dotičnog jezika te se on koristi znanjem vlastitog jezika u svojem radu. Upravo zbog te činjenice česta je pojava različitoga bilježenja (jednakih) leksema u dvaju autora ili više njih, pogotovo što se tiče prozodijskih obilježja. Često je u leksikografskome radu, dakle, prisutna subjektivnost.

Katkad je jedan rječnik osnova za sastavljanje drugoga, što je slučaj u (Anićevu) najopsežnijem izdanju iz 2003. (*Veliki rječnik hrvatskoga jezika*), gdje su urednici¹⁶ zasigurno napravili velike izmjene u odnosu na ranija izdanja.¹⁷

Među najvažnijim je leksikografovim zadacima utvrđivanje pojedinačnih značenja i njihove organizacije (usp. Zgusta 1991: 66). Kada je u pitanju poredak kojim treba navoditi pojedinačna značenja neke polisemične riječi, nema jasnoga principa, međutim prvo se navodi dominantno značenje ili ono koje ima najširu primjenu i nema konotacija. To nije sporno ni u jednome od rječnika koji su pregledani ovom prilikom – doista se ponajprije bilježi primarna semantička realizacija nekog leksema, a potom njegove značenjske varijante, npr. u Anićevu rječniku: GLÁVA ž ‘1. dio tijela, 2. taj dio tijela kao sjedište uma, razuma, 3. glavni ili prvi u čemu, 4. osoba, pojedinac, 5. komad nekog prehrambenog proizvoda u obliku lopte, 6. prošireni ili zadebljani krajnji dio čega’ (...). Homonimi su kategorija riječi s kojom leksikografi imaju vjerojatno najviše problema, i to upravo zbog njihova razgraničavanja s polisemnim leksemima. Zgusta navodi da se homonimija uspostavlja intersubjektivnom interpretacijom i razumijevanjem (to ovisi o govornikovu obrazovanju i drugim okolnostima), a etimologija se ne može prihvatiti kao osnovni kriterij za odlučivanje (jer je ona katkad

¹⁶ Budući da je Vladimir Anić umro 2000, promjene su unosili urednici rječnika.

¹⁷ Za potrebe ovoga rada autorica se nije koristila *Velikom rječnikom hrvatskoga jezika* upravo zbog njegove opsežnosti, no bilo bi zanimljivo usporediti opise homonimnih i polisemnih leksema u tome rječniku s onima u nekom od ranijih izdanja ili sa Šonjinim *Rječnikom hrvatskoga jezika*.

ionako nepoznata). Također ističe da bi leksikograf trebao prihvatiti kao homonimne samo parove s izrazito različitim nepovezanim značenjima (usp. Zgusta 1991: 75–88). Pravilo je u leksikografiji, navodi Tamaro (usp. Tamaro 2008: 235), da svaki homonim ima svoju posebnu rječničku natuknicu, a polisemična riječ unutar jedne natuknice ima jedan formativ s više sema (značenja), poredanih broјčano od denotativnoga, primarnog značenja prema ostalim, sekundarnim, metaforičnim značenjima, i smatra se jednom jedinicom rječnika. Tri kriterija koja leksikografi moraju uzeti u obzir kada odlučuju o tome hoće li uvrstiti jedan rječnički članak ili više njih jesu etimologija (ako dva leksema potječu od različitih riječi, radi se o homonimima, a ako im je podrijetlo zajedničko, to je jedna riječ s više značenja), povezanost značenja i gramatička kategorija leksema (pripadanje različitim vrstama riječi razlog je za posebnu natuknicu) (usp. Tamaro 2008: 235).

Leksikografi, nadalje, u obzir moraju uzeti i činjenicu da riječi koje uvrštavaju u rječnik tvore paradigmu, što je važno za određenje homonima (potpuni su homonimi oni koji su podudarni u svim oblicima, tj. u cijeloj paradigmi, a ne samo u kanonskome obliku). Na kraju valja navesti da se sve odluke vezane za bilježenje leksema moraju iznijeti u predgovoru rječnika, što tvrdi i Zgusta (*ibid.*: 229) jer je ipak cilj brzo i efikasno pomoći čitaocu koji se koristi rječnikom.

2.4. Homonimija i polisemija – problem pri sastavljanju natuknica

Većina se autora u svojim radovima slaže s činjenicom da homonimija stvara probleme, a pogotovo to vrijedi kada treba odrediti jesu li značenja nekog označitelja „različita“ i međusobno nesrodna te u kojoj je to mjeri tako. Zna se da ako jedna riječ ima dva različita značenja ili više njih, onda se radi o polisemiji, a ako pak dvije riječi ili više njih imaju isti izraz, u pitanju je homonimija. No granicu među njima katkad nije lako odrediti,¹⁸ a to pogotovo otežava posao leksikografima (vidi gore). Kada se pak ne razlikuje što je jedna jezična jedinica, a što su dvije ili više njih, dolazi do nerazumijevanja. I homonimija i polisemija dovode do višeznačnoga pridruživanja izraza i pojma te se obje razrješuju kontekstom, ističu Hudeček i Mihaljević (2009: 169).

O razgraničavanju homonimije i polisemije kao o leksikološkom i leksikografskom problemu piše Branka Tafra u svojim člancima (Tafra 1986: 381–393, 2011: 173–179, 2011: 181–188), a homonimija kao leksikografski problem predmet je zanimanja i autoricâ Hudeček

¹⁸ Oštru granicu između homonimije i polisemije teoretski je nemoguće povući, ističe Tafra (1986: 386).

i Mihaljević (2009) koje preispituju uobičajena određenja homonimije i kriterije razgraničenja homonimije od srodnih pojava. Tafra se dotiče dvaju najvažnijih pitanja s kojima se suočavaju leksikografi – kako razgraničiti polisemiju od homonimije te koje natuknice obrojčivati. Kao odgovor na drugo pitanje predlaže dva rješenja – ili obrojčivati sve homografe (odnosno sve homofone ako je rječnik akcentiran) ili obrojčivati homonime uz obavezno tumačenje što se razumije pod tim pojmom (usp. Tafra 1986: 392). Hudeček i Mihaljević predlažu obrojčivanje samo pravih homonima (to su riječi iz leksika standardnoga jezika, a pripadaju istoj vrsti) koji su vrlo rijetki. Homoforme, homografe i homofone ne bi trebalo bilježiti kao homonimne lekseme, odnosno ne treba ih obrojčivati, ističu autorice, kao ni riječi koje pripadaju različitim vrstama (usp. Hudeček – Mihaljević 2009: 164). U Anića i Šonje to pitanje nije najbolje riješeno jer ni jedan autor ne obrojčuje samo homonime ili homografe ili homofone, a nisu jasno protumačili ni što razumijevaju pod pojmom *homonim* (vidi dolje).

Hudeček i Mihaljević (2009: 162–165) uočavaju nekoliko uzroka nejasnom određenju homonimije: a) činjenicu da naziv *homonimija* ima šire (tada obuhvaća i homofoniju, i homografiju, i potpunu homonimiju) i uže značenje (samo potpuna homonimija), b) nejasno utvrđen odnos između homonima i homoforme, c) pitanje može li se govoriti o homonimiji samo ako je riječ o riječima iste vrste, d) pitanje može li se govoriti o homonimiji ako riječi imaju različit normativni status ili pripadaju različitim dijalektima.¹⁹ One proturječe Tafri (koja navodi da homonimi mogu biti i riječi koje pripadaju standardnom jeziku i dijalektu ili dvama dijalektima te da homonimi ne moraju imati sve iste oblike) jer je u prvome slučaju riječ o različitim sustavima, a u drugome o homoformama u kanonskome obliku (*ibid.*: 166).

Sandra Tamaro (2008) u svojem se članku bavi razlikovanjem homonimije od polisemije pri sastavljanju rječničkih natuknica u dijalektalnoj čakavskoj leksikografiji. Na temelju pregledanih rječnika ona zaključuje da je većina autora svakomu homonimu pridodala zasebnu natuknicu, a često imaju brojku iznad glave članka. Tek je nekoliko izuzetaka, i to kad je unutar jednoga rječničkog članka uvršteno više riječi istog oblika, a različitog značenja i morfološke kategorije. Navodi se da postoje i slučajevi kad se polisemija ne razlikuje od homonimije, pa se svako značenje stavlja u posebnu homonimnu natuknicu. Potrebno je,

¹⁹ Pod nazivom *homonim* one podrazumijevaju samo homonime u užem smislu (riječi koje pripadaju istoj vrsti i imaju sve jednake oblike, i to u izgovoru i u pismu, te koje nemaju nijednu zajedničku značenjsku sastavnicu. Uvjetnim homonimima smatraju parove riječi od kojih jedan parnjak ima krnju paradigmu jer ne postoje gramatičke prepreke da se stvore njihovi nerealni oblici, npr. KRMA¹ i KRMA², LÜPA¹ i LÜPA² itd. (usp. Hudeček – Mihaljević 2009: 166, 183–184).

ističe Tamaro, pri sastavljanju natuknica voditi brigu o kriterijima etimologije, gramatičke kategorije i povezanosti značenja, pa na temelju njih odlučiti radi li se o homonimiji ili o polisemiji (usp. Tamaro 2008: 242–243).

Homonimija i polisemija nastale su povijesnim razvojem jezika, ali se manifestiraju kao sinkronijski fenomeni, pa traže sinkronijske metode pri istraživanju (usp. Tafra 1986: 384).²⁰ Kriterij etimologije nije siguran jer se njime samo može isključiti kada polisemija nije u pitanju (ako etimon nije isti, to nije polisemija), a postoji i mogućnost dehomonimizacije (odnosno konvergentnoga semantičkog razvoja dviju riječi različitog podrijetla (*ibid.*: 384). Po mišljenju Hudeček i Mihaljević (2009: 173–180) pri razgraničavanju je polisemije i homonimije važno uključiti tri kriterija: 1) etimološki (čiji je zagovornik i Simeon, a koji odbacuju Tafra i Samardžija zato što homonimiju drže sinkronijskim fenomenom), 2) semantički (odnosno povezanost/nepovezanost značenja) – njegova je prednost u tome što opisuje današnje stanje, dakle sinkronijski, i što opisuje jezični osjećaj izvornih govornika, 3) tvorbeni – autorice se zalažu za načelo da su istoizrazne tvorenice od različitih riječi homonimi, bez obzira na to što riječi od kojih su tvorene mogu imati zajednički sem.

²⁰ Gortan-Premk (2004: 151) također tvrdi da su i polisemija i homonimija činjenice jezične sinkronije te da je problem odnosa polisemije i homonimije zapravo pitanje identifikacije leksema kao posebnih elemenata leksičkoga sustava.

3. ANIĆEVO I ŠONJINO TRETIRANJE HOMONIMIJE I POLISEMIJE

Budući da je zadatak istraživanja bio uočiti razlike u opisima leksema u trima rječnicima te ukratko raspraviti o njima, to će biti prikazano na sljedećim stranicama rada. Autorica svaku sličnost ili razliku između opisa homonimnih i polisemnih leksema objašnjava pomoću primjera ispisanih iz rječnika, a njihova je dopuna u *Prilozima* na kraju rada, u kojima se iznosi potpun popis homonimnih leksema iz triju rječnika (premda on nije cjelovit, tj. uza svaku natuknicu nisu ispisane sve odrednice ni cjelovite definicije, već samo značenje, koje razlikuje natuknice jednu od druge, i, eventualno, podatak o podrijetlu leksema), a zabilježeni su i leksemi koji u jednome rječniku jesu tretirani kao homonimi, dok u drugome nisu. Leksemi će biti složeni po skupinama, odnosno homonimi će biti izdvojeni uglavnom onako kako ih je klasificirao Samardžija (1989), a tamo gdje je potrebno, autorica će uzeti u obzir i neke druge prijedloge autorâ koji su raspravljali o tome problemu i, dakako, zauzeti svoj stav.

3.1. Što (ni)je rečeno u predgovoru/pogovoru rječnikâ

Prije nego što se krene na samu analizu homonima (i polisemnih leksema) u rječnicima, potrebno je navesti što su o svojim opisima tih složenih leksičkih jedinica rekli autori. Nažalost, ono na što čitatelj nailazi u predgovorima, odnosno pogovorima u tim priručnicima, prilično je površna slika o tome kako je koji autor razdvojio homonimne od polisemnih leksema, kojim se kriterijima pritom vodio, koji su leksemi i dalje ostali upitni što se tiče određenja pripadaju li u jednu ili u drugu skupinu leksema itd. Čitatelj koji nije lingvistički dobro potkovan i koji nije čitao literaturu koja se bavi temom homonimije i polisemije teško se može snaći kada, primjerice, naiđe na leksem GLÁVA koji ima desetak značenja, poredanih brojčano u jednoj natuknici, ili pak na lekseme PÒVESTI¹, PÒVESTI² i PÒVESTI³, koji su odvojeni i obrojčeni svaki zasebno. Možda je o tome trebalo voditi računa pri nastanku rječnikâ, tako bi se sigurno izbjegli brojni problemi.

U *Osnovnim uputama za čitanje Rječnika u Rječniku hrvatskoga jezika* (Šonje, 2000) navodi se kako se homonimi („natuknice koje imaju jednak oblik, a različite su po etimologiji, značenju i vrsti riječi“) obrađuju zasebno, a iznad desne strane natuknice piše se mala brojka koja određuje abecedni redosljed. Vodeći se tom uputom, autorica je ispisala sve natuknice označene eksponentima, odnosno sve lekseme koji su u tome rječniku navedeni kao homonimi (vidjeti sve u *Prilogu 1*).

Za razliku od predgovora u Šonjinu *Rječniku hrvatskoga jezika* u rječniku se Vladimira Anića iz 1998. (treće izdanje) donosi objašnjenje u pogovoru, no bez obzira na to što je ono znatno opširnije, u opisu nije protumačeno sve što bi bilo potrebno da se čitatelj može snaći u tome što su u hrvatskome jeziku homonimi, što polisemni leksemi, a što nešto sasvim treće.²¹ Ovdje se navode neke definicije za koje autorica smatra da ih je potrebno navesti kako bi se opisi u jednome i drugome rječniku mogli usporediti, ali i kako bi se vidjela nedosljednost u opisima jednoga i drugoga:

- prilozima obuhvaćaju i ono što se naziva česticama, partikulama i rečeničnim prilozima;
- pridjev i popriloženi pridjev daju se u istome članku pod brojkom **1.** i **2.** zato da se zornije predoči tvorba priloga od pridjeva (za razliku od tvorbe posebnim sufiksima *-ke*, *-omice* itd.), npr. **MÒMAČKĪ 1.** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na momke, **2.** (**-čki**) *pril.* kao momak, na način momaka; pod **2.** daje se u zagradi rezultat alternacije glasova, ako ga ima, i razlika u dužini na posljednjem slogu;
- u nekim se parovima pridjev razlikuje od priloga dužinom unutrašnjeg sloga (npr. *prid.* **VŘTLARSKĪ : pril.** **VŘTLĀRSKI**), no to se posebno ne bilježi – to čini *Rječnik* preglednijim i ne opterećuje njegov opseg pretjeranim brojem natuknica;²²
- ako riječi različito znače, a imaju isti naglasak, to je opisano u člancima označenim sitnom brojkom; svaka pak razlika u naglasku nipošto ne povlači razliku u značenju (npr. **SÛDJELOVATI** i **SUDJELÒVATI**);²³
- oblici koji se osamostaljuju po značenju izdvojeni su u natuknicu izvan gramatičkog opisa: **ÛPITAN** *prid.* < *odr.* *ùpitnĭ* > (za razliku od *ùpĭtan*) (Anić 1998: 1410);²⁴
- *Rječnik* bilježi uobičajene i „prve“ oznake nepromjenjivih riječi; ponegdje i posebno naglašava njihovu različitu „pripadnost vrstama“, tj. uz nepromjenjive se riječi nalazi oznaka pripadnosti pojedinoj vrsti (npr. **KAD** (kada) **1.** *pril.* **2.** *vezn*) ili su one izdvojene u posebne natuknice sa sitnom brojkom (npr. **PRĪJE¹** i **PRĪJE²**) (usp. Anić 1998: 1415)

²¹ Usp. Anić 1998. (*Kako se služiti Rječnikom*), str. 1405–1437.

²² Usp. i v. više u Anić 1998, str. 1409.

²³ Iz ovoga navoda čitatelj ne može otkriti jesu li to tada homonimni leksemi ili „riječi koje različito znače, a imaju isti naglasak“. Nejasno je objašnjeno i neprimjereno čitatelju koji upravo u rječniku pokušava naći rješenje nekih nedoumica.

²⁴ U Anića se u uglatim zagradama daju podaci iz kojeg jezika ili kulturnog sloja jezika riječ potječe, dok su u oštrim zagradama podaci o akcenatskome tipu i gramatički te morfološki podaci. Šonje pak bilježi etimološke podatke unutar obliha zagrada, a prozodijska obilježja te gramatičke i morfološke podatke u uglatima.

– „Rječnik podrazumijeva da korisnik zna kako u hrvatskom jeziku postoje laka automatska popriloživanja (pridjeva na *-ski* kao **GRADSKI** *prid.* ‘gradski ljudi’ i **GRADSKI** *pril.* ‘ponašati se gradski’, zatim pridjeva srednjeg roda kao **BIJELO** *prid.* ‘bijelo rublje’ i **BIJELO** *pril.* ‘gledati bijelo’) i od konteksta zavisne promjene pripadnosti vrstama među nepromjenjivim riječima“ (Anić 1998: 1415); kao natuknice su zabilježene odvojeno, primjerice **BIJÊL** *prid.* i **BIJÊLO** *pril.*;

– definicije se daju „iznutra“, onako kako se oblikuju pojmovi u prvobitnoj zamisli, uz druga značenja, uvijek pod brojkom otisnutom masno (npr. **1**, **2** itd) (Anić, 1998: 1420);

– svršeni i nesvršeni glagolski vid sa svojim gramatičkim oblicima u natuknici upućuju se jedan na drugi kraticom *usp.*; nesimetričnosti u značenju objašnjavaju se onako kako se pojavljuju u zoni definicije, kad je potrebno kao jedna od definicija označena brojem (Anić 1998: 1417);

– glagolske imenice nalaze se pod natuknicom glagola u zoni gramatike unutar oštih zagrada, ako značenje ne traži da se izdvoje kao posebne natuknice (**PEČËNJE** i **PEČËNJE**) (Anić 1998: 1418).

U „Predgovoru“ *Maloga Anića*, tj. priručnoga rječnika u kojem je obuhvaćeno nešto više od 70% Anićeve rječničke baze, navodi se kako su u njemu sve hrvatske riječi i većina stranih riječi koje se pojavljuju u udžbenicima za osnovne škole sažeto i precizno definirane te gramatički i leksikografski obrađene, a u jednoj natuknici, kojoj je nosilac osnovna riječ, često su sadržane i izvedenice koje obično ne zahtijevaju posebnu definiciju (npr. **AUTOMATIZÁCIJA** *ž tehn.* postupci kojima se smanjuje udio ljudskoga rada u suvremenoj proizvodnji /// **AUTOMATIZÍRATI** *dv.*; **AUTÒMATSKĪ** *prid.* ◇ *v.* **AUTOMAT**).

Nadalje, u istome rječniku postoje upute za služenje rječnikom, tj. „Kako se služiti Rječnikom“, gdje se navodi da je definicija objašnjenje noseće riječi (natuknice), a ako riječ ima više značenja, svako je od njih označeno brojem 1, 2, 3. itd. (npr. **PLÔD** *m < N mn* plòdovi > ‘**1.** *bot.* biljni organ, sadrži jednu ili više sjemenaka [*jestivi ~*] **2.** *fiziol.* zametak živog bića u majci, još nerođeno dijete **sin.** fetus **3.** *pren.* proizvod, rezultat kakve fizičke ili umne djelatnosti’ [*~ rada*] ili **VĪDJETI** (koga, što) *dv.* < *prez.* vĭdĭm > ‘**1.** reagirati (na što) osjetilom vida, primjećivati, opažati očima, zapaziti, zapažati očima **2.** sresti koga, naći se s kim **3.** *pren.* uvidjeti, uviđati, razab(i)rati, shvatiti, shvaćati’ [*vidim da ima pravo*]).²⁵ Također se navodi da

²⁵ Ove su dvije natuknice (slučajan) izbor autorice.

su natuknice označene sitnom brojkom (superskriptom, tj. eksponentom ^{1,2} itd.) ako je riječ o homonimima (istozvučnicama), npr. RŪJAN¹ *prid.* < odr. -jnī > *knjiš.* ‘koji je žućkastocrven, riđast, rumenkast’ [*~no lišće; ~no vino*] i RŪJAN² *m* < G rŭjna > ‘deveti mjesec u godini, **sin.** septembar’ /// RŪJANSKĪ *prid.*

3.2. Analiza opisa polisemnih leksema

Ono što ni u jednome rječniku nikad ne izostaje jest riječ kao glava natuknice i njezino značenje.²⁶ U mnogim slučajevima nije lako odrediti radi li se o homonimnim ili o polisemnim leksemima, pa se u njihovim opisima rječnici najviše razilaze. To se onda odražava tako što jedan autor u rječnik uvrštava jednu rječničku natuknicu s više značenja, a drugi bilježi dvije natuknice ili više njih jer su to „iste“ riječi s različitim značenjima, tj. homonimi.

Polisemija je uglavnom dobro obrađena. Tamo gdje se oba autora slažu u opisu polisemnih leksema, oni ih opisuju kao jednu rječničku jedinicu, tj. kao jedan formativ s više sema (značenja). Semantičke su realizacije, tj. značenjske varijante polisemnoga leksema poredane brojčano i najprije je navedeno primarno (denotativno) značenje, a potom ostala značenja (sekundarna, metaforička, metonimijska). Nije nužno da značenja budu poredana brojčano; katkad su unutar rječničkoga članka koji se odnosi na polisemnu riječ značenja nanizana i odvojena zarezom, no to ne mijenja značenje leksema, pa nije sporno. Egzemplifikacija ili primjer uporabe riječi u rečenici (frazе, sintagmatski i frazeološki izrazi) nije presudan čimbenik za razlikovanje homonima od polisemnih leksema, ali uglavnom se navodi u polisemnim rječničkim člancima.

Ovako su u Šonjinu rječniku opisani neki (tipični) polisemni leksemi:²⁷

GLÁVA *ž* [mn *gláve*] ‘**1. anat** a. prednji dio tijela viših životinja i gornji dio čovječjega tijela, b. dio neke anatomske strukture ili organa, **2.** glavni ili prvi čovjek u nekoj zajednici; starješina, vođa, poglavar, **3.** život, **4.** čeljade, osoba, pojedinac, **5.** prednji dio čega, čelo, **6.** istaknuti, prošireni dio čega, **7. agr** ono što nalikuje na glavu, zaobljeni vršni dio korijena koji nosi lišće, **8.** sadržajna cjelina knjige, **9. pren** um, razum, pamet’

²⁶ Usp. Tamaro 2008: 234.

²⁷ Namjerno su uzeti, između ostalih, leksem GLÁVA (koji Raffaelli svrstava u skupinu stabilnih polisemnih leksema), zatim leksemi ŌŠTAR i SKĪNUTI (primjeri stabilno-dinamičkih leksema) te leksemi STĀNICA, PĀRK i LĪST (leksemi bliski homonimima); vidi gore podjelu i objašnjenje.

KÖRIJĚN *m* [mn *körjēni, kōrjenovi*] ‘**1. bot** organ viših biljaka koji ih učvršćuje u tlo i hrani crpeći iz zemlje vodu s otopljenim mineralnim tvarima, **2. mat** rezultat korjenovanja, **3. ling** nerastavljivi dio riječi, koji nosi osnovno značenje, **4. anat a.** dio organa ili dijela tijela koji je učvršćen u tkivu, **b.** donji dio pojedinih organa, **5. pren a.** izvorište, početak, **b.** podrijetlo’

LĪST *m* [mn *listovi*] ‘**1. bot** organ viših biljaka koji obavlja asimilaciju i transpiraciju, **2.** lisnat, tanak četvrtast komad neke stvari, **3.** pismo, **4.** isprava ispisana na listu papira, **5. anat** stražnji mesnati dio potkoljenice, **6. zool** (*Solea vulgaris*) morska riba koštunjača iz porodice listovki’

PĀRK (eng) *m* ‘**1. grad** uređeno zemljište namijenjeno šetnji i odmoru sa smišljeno odabranim i raspoređenim biljkama, stazama, klupama za odmor, igralištima za djecu, često s vodoskocima i ukrasnim kipovima; perivoj: *gradski* ~, **2.** sva vozila nekog poduzeća ili ustanove: *vozni* ~, *topnički* ~’

PLÔD *m* [G *plōda*, mn *plōdovi, plōdovi*, G *plōdōvā*] ‘**1. bot** biljni organ koji se stvara od plodnice cvijeta nakon oplodnje, a sastoji se od usplođa i sjemenke, **2. fiziol** u sisavaca, posljednji razvojni stadij prije rođenja, koji ima razvijene već sve organske sustave, a prehranjuje se posteljicom; fetus, **3. pren** proizvod ili rezultat neke djelatnosti’

STĀNICA (STĀNICA) *ž* ‘**1. biol** najmanja strukturna i funkcionalna jedinica živih organizama sposobna za samostalan život i reprodukciju, većinom mikroskopskih dimenzija: *životinjska* ~, *biljna* ~, **2.** okce u pčelinjem saću, **3.** ambulanta; postaja; kolodvor; stajalište’

ÖŠTAR (ž *-tra*, s *-tro*) *prid* [G *-tra*, odr *öštrī*, G *-ōga, -ōg*] ‘**1.** koji je izbrušen, koji svojom oštricom dobro reže, siječe, pili, bode: ~ *nož*, ~*tra sjekira*, ~*tro staklo*, ~ *brid*, ~*tra bodlja*, **2.** neugodan, bridak, rezak, hladan: ~ *vjetar*, ~ *propuh*, **3.** strog, prijek, bridak, opasan: ~ *ton*, ~ *glas*, ~ *pas*, **4.** koji se dobro vidi; jasan, izoštren: ~*tra slika*’

SKĪNUTI *svr prel* ‘**1.** uzeti i premjestiti, izvaditi s nekoga mjesta, **2.** odstraniti što s čega, **3.** razodjenuti, svući, **4.** maknuti sa sebe, osloboditi se čega; odložiti, zbaciti - ~ *se povr svući se*’

VĪDJETI *svr/nesvr prel* ‘**1.** imati osjetilo vida, **2.** razumjeti, shvaćati, **3.** znati, **4.** predvidjeti, **5.** iskusiti, doživjeti, **6.** razmisliti, prosuđivati, **7.** pogledati, **8.** naći, **9.** sresti’

VÖDITI *nesvr* [vödīm, pril sad vödēci, pr rad vōdio, pr tr vōđen] ‘**1. prel a.** uzeti, primiti koga ili što i s njim ići prema određ. mjestu, **b.** idući s kim pokazivati mu put, **c.** igrajući gurati prema cilju, **d.** staviti se na čelo komu ili čemu i upravljati kretanjem, zbivanjem, radom i sl; predvoditi, **e.** samostalno obavljati neki posao; raditi, **f.** upravljati, vladati, **g.** provoditi, **2.**

neprel **a.** biti u prednosti, imati prednost, **b.** omogućivati kretanje prema odredištu, **c.** određivati rezultat radnje - ~ *se povr* imati oslonac, orijentaciju, putokaz – **vòdēnje** *gl im*'

Vrlo slično te je lekseme opisao i Anić (s jednim izuzetkom, a to je leksem LIST, vidi dolje):

PÀRK *m* [engl.] '1. omeđeno pošumljeno zemljište u gradu ili izvan grada s drvoredima, cvjetnjacima itd. namijenjeno za odmor i rekreaciju, 2. ukupni inventar vozila ili strojeva'

ÖŠTAR *prid.* < *odr.* öštrī > 1. koji je izbrušen napravama za oštrenje, 2. koji je neugodan, snažan, hladan, 3. strog, 4. izrazito označen, 5. koji naglo zavija ili se uspinje, 6. koji je jasan, izoštren'

GLÁVA *ž* '1. dio tijela, 2. taj dio tijela kao sjedište uma, razuma, 3. glavni ili prvi u čemu, 4. osoba, pojedinac, 5. komad nekog prehrambenog proizvoda u obliku lopte, 6. prošireni ili zadebljani krajnji dio čega, 7. mjera visine rasta, 8. lice kovanice, 9. poglavlje'

Među navedenim leksemima potrebno je detaljnije se osvrnuti na opis leksemâ PÀRK i LÎST. Leksem PÀRK, koji je bio predmetom nekih ranijih rasprava, oba autora tretiraju kao polisemni leksem i tako ga bilježe u rječnicima. Premda Tafra (1986: 389) navodi kako je taj leksem imao jedan etimon, ali ga je zahvatio proces homonimizacije, pa se danas može govoriti o dvama leksemima s dvama odvojenim i nepovezanim značenjima, kognitivni lingvisti smatraju da se drugo njegovo značenje ('ukupni inventar vozila') ostvaruje isključivo u kolokaciji *vozni park* i kontekst mora biti precizan kako bi se moglo zaključiti da je riječ o automobilima, pa je to zapravo polisemni leksem (Raffaelli 2009: 136). S opisom leksema LÎST mora se postupati pažljivije jer je on u Šonje naveden kao polisemni leksem, dok ga Anić u obama rječnicima tretira kao homonim: Anić (1998): LÎST¹ *m* < *nom. mn* listovi > '1. organ biljke, 2. komad papira, 3. isprava u obliku lista papira, 4. novine, 5. razvučeno tijesto, 6. pismo, 7. riba' i LÎST² *m* 'stražnji mesnati dio potkoljenice'; Anić (2007): LÎST¹ *m* '1. bot. organ viših biljaka, 2. anat. stražnji dio potkoljenice, 3. dvije strane u knjizi, 4. isprava, 5. novine' i LÎST² *m* 'zool. morska riba plosnata tijela'. O tome se leksemu također dosta pisalo i raspravljalo jer leksikografi nisu suglasni oko njegove etimologije (primjerice, u HER-u se navodi jedan etimon za oba leksema: *listə, a Skok razlikuje etimone *listə i *lyst, usp. Raffaelli 2009: 137–138). Tafra (2011: 182) ističe da su u *Rječniku* urednika J. Šonje homonimi (*sic!*) ¹LIST i ²LIST obrađeni kao višeznačnice pod jednom natuknicom zato što

imaju jednake izraze.²⁸ Ona, dakle, time opravdava navođenje leksema LÎST kao homonimnoga, a ne kao polisemnog leksema. Hudeček i Mihaljević (2009: 173–180) navode svoj primjer obradbe iz *Školskoga rječnika hrvatskoga jezika*: LÎST¹ im.m. ‘1. bot. vegetativni zeleni plosnati organ biljaka stablašica koji služi za fotosintezu, 2. tanak komad čega, 3. isprava kojom se što potvrđuje ili dokazuje, 4. tekstovi i fotografije tiskani na većim komadima papira koji se redovito izdaju, 5. zool. morska riba’ i LÎST² im.m. ‘stražnji dio potkoljenice ispunjen mišićnim tkivom’, gdje su LÎST¹ i LÎST² također homonimni parnjaci. Postavlja se pitanje zašto je onda jedino u Anićevu priručnom rječniku izdvojen sem ‘morska riba plosnata tijela’ u posebnu natuknicu, a značenje ‘stražnji dio potkoljenice’ navodi se u natuknici s ostalim značenjima, ‘organ viših biljaka’, ‘dvije strane u knjizi’, ‘isprava’ i ‘novine’. No, što se tiče velikih rječnika, pretpostavlja se da Šonje leksem LÎST tretira kao polisemni leksem jer sva značenja potječu od jednog etimona (s obzirom na to da sâm navodi u definiciji iz predgovora kako su homonimni parnjaci različiti po etimologiji). Anić pak, prema tomu, drži da se radi o dvama homonimnim leksemima, nastalim od dvaju etimona i zato ih obrojčuje i odvaja u dvije natuknice.

3.3. Analiza opisa homonimnih leksema

Kad je u pitanju opis homonimnih leksema u rječnicima, tu postoje mnoge razlike između Anićeva i Šonjina tretiranja homonimije, pa na njih treba upozoriti.

Prije svega valja navesti kako su homonimni leksemi zabilježeni. U svim su trima pregledanim rječnicima homonimni parnjaci (ili ono što pod tim nazivom autori razumijevaju) označeni eksponentima, odnosno sitnom brojkom s desne strane iznad glave natuknice; svaki parnjak ima svoju posebnu natuknicu, a svakom je članku pridruženo njegovo značenje (ili više značenja). Navode se parnjaci KÒSA¹ i KÒSA² i KÒSA³ koje svi autori smatraju homonimima i koji su u literaturi uvijek spominjani kao primjer (potpunih) pravih homonima:

Šonje: KÒSA¹ ž [mn kòse, G kósā] ‘dlake na ljudskoj glavi; vlasi’: *crna* ~, *sijeda* ~, *kratka* ~, *duga* ~ i KÒSA² ž [mn kòse, G kósā] ‘agr primjereno savijen dugački oštar nož uglavljen u dugom dršku s dvije ručke kojim se kosi trava, djetelina i žito’, KÒSA³ ž ‘geog nagnuta površina brda, planine, uzvisine; planinska kosina’

²⁸ „Premda se ne mora znati da ¹LIST i ²LIST imaju različite etimone, dakle ne treba ići u dijakroniju, na osnovi semantičke analize očito je da list na nozi (stražnji mišićni dio potkoljenice) nema sličnosti ni s listom na drveću ni s listom papira i drugim listovima koje sve veže jednak izgled, svi su plosnati“ (Tafra 2011: 182).

Anić (1998): **KÒSA**¹ (*kòse razg.*) *ž mn* ‘vlasi na glavi čovjeka’, **KÒSA**² *ž* ‘blaga strana brijega ili planine’, **KÒSA**³ *ž* ‘oruđe kojim se kosi trava’

Anić (2007): **KÒSA**¹ *ž* ‘vlasi na glavi čovjeka’, **KÒSA**² *ž* ‘oruđe kojim se kosi trava’.²⁹

Dvije imenice ili više njih, koje imaju jednaka prozodijska obilježja, Šonje bilježi kao homonimne lekseme, a u tu su kategoriju uključeni pravi homonimi,³⁰ i to: a) potpuni pravi i b) nepotpuni pravi, npr.:

VÒLJA¹ *ž* ‘**1.** svojstvo čovjeka da može donijeti odluku, **2.** htijenje, **3.** duševna snaga kojom se ostvaruje nakana, **4.** duševno raspoloženje, **5.** želja’

VÒLJA² *ž* ‘prednji, prošireni dio ptičjeg želuca’

KÒNAC¹ *m* [G *kónca*, mn *kònci*, G *kònācā*] ‘**1.** tanko predivo vlakno koje služi za šivanje, tkanje ili vezenje; nit: *pamučni ~, kirurški ~, šivaći ~, ribarski ~* **2. pren** neprekinut slijed čega; nit vodilja’

KÒNAC² *m* [G *kónca*, mn *kónci*, G *kònācā*] ‘kraj, svršetak’: *~ tjedna, ~ ljeta, ~ života*

Dvije imenice ili više njih u Anićevu rječniku smatraju se homonimnim leksemima (odnosno obrojčene su kao homonimi) ako im se kanonski oblici ne razlikuju prozodijski, odnosno ako je riječ i o homografima i homofonima, i to bez obzira na rod, npr. **KÒNAC**¹ *m* < *gen. jd. kónca, gen. mn. kònācā* > ‘dvije ili više upletenih niti pamuka, svile i sl.; služi za šivanje’ i **KÒNAC**² *m* ‘kraj, svršetak’. Opis se ne razlikuje previše od opisa istih leksema u Šonjinu rječniku (no ima i leksemâ koje Šonje ne smatra homonimima, a Anić ih označava takvima – oni su također navedeni u *Prilogu 2*).

Zabilježeni naglasak u rječničkim člancima vrlo je važan element jer daje informaciju o izgovoru leksičke jedinice. Naglasak razlikuje riječi koje su po glasovnom sastavu jednake, a pomoću njega odvajaju se homografi od homonima, što su različite činjenice.³¹ J. Šonje bilježi imenice s različitim prozodijskim obilježjima (s različitim mjestom naglaska i/ili kvantitetom) također kao homonime, odnosno u njegovu su rječniku i homografi tretirani kao homonimi (između homonimije i homografije, koje su dvije različite pojave u jeziku, on nije

²⁹ U ovome se rječniku ne navodi treća natuknica (**KÒSA**³) koja bi vjerojatno bila obilježena kao homonim s ostalim dvama leksemima, no razlog se tomu nalazi u objašnjenju da su zabilježene samo frekventne riječi.

³⁰ Držimo se Samardžijine klasifikacije.

³¹ „Kada naglasak ne bi bio prisutan unutar rječničkog članka, ne bismo mogli razlikovati homonime jer bi nam svi homonimi bili i homofoni.“ (Tamaro 2008: 239).

napravio razliku). To i ne čudi jer u svojoj definiciji homonima u predgovoru autor ne navodi da homonimi moraju imati iste prozodijske značajke. Usp.:

PĚTAK¹ *m* [G *pětka*, mn *pětci*, G *pětākā*] ‘peti dan u tjednu, dan između četvrtka i subote’

PĚTĀK² *m* [G *petāka*, mn *petāci*, G *petākā*] ‘petogodišnje dijete ili životinja’.

Imenice s različitim prozodijskim obilježjima Anić donosi u dvjema natuknicama, one nisu homonimi, npr. **LŮK** *m* ‘**1.** mat. dio kružne ili druge krivulje, **2.** jednostavno oružje’ i **LŮK** *m* ‘biljka s lukovicom’, **PĀS** *m* ‘**1.** domaća životinja, **2.** astr. ime zvijezde’ i **PĀS** *m* ‘**1.** etnol. reg. v. pojas, **2.** struk’, **PĚTAK** *m* < gen. *jd* *pětka* > ‘5. dan u tjednu’ i **PĚTĀK** *m* < gen. *jd* *petāka* > (petača), **ZDRĀVICA** *ž* ‘**1.** geol. zdrava zemlja, cjelica, **2.** mladenačka bubuljica’ i **ZDRĀVICA** *ž* ‘**1.** kraći govor uz čašu, **2.** etnol. čutura ili druga posuda s pićem kojom se pozivaju gosti na svadbu ili krstitke’ itd.

Za neke imenice koje su u Šonje navedene kao homonimni leksemi Anić bilježi samo jednu natuknicu, npr. **KLÒBŮK** *m* ‘**1.** reg. šešir, **2.** ono što je okruglasto, nadignuto od ravne površine’, **GENĚRĀL** *m* [*klas. eur.*] ‘**1.** glavni, najviši vojnički čin, **2.** poglavar isusovačkog reda’, **KĀDA** *ž* ‘**1.** posuda u kojoj se kupa, **2.** posuda za ispiranje u laboratorijima’, **PŮŽ** *m* ‘**1.** zool. mekušac, **2.** rod mekušaca, **3.** tehn. razg. naprava koja ima oblik puževe kućice ili spirale, **4.** krajnji dio vrata na gudačkim instr., **5.** deprec. spora osoba’ itd. Radi se o zanimljivoj skupini leksema jer su autori rječnikâ te lekseme zasigurno grupirali po etimološkom kriteriju (i po semantičkome), s obzirom na to da leksemi pripadaju istoj vrsti riječi (a što se tiče prozodijskih obilježja, ima i istih i onih koji se razlikuju).

Pridjeve i priloge izvedene iz njih Šonje navodi u *Rječniku* kao homonimne parnjake, npr.:

EKÒLOŠKI¹ (*ž -ā, s -ō*) *prid* [G *-ōga, -ōg*] ‘koji se odnosi na ekologiju i ekologe: *~a tvar ekol* tvar koja ne onečišćuje okoliš; *~a adaptacija ekol* prilagodba pojedinih skupina istovrsnih organizama unutar istoga geografskog područja na različito stanište ili na promjene načina njihova života; *~a stabilnost ekol* otpornost ekosustava prema promjeni broja i učestalosti vrsta pod vanjskim utjecajem’

EKÒLOŠKI² *pril* ‘na ekološki način, poput ekologa’: *postupati ~.*

Primjeri su još i BIÒGRAFSKĪ¹ i BIÒGRAFSKI², ČÁKAVSKĪ¹ i ČÁKAVSKI²³², ÉKAVSKĪ¹ i ÉKAVSKI² itd.³³ Svi su primjeri navedeni u prilogu (*Prilog 1*) na kraju rada, a radi se o homografima jer se razlikuju svojim prozodijskim obilježjem – na zadnjem je slogu pridjeva redovito znanaglasna dužina, a na prilogu je nema. To možda i nije najsretnije rješenje jer je puno leksema nagomilano u zasebne natuknice, a i zadovoljava pola autorovih kriterija za određivanje homonima – leksemi su jednaka oblika i različiti po vrsti riječi. Međutim, razlikuju li se u etimologiji i jesu li potpuno različiti što se značenja tiče, upitno je.

Pridjev i prilog (popriloženi pridjev) bilježeni su u jednoj natuknici u Anićevu *Rječniku*, npr. EKÒLOŠKĪ ‘**1.** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na ekologiju i ekologe **2.** (-ški) *pril.* na način ekologa’. Pod brojkom je **2**, kako bi se istaknula razlika između pridjeva i priloga, uvijek u zagradi navedena razlika u dužini na posljednjem slogu. U ovome se rječniku navodi više takvih primjera (i pridjeva i priloga) nego u Šonje (npr. Šonje: ANALÌZATORSKĪ *prid.*; Anić, 1998: ANALÌZATORSKĪ **1.** *prid.* **2.** (-ski) *pril.*; Anić: ALTRUÌSTIČKĪ ‘**1.** *prid.* koji pripada, koji se odnosi na altruiste **2.** (-čki) *pril.* kao altruist, na način altruista’ – u Šonje nema te natuknice); neke lekseme bilježi pak samo Šonje (npr. ADMINISTRÁTORSKĪ¹/-SKI², BÈSPOSLIČÁRSKĪ¹/-SKI², ČÌSTŪNSKĪ¹/-SKI² itd), no ovdje su (vidi *Prilog 2*) ispisani oni koji su navedeni u obama rječnicima. Što se tiče Anićeva bilježenja takvih parova leksema, postoje dvije mogućnosti – ili navedene primjere ne smatra ni homonimnim ni polisemnim leksemima ili, pak, homonimi u rječniku nemaju svaki svoju natuknicu, nego su svrstani unutar jednoga jedinog leksičkog članka kao da se radi o jednoj riječi s više značenja (naime, dvije različite morfološke kategorije ne mogu biti unutar jednoga jedinoga rječničkog članka). Autorica ovoga rada smatra da je riječ o prvoj mogućnosti te da spominjani parovi u Anićevu rječniku nisu ni jedno ni drugo. Leksemi se takvoga tipa ne navode u priručnome rječniku u zasebnim natuknicama.

Na opis bi se spomenutih leksema moglo primijeniti načelo koje primjenjuje Zgusta (1991: 266–267). On ističe kako se parovi u kojima je prilog izveden od priloga (npr. u engl. pridjev *posthumous* i prilog *posthumously*) mogu bilježiti kao dvije rječničke odrednice u skupnome obliku jer svi članovi gnijezda imaju isto leksičko značenje (primjerice **POSTHUMOUS** *prid.* ‘1. rođen poslije smrti svog oca, 2. koji dolazi ili se događa poslije smrti’;

³² Nedosljednost u opisu vidi se u ovoj natuknici: **kàjkavskĪ¹** *prid* (prilog, odnosno posebna natuknica koja se odnosi na nj, nije naveden). Usp. i **štókavskĪ** *prid* (bez eksponenta).

³³ Ovdje se može spomenuti nedosljednost u opisu leksema – slični pridjevi i prilozima nisu obilježeni kao homonimni leksemi, tj. nemaju eksponente (**ijékavskĪ** *prid* 1. koji se odnosi na ijekavicu i ijekavce, 2. jekavski¹ i **ijékavski** *pril* 1. kao ijekavac, 2. jekavski² – dvije natuknice), tj. naveden je samo pridjevski oblik (**ikavskĪ** *prid*).

-ly pril.). Budući da se radi o riječima različitih vrsta, Hudeček i Mihaljević ne bi ih obročivale u rječnicima jer to nisu homonimni leksemi. Po Samardžijinoj klasifikaciji oni ne spadaju u skupinu (nepravih homonima) jer se razlikuju prozodijski. Za homonimijski odnos postoji i semantička zapreka zato što ti leksemi nemaju potpuno različita značenja koja bi ih odvajala jedan od drugoga.

Jedan od kriterija za razlikovanje homonima svakako je gramatička ili morfološka odrednica koja određuje vrstu riječi kojoj natuknica pripada. Vidjeli smo, međutim, da su autori koji se bave problemom homonimije podijeljeni kad je u pitanju kriterij pripadanja istoj vrsti riječi (po Simeonu su homonimi različite vrste riječi, Samardžija riječi različitih vrsta i istih prozodijskih značajki svrstava u skupinu nepravih homonima, Hudeček i Mihaljević tvrde da se različite vrste riječi ne mogu smatrati homonimima te ih ne obročuju; Šonje tvrdi da se homonimni parnjaci razlikuju po vrsti riječi,³⁴ a Anić ne iznosi svoj kriterij što se toga tiče). I jedan i drugi leksikograf navode različite vrste riječi kao homonimne lekseme, primjerice par imenice i pridjeva (Šonje):

KÁDAR¹ (fr) *m* [G *kádra*, mn *kádrovi*, G *kádrōvā*] ‘1. glavni, stručni radnici radne ili profesionalne organizacije; personal, osoblje: *nastavni ~*, *politički ~*, *vojni ~* 2. *fotlfilm a*) prostor obuhvaćen vidnim poljem objektiva kamere **b**) prizor snimljen u kontinuitetu, bez prekidanja rada kamere’

KÁDAR² (tur) (ž *-dra*, s *-dro*) *prid* [G *-dra*, odr *kádrī*, G *-ōga*, *-ōg*] ‘sposoban’: *biti ~*, *nije ~*.

Šonjini primjeri: **BÈZDAN**¹ *m* ‘dubina bez dna; ponor, provalija’ i **BÈZDAN**² *prid* ‘koji je bez dna’, **RŪJAN**¹ *m* ‘deveti mjesec u godini’ i **RŪJAN**² *prid* ‘rumenkast’, **SPÖR**¹ *m* ‘1. sukob interesa, 2. sudski postupak’ i **SPÖR**² *prid*, **SVÈVIŠNJĀ**¹ *prid* ‘koji je iznad svih ljudi; svemogućí’ i **SVÈVIŠNJĀ**² *m* ‘Bog’³⁵ itd.

³⁴ Autorica ovoga rada smatra da je Šonje sve zakomplicirao time što je u definiciji homonima istaknuo da se homonimni leksemi međusobno razlikuju po vrsti riječi, a vidjeli smo da kao homonime bilježi i lekseme koji pripadaju istoj vrsti.

³⁵ Usp. to s ovom natuknicom: **BŌG** *m* [G *bōga*, mn *bōzi*, *bōgovi*, G *bōgōvā*] 1. pogansko nadnaravno biće 2. *pren* moćnik; obožavana osoba – **BŌG** *kršć* nadnaravno biće koje je stvorilo svijet. Ovdje **BŌG** i **BŌG** nisu opisani kao homonimi. Problem određivanja identiteta riječi, navodi Tafra (2011.), vidi se u Anićevim primjerima, gdje je jedna natuknica **BOG**, a trebale bi biti tri – **BOG**, **BOG** i **BOG** kao uzvik (zato što je prva opća imenica koja ima i jd. i mn., druga je vlastito ime i ima samo jd., a treća je uzvik i ona se razlikuje od Anićeve natuknice **BOG** pravopisno, naglasno, morfološki, sintaktički i nije frazem, nego samo jedna riječ). Tafra kritizira tumačenje Hudeček i Mihaljević (2009: 164; za parove *bog –Bog* i *crkva – Crkva* autorice navode da je tu uvijek riječ o riječima koje imaju zajednički sem) da se radi o polisemiji riječi jer veliko slovo u nas nije samo pravopisni znak, nego pokazatelj da se radi o imenu (tj. o novoj riječi). U hrvatskom jeziku to nije ni polisemija ni

Riječi/leksemi različitih vrsta (i promjenjive i nepromjenjive) također su u Anićevu rječniku navedene kao homonimi, i to ako se ne razlikuju prozodijski, tj. ako su homofoni, primjerice **BLÂGO**¹ sr < *gen. jd blâga* > ‘**1.** velika vrijednost u novcu, zlatu i dragocjenostima, **2.** *pren.* duhovno, kulturno i drugo dobro, **3.** stoka, marva’, **BLÂGO**² pril. ‘na blag način, s blagošću’, **BLÂGO**³ pril. ‘lakim pokretima, nježno’ (posebna je natuknica leksem **BLÂGO** *uzv.*, koji se razlikuje u naglasku, pa nije u homonimnome odnosu s prethodnim leksemima).

Imenice i pridjeve s različitim prozodijskim obilježjima, dakle lekseme koji nisu ni homofoni ni homografi, a samim time ni homonimi, Šonje također označuje eksponentom, što znači da ih smatra homonimnim leksemima, npr.:

DÎVÂN¹ (tur) *m* [G *divána*, mn *diváni*, G *divánā*] ‘**1.** *pov a*) carsko ili vezirsko vijeće u istočnim zemljama **b**) prijestolje, tron **c**) vladarski dvor, prijestolnica **2.** sijelo, razgovor **3.** otoman’

DÎVAN² (ž -*vna*, s -*vno*) *prid* [G -*vna*, odr *dîvnī*, G -*ōga*, -*ōg*] ‘**1.** koji pobuđuje divljenje svojom ljepotom: ~*vna slika*, ~*vna žena* **2.** koji je iznimne dobrote; plemenit: ~ *čovjek* **3.** koji je iznimne vrijednosti; izvanredan: ~*vna knjiga*, ~ *stil*’

Još neki primjeri u Šonje: **DÛG**¹ *m* ‘novac; moralna obveza’ i **DÛG**² *prid*, **GRĀK**¹ *m* ‘pripadnik grčkoga naroda’ i **GRĀK**² *m* ‘odlika grožđa i vina iz Dalmacije’ i **GRĀK**³ *prid* ‘gorak’³⁶, **SKÛP**¹ (*skûp*) *m* ‘**1.** sastanak ljudi, **2.** skupina, **3.** skupina elemenata s asocijativnom međusobnom vezom’ i **SKÛP**² *prid* ‘**1.** koji ima visoku cijenu, **2.** koji se previše plaća, **3.** koji skupo cijeni svoju robu ili usluge’ itd.

Lekseme različitih vrsta koji nisu homonimi (za razliku od opisa u Šonjinu rječniku) Anić navodi ili kao jednu natuknicu (s jednim značenjem ili više njih, ovisno o tome što je sve uzeto u obzir) ili više natuknica zasebno, s različitim prozodijskim obilježjima, npr. **DÎVÂN** *m* [*orij.*] ‘**1.** *pov.* carsko ili vezirsko vijeće u Turskom Carstvu, **2.** *razg. etnol.* razgovor, **3.** počivaljka’ i **DÎVAN** *prid*, **DÛG** *m* ‘**1.** ono što je uzeto ili dano na zajam, **2.** *pren.* moralna obveza’ i **DÛG** *prid*, **SKÛP** *m* ‘**1.** sastanak, **2.** predmeti kao cjelina, **3.** *mat.* množina elemenata objedinjena u cjelinu’ i **SKÛP** *prid* itd.

homonimija, a pravopis pritom uopće ne igra nikakvu ulogu jer je jednak odnos između takvih riječi i u njemačkom (1. SCHMIED kovač, 2. SCHMIED prezime) i u hrvatskom bez obzira na to je li riječ o deonimizaciji (1. TESLA, 2. TESLA) ili o onimizaciji (1. DUNJA, 2. DUNJA). Apelativ i ime dvije su riječi i prema gramatičkim i prema semantičkim kriterijima (Tafra 2011: 183–184)

³⁶ U Anića (1998): **GRĀK** *m* 1. pripadnik grčkog naroda, 2. sorta vina i **GRĀK** *prid.* gorak.

Dva odnosna pridjeva od različitih imenica Šonje obrojčuju i označava kao homonimne lekseme, npr.:

AMAZŌNSKĪ¹ *prid* ‘koji se odnosi na rijeku Amazonu’

AMAZŌNSKĪ² *prid* ‘koji se odnosi na amazonke’.

Primjeri u Šonje: **AUSTROÛGARSKĪ¹** ‘koji se odnosi na Austro-Ugarsku’ i **ÀUSTRO-ÛGARSKĪ²** ‘koji se odnosi na Austriju i Ugarsku’, **BÂRSKĪ¹** ‘koji se odnosi na bar’ i **BÂRSKĪ²** ‘močvarni’, **PŌLJSKĪ¹** ‘1. koji se odnosi na polje, 2. *pren* koji je za uporabu u polju’ i **PŌLJSKĪ²** ‘koji se odnosi na Poljsku i Poljake’ itd.

Dva pridjeva s jednakim prozodijskim obilježjima (i popriloženi pridjevi uz njih, ako ih ima) bilježe se u Anićevu rječniku svaki u svojem članku (natuknici) i označeni su eksponentima, što znači da su također shvaćeni kao homonimni leksemi: **BALĪSTIČKĪ¹** **1.** *prid.* ‘koji pripada, koji se odnosi na baliste’, **2.** (čki) *pril.* i **BALĪSTIČKĪ²** **1.** *prid.* ‘koji se odnosi na balistiku’, **2.** (-čki) *pril.* (u Šonje: samo **BALĪSTIČKĪ** *prid.* ‘koji se odnosi na balistiku’); **BÂRSKĪ¹** (‘koji se odnosi na bar’) i **BÂRSKĪ²** (‘koji se odnosi na baru’) i **BÂRSKĪ³** (‘koji se odnosi na grad Bar’); vidi više primjera u *Prilogu 2*.

Ovakve slučajeve i Hudeček i Mihaljević (2009) smatraju homonimima te i one predlažu njihovo obrojčivanje u rječniku, primjerice **BÂRSKĪ¹** ‘koji se odnosi na bar’ i **BÂRSKĪ²** ‘koji se odnosi na baru’, **STÛDĪJSKĪ¹** ‘koji se odnosi na studij’ i **STÛDĪJSKĪ²** ‘koji se odnosi na studio’ itd.

Glagoli s istim prozodijskim obilježjima u kanonskome obliku, bez obzira na to jesu li svršeni ili nesvršeni, u Šonjinu su rječniku označeni kao homonimni leksemi, npr.:

PŌVESTI¹ *svr prel* [*povèzēm*, pril proš *pòvezāv*, -ši, pr rad *pòvezao*, pr tr *povèzen*] ‘**1.** vozeći uzeti vozilo ili koje drugo prometno sredstvo: ~ *kola*, ~ *auto*, ~ *brod* **2.** uzeti u vozilo ili kakvo drugo prometalo: ~ *pješaka na cesti*, ~ *putnike* - ~ **se povr** krenuti nekim prevoznim sredstvom: ~ *se brodicom na drugu obalu*’

PŌVESTI² *svr prel* [*povèdēm*, pril proš *pòvèvši*, pr rad *pòveo*, pr tr *povèden*] ‘**1.** vodeći uzeti sa sobom: ~ *dijete*, ~ *konja*, ~ *narod* **2.** započeti zbivanje između dvije strane ili više strana: ~ *raspravu*, ~ *parnicu*, ~ *pjesmu*’

PÒVESTI³ *svr neprel* [*povèdēm*, pril proš *pòvėvši*, pr rad *pòveo*] ‘šp doći u prednost u natjecanju ili igri: povelu su domaći - ~ se *povr* slijediti čiji primjer, oponašati koga: ~ se za lošim primjerom’.

Takve lekseme Samardžija (1989) svrstava među nepotpune prave homonime jer im se u promjeni oblici razlikuju, dok ih Hudeček i Mihaljević (2009) ne smatraju homonimnim leksemima te ističu da ih u rječniku ne treba obrojčivati (npr. **IZVRŠITI** i **IZVRŠITI**, **UREĆI** i **UREĆI**, **DÒVESTI** i **DÒVESTI** itd).

U *Prilogu 1.* u skupini je navedenih glagola i nekoliko parnjaka koji se u promjeni ne razlikuju (to su onda pravi potpuni homonimi), npr. **DOSAĐIVATI**¹ *nesvr neprel* ‘biti dosadan’ i **DOSAĐIVATI**² *nesvr prel* ‘dovršivati sadnju’, **ZÒRITI**¹ *nesvr neprel* ‘1. daniti se, svitati, 2. zorom ustajati – *zòrėnje gl im*’ i **ZÒRITI**² *nesvr neprel* ‘zreti’ itd.

Glagoli su u Anićevu rječniku obilježeni kao homonimni leksemi ako se potpuno jednako pišu i ako se prozodijski ne razlikuju jedan od drugoga/drugih u kanonskome obliku, npr. **PÒVESTI**¹ (koga, što, se) *svrš.* prema *nesvrš.* voziti < *prez.* *povėzēm*, *prid. rad.* *pòvezao*, *prid. trp.* *povėzen* > ‘1. početi voziti ili malo voziti 2. uzeti u prijevozno sredstvo’ i **PÒVESTI**² (koga) *svrš.* prema *nesvrš.* voditi < *prez.* *povėdēm*, *imp.* *povėdi*, *prid. rad.* *pòveo* (ž *pòvela*), *prid. trp.* *povėden* > ‘uzeti koga sa sobom i otići’; povratni je pak glagol naveden u posebnoj natuknici i on nije obilježen eksponentom – **PÒVESTI SE** (za kim) *svrš.* prema *nesvrš.* povoditi se < *prez.* *povėdēm*, *prid. rad.* *pòveo* (ž *pòvela*) > ‘postupati pod čijim utjecajem, pasti pod čiji utjecaj, raditi prema drugome’. Razlika između potpunih pravih i nepotpunih pravih homonima u rječnicima nije istaknuta.

Glagole koji imaju različita prozodijska obilježja u kanonskome obliku Šonje također obrojčuje i navodi kao homonimne lekseme, a na to ne utječe ni njihova razlika u prijelaznosti ni u vidu, čak ni to što je uz neke parnjake navedena odrednica „žargonizam, regionalizam, kolokvijalizam“ i sl. Usporedi primjere:

ČÈPITI¹ *nesvr prel* [*čėpīm*, pril sad *čėpėći*, pr rad *čėpio*, pr tr *čėpljen*] ‘zatvarati čepom: ~ boce – *čėpljėnje gl im*’

ČÈPITI² *nesvr neprel* [*čėpīm*, pril sad *čėpėći*, pr rad *čėpio*] ‘1. čučati, 2. iščekivati koga – *čėpėnje gl im*’

FĀLITI¹ (njem) *nesvr neprel* [fālīm, pril sad fālēci, pr rad fālio] ‘raz manjkati, nedostajati – fālĵenje *gl im*’

FĀLITI² (tal) *svr neprel* [fālīm, pril proš fālĭv, -ši, pr rad fālio] ‘reg pogriješiti’

NĀVESTI¹ *svr prel* [navèdēm, pril proš nāvēvši, pr rad nāveo, pr tr navèden] ‘**1.** vodeći dovesti; naputiti: ~koga na pravi put, **2.** navrnuti: ~ vodu na zemlju, **3.** nagovoriti: ~ na razgovor, ~ na grijeh, ~ koga na zlo, **4.** navodeći podastrijeti; nabrojiti: ~ dokaze, ~ primjer, **5.** reći, napisati od riječi do riječi čije riječi’

NĀVESTI² *svr prel* [navèzēm, pril proš nāvezāv, -ši, pr rad nāvezao, pr tr navèzen] ‘**1.** vozeći dovesti: ~ kamion na grabu, ~ brod na pučinu, **2.** vozeći dopremiti u dovoljnoj količini: ~ drva’

NĀVĚSTI³ *svr prel* [navézēm, pril proš nāvězāv, -ši, pr rad nāvězao, pr tr navèzen] ‘napraviti vez na čem; izvesti: ~ jastučnicu’

POGLĒDATI¹ *nesvr prel/neprel* [pòglēdām, pril sad pòglēdajūci, pr rad pòglēdao, pr tr pòglēdān] ‘bacati poglede na koga ili na što, povremeno gledati u koga ili u što; pogledavati: ~ na susjedni stol, ~ za kim – ~ se povr izmjenjivati poglede: ~ se kriomice – pòglēdānje *gl im*’

PÒGLEDATI² *svr prel/neprel* [pòglēdām, pril proš pòglēdāv, -ši, pr rad pòglēdao, pr tr pòglēdān] ‘**1.** usredotočeno upravititi pogled na jedno mjesto: ~ u koga, ~ koga, ~ u što, ~ na ulicu, ~ kroz prozor, ~ komu u oči, **2.** obuhvatiti pogledom; obazreti se, osvrnuti se: ~ oko sebe - ~ se povr usmjeriti pogled u svoju sliku: ~ se u zrcalu’.

Glagoli koji su u Šonjinu rječniku označeni kao homonimni leksemi, a razlikuju se prozodijски u Anića nisu shvaćeni kao homonimi, već svaki od njih ima svoju natuknicu i nisu obilježeni eksponentima, npr. ČĚPITI (što) *nesvrš*. < prez. čēpīm, pril. sad. čēpēci, gl. im. čēplĵenje > ‘zatvarati čepom’ i ČĚPITI *nesvrš*. < prez. čēpīm, pril. sad. čēpēci, gl. im. čēplĵenje > ‘**1.** uzalud dugo čekati, biti na nekom mjestu u iščekivanju, **2.** (komu, nad kim) dosađivati svojom kontrolom, suvišnom prisutnošću, bezobraznom znatiželjom’ ili PÒGLEDATI (koga, što) *svrš*. ‘**1.** kratko uputiti pogled, **2.** letimično pregledati, *usp.* gledati’ i POGLĒDATI (koga, što) *nesvrš*. < prez. pòglēdām, pril. sad. pòglēdajūci, gl. im. pòglēdānje > ‘povremeno upravljati pogled, osvrutati se na koga/što’; usporedi i ostale lekseme u *Prilogu 2*. Ima i puno takvih glagola koji su u Šonjinu rječniku označeni kao homonimni leksemi, a u Anića se

navodi samo jedna natuknica (polisemna), npr. **ČĪNKATI** *nesvrš.* ‘**1.** zvoniti, *žarg.*, **2.** (koga) *pren.* **a.** prijavljivati, tužakati, **b.** dojavljivati o kome’; zatim **ZÀPRETATI** (što) *svrš.* ‘**1.** prekriti pepelom žar, **2.** *pren.* sakriti, pritajiti’, **MĀRKNUȚI** *svrš.* i *nesvrš.* ‘**1.** tonuti u tamu, **2.** postajati mrk, **3.** (što) *žarg. reg.* ukrasti’, **NÀPADATI** *nesvrš.* ‘**1.** (koga, što) *usp.* napasti¹, **2.** pasti u većoj količini i zadržati se; (se) padati do velike količine’ itd.

Nepromjenjive riječi (dvije ili više njih) s istim prozodijskim obilježjima (ili ako nisu označene naglaskom) Šonje navodi kao homonimne lekseme, npr.:

ČĪM¹ *vez* ‘povezuje zavisno složene rečenice izričući neposrednu prijevremenost radnje zavisne prema radnji glavne rečenice, vremenski veznik; tek što, netom što: ~ *je otišao, sve se smirilo*’

ČĪM² *pril* ‘*raz* što: ~ *bolje, ~ gore, ~ manje, ~ prije, ~ više*’

DÒSTA¹ *pril* ‘**1.** dovoljno: *kupiti ~ kruha, imati ~ posla*, **2.** prilično: ~ *dobro*’

DÒSTA² *uzv* ‘*prestani!*’

Usp. još i ove primjere: **ÙKRĀJ¹** *pril* ‘*ustranu*’ i **ÙKRĀJ²** *prij* ‘*pokraj*’, **ÛPOMÒĆ¹** *uzv* i **ÛPOMÒĆ²** *pril* itd.

Nepromjenjive vrste riječi opisane su i u Anićeve rječniku kao homonimni leksemi, npr. **ČĪM¹** *vezn.* i **ČĪM²** *pril.*³⁷, **PRÒTIV¹** *prij.* i **PRÒTIV²** *pril.* ‘u kontekstu’, **RADIO-¹** ‘kao prvi dio riječi, odnosi se na radio’ i **RADIO-²** ‘kao prvi dio riječi, odnosi se na radij’ itd. Zanimljivo je primijetiti da Anić često bilježi prefikse i prefiksoide u zasebnoj natuknici, što ne treba čuditi jer takav postupak može samo olakšati snalaženje čitatelju.³⁸

Nepromjenjive su riječi s različitim prozodijskim obilježjima u Šonje također homonimi, npr.:

ÀHĀ¹ *uzv* ‘**1.** izriče podrugljivo nijekanje, **2.** naglašuje naglo shvaćanje, osvjedočenje, **3.** ističe zadovoljstvo nekom činjenicom’

AHĀ² *čest* ‘izriče potvrđan odgovor na upit; da, jest’.

³⁷ Ovdje je, međutim, zanimljivo i to što kao treći homonim Anić navodi leksem **ČĪM³** (Ijd. od *što*).

³⁸ Nekađ leksikograf navodi kao odrednicu čisti morfem čak i ako nema nesigurnosti o granicama riječi i kad je jasno da je to samo morfem (npr. prefiks *anti-*). Opravdano je navesti pojedinačan morfem, opisati njegovo značenje te dodati neke važnije riječi u kojima se on javlja (*usp.* Zgusta 1991: 228).

U ovu skupinu mogle bi ići i natuknice **NĚKA¹** *vez* i **NĚKA²** *čest*, **VĀN¹** *pril* i **VĀN²** *prij*. Neke nepromjenjive riječi Anić ne označava kao homonimne lekseme, nego su ili a) jedna natuknica s više značenja, npr. **DŌSTA** ‘**1. pril. a.** onoliko koliko dostaje, **b.** u obilju, **c.** prilično, **2. uzv.**’, ili b) dvije natuknice ili više njih, ali nisu homofoni pa, samim time, nisu homonimni leksemi, npr. **GDJĚ** ‘**1. pril., 2. vezn.**’ i **GDJE-** ‘prvi dio složenih priloga i zamjenica’; usp. i natuknice **VAN-** ‘v. izvan-’ i **VĀN** *vezn.* ‘*ekspr. osim*’ i **VĀN!** (**VĀN!**) *uzv.* i **VĀN** *pril.* ‘uz glagole kretanja pleonastično’ i **VĀN** *pril.* ‘*reg. razg. v. 1. vani, 2. napolje*’ itd.

Riječi različitih vrsta, bez obzira na prozodijska obilježja, Šonje navodi kao homonime, npr.:

BLĀGO¹ *s* ‘**1.** veliki imutak u novcu, plemenitim kovinama i dragocjenosti: *steći ~ 2.* stoka: *nahriniti ~ 3.* duhovne i materijalne vrijednosti; dobro: *narodno ~, književno ~, šumsko ~*’

BLĀGO² *pril* [komp *blāže*] ‘na blag način, s blagošću; dobrostivo, milostivo: *~ pogledati koga, ~ ukoriti koga*’

BLĀGO³ *uzv* ‘izriče zadovoljstvo, radost, sreću u sklopu izričaja’

KRĀJ¹ *m* [mn *krājevi*, G *krājēva*] ‘**1.** završetak, svršetak: *~ romana, ~ posla, ~ godine, 2.* krajnja točka na nekom pravcu, u nekom prostoru: *~ ulice, ~ stola, ~ konopa, 3.* zemljopisno područje: *primorski ~, brdovit ~, zadarski ~, 4.* obala, kopno: *isplivati na ~*’

KRĀJ² *prij* ‘**1.** iskazuje neodređenu blizinu onomu što sadržava riječ pred kojom stoji; pokraj, kod: *sjediti ~ prozora, Novigrad ~ Poreča, 2.* izriče ovisnost o sadržaju izričaja pred kojim stoji; uz: *~ takva čovjeka ne možeš ostati hladan, 3.* izražava suprotnost kontekstu sadržanom u izričaju pred kojim stoji; unatoč, nasuprot: *uspio je ~ tolikih teškoća, 4.* označuje usporedbu s onim što izriče genitivni izričaj: *~ te žene sve druge postaju obične*’.

Valja navesti još neke primjere: **BĀR¹** (tur) *pril raz* ‘barem’ i **BĀR²** (eng) *m* ‘**1.** mali lokal u kojem se pije stojeći ili sjedeći na visokim stolicama, **2.** noćno zabavište s glazbom, **3.** kućni ormarić s pićima’ i **BĀR³** (grč) *m* ‘*fiz* iznimno dopuštena jedinica tlaka’ i **BĀR⁴** *m* ‘*bot* vrsta trave’, **DŌBRO¹** *s* ‘imutak, dobrobit’ i **DŌBRO²** *pril*, **MŌĆI¹** *ž pl t* ‘*rel* ostatci svečeva tijela ili odjeće; relikvije’ i **MŌĆI²** *nesvr neprel* ‘**1.** imati tjelesnu snagu; znati, **2.** imati mogućnosti; biti moguće, **3.** smjeti, **4.** biti vrijedno za uporabu’, **PŪT¹** *m* ‘dugi i uski uređen ili utaban prostor’ i **PŪT²** *m* ‘**1.** prostor kretanja prometala, **2.** smjer kretanja, **3.** putovanje, **4.** način,

sredstvo, 5. *anat* skup organa u tijelu, 6. povijesni razvoj, *tijek*³ i *PÛT*³ ž ‘1. boja kože, 2. ljudsko tijelo sa svim osjetilnim svojstvima, 3. tjelesnost, putenost’ i *PÛT*⁴ *prij* i *pût*⁵ *čest*, *stô*¹ *br* i *stô*² *m* ‘stol’ itd. To su leksemi koji se, po Samardžijinoj klasifikaciji, mogu uvrstiti u neprave homonime, a koje Hudeček i Mihaljević (2009) ne smatraju homonimima, pa ističu da se riječi različitih vrsta u rječniku trebaju obrađivati kao zasebne natuknice. Par *STÔ*¹ *br* i *STÔ*² *m* ‘stol’ Šonje je naveo kao homonime, što pak prema Samardžiji (1989) nikako nisu homonimni leksemi jer taj par pripada srpskoj leksičkoj normi.

U Anićevoj *Rječniku* ti su leksemi ovako zabilježeni: **DÒBRO**¹ *sr* ‘1. posjed, 2. kulturno i materijalno blago, 3. dobrobit’ i **DÒBRO**² *pril*, **BÂR**¹ *m* [*engl. eur.*] ‘1. lokal u kojem se pije i jede stojeći, 2. noćni lokal’ i **BÂR**² ‘usp. barem’, **MÒĆI**¹ (*što*) *svrš.* i *nesvrš.* ‘imati mogućnosti’ i **MÒĆI**² ž *mn* ‘materijalni ostaci iz zemaljskog života sveca’, **PÛT**¹ *m* ‘1. utaban dio zemlje, prostor, 2. veza s dalekim krajevima, 3. način da se dođe do čega, 4. *anat.* organ, 5. odlazak, 6. smjer kretanja’ i **PÛT**² u službi *prij.* i *pût*³ (*puta*) *pril/čest* (leksem *PÛT* ž ‘1. ljudsko tijelo, 2. boja kože, 3. tjelesnost’ – posebna je natuknica i nije homonim), **OKO** *prij; pril.* ‘približno’ i **ÒKO** *sr* ‘1. organ osjetila vida, 2. podvodni izvor, 3. otvor koji čine niti mreže’ itd. U njega su leksemi **ÒKO** i **PÛT** nešto drukčije opisani jer se radi o homografima, a on riječi s različitim naglaskom ne smatra homonimima. Par **DOBRO**¹ i **DOBRO**² za Samardžiju je homonim (nepravi), dok Tafra navodi da za njihov homonimijski odnos postoje semantička i formalna zapreka, odnosno ti leksemi jesu različite vrste riječi, a među njima postoji i značenjsko preklapanje.

Homonimne parove u kojima je (barem) jedan od parnjaka arhaizam, kolokvijalizam, lokalizam, regionalizam, dijalektizam itd. Samardžija isključuje iz skupine homonimnih leksema jer ne pripadaju standardnom jeziku, dok Tafra smatra da homonimi mogu pripadati dijalektu (vidi gore). I Anić i Šonje tretiraju takve parove kao homonimne, s time da su u Šonje to ili homonimi ili homografi (svejedno su obrojčeni), dok u Anića oni imaju eksponent samo ako se ne razlikuju prozodijski. Primjeri iz Šonjina rječnika: žargonizam – **KLÏNAC**¹ ‘mali klin’ i **KLÏNAC**² ‘žarg. dijete’, **RÏT**¹ *m* ‘zemljište uz rijeku ili jezero koje povremeno poplavljuje voda’ i **RÏT**² ž ‘stražnjica’, **KÛŽITI**¹ *nesvr prel* ‘činiti kužnim, zarazivati’ i **KÛŽITI**² *nesvr prel* ‘šatr razumijevati, shvaćati’, **MŘKNUTI**¹ *nesvr neprel* ‘1. tonuti u mrak, 2. mrgoditi se’ i **MŘKNUTI**² *svr prel* ‘žar 1. mnogo pojesti ili popiti, 2. ukrasti’, **KLÀPATI**¹ *nesvr neprel* ‘odavati jednoličan učestali zvuk’ i **KLÀPATI**² *nesvr neprel* ‘reg ići kako treba, štimati’; arhaizam – **VÏTI**¹ *nesvr prel* ‘1. vijati, 2. savijati; *povr* omatati se’ i **VÏTI**² *nesvr neprel* ‘zast zavijati’, **PÓLA**¹ ž ‘1. *zast* polovica, jedan od dva jednaka dijela cjeline, 2.

polovica krumpira rezana uzdužno' i PÒLA² *pril*; regionalizam/lokalizam/dijalektizam – NÓNA¹ 'baka' i NÓNA² '1. deveti čas časoslova, 2. deveti stupanj dvooktavne dijatonske ljestvice', MÂST¹ '1. namirnica, 2. masni pripravak za liječenje, 3. boja' i MÂST² 'mošt', PLÒVĀN¹ *m* 'reg župnik' i PLÒVAN² *prid* '1. kojim se može ploviti, 2. koji je sposoban za plovidbu', DÛM¹ *m* 'reg don' i DÛM² *uzv*, ÖŠTRO¹ (*tal*) *m* 'reg jadranski južni vjetar; jugo' i ÖŠTRO² *pril* itd. Primjeri iz Anićeve rječnika: žargonizam – OTKĀNTATI¹ (*što*) *svrš.* [*tal.*] 'reg. žarg. otpjevati' i OTKĀNTATI² (*koga*) *svrš.* 'žarg. otjerati koga, otpisati', BÛNT¹ *m* [*njem.*] 'žarg. iskazivanje nezadovoljstva' i BÛNT² *m* [*njem.*] 'žarg. 1. v. svežanj, 2. cjelina koju čini više pojedinačnih dijelova', CÛGER¹ *m* [*njem.*] 'žarg. brzopotezni šah' i CÛGER² *m* 'ž cùgerica, žarg. pijanac', ŠPĪCA¹ ž 'koštica' i ŠPĪCA² ž [*njem.*] 'žarg. 1. vrh, šiljak, 2. glavni naslov s početka filma, 3. vrhunac, 4. vrijeme najintenz. gradskog prometa'; arhaizam – SNÍMATI¹ *nesvrš.* 'baviti se snimanjem; uzimati podatke za stručnu obradu' i SNÍMATI² *nesvrš.* 'zast. arh. skidati', BÛKVICA¹ ž '1. dem. i hip. od bukva, 2. bukov žir, 3. bot. čistac' i BÛKVICA² ž 'pov. arh. 1. azbuka, 2. vojna iskaznica', ČĚST¹ ž 'zast. dio' i ČĚST² *prid*; regionalizam/lokalizam/dijalektizam – SVĀDITI¹ *nesvrš.* '1. (*koga, što*) izazvati svađu između drugih, 2. (*se*) svađati se') i SVĀDITI² *svrš.* 'reg. posvađati', KÚSA¹ ž '*lokal.* kuja' i KÚSA² ž 'reg. etnol. v. obručnjak', PÖT¹ *m* 'reg. v. znoj' i PÖT² *m* [*tal.*] 'reg. razg. v. lonac' itd.

Parove leksemâ u kojima je jedan parnjak historizam Samardžija smatra homonimnima, a tako ih tretiraju i Anić i Šonje, npr. BÀNICA¹ '1. banova žena, 2. ugledna žena' i BÀNICA² '1. hrvatski srebrni novčić, 2. stoti dio kune 1941-'45.', BÛLA¹ 'muslimanka' i BÛLA² 'isprava, pečat', SVĀSTIKA¹ '1. kukasti križ, 2. amblem njem. nacionalsocijalista' i SVĀSTIKA² 'svast' itd. (Šonje); BÛLA¹ ž [*orij.*] 'pov. pejor. žena u tradic. orijentalnoj odjeći' i BÛLA² ž [*klas. eur.*] '1. pov. pečat na poveljama, 2. meton. povelja s pečatom' i BÛLA³ ž 'jedinica obračuna u kartaškoj igri', PĀŠA¹ ž '1. pasenje, 2. pašnjak' i PĀŠA² ž (*m spol*) [*orij.*] 'pov. naslov visokih dostojanstvenika', ŠTÛKA¹ ž '1. slatkovodna riba grabljivica, 2. < *mn* > porodica riba' i ŠTÛKA² ž [*njem.*] 'pov. tip njemačkog bombardera', TÉMA¹ ž [*klas. eur.*] '1. glavna misao, 2. predmet koji treba pismeno obraditi, 3. dio skladbe, 4. poznati dio rečenice' i TÉMA² ž 'pov. vojno-administrativna jedinica u Bizantu' itd. (Anić).

I Anić i Šonje u natuknicama navode kanonski oblik riječi, no može se naići na tek nekoliko primjera gdje je jedan homonimni parnjak zabilježen u nekanonskome obliku, npr. u Anićeve rječniku NJĚGA¹ *zam.* i NJĚGA² ž 'briga oko koga ili čega'³⁹.

³⁹ Šonje ne navodi zamjениčki oblik, samo NJĚGA ž '1. njegovanje, 2. kozmetičko dotjerivanje'.

U *Rječniku* urednika J. Šonje homonimima se ne smatraju homofoni, leksemi koji se, osim po značenju, razlikuju u pisanju (veliko i malo slovo), tj. leksemi od kojih je jedan onim, npr. **KÒPRĪVNICA** ž ‘koprivnjača’ i **KÒPRĪVNICA** ž ‘geog grad’, **LÒPĀR** *m* ‘lopatica za krušnu peć’ i **LÒPĀR** *m* ‘geog mjesto’, **ÒDŽAK** (tur) *m* ‘dvorac feudalca; porodica; dimnjak’ i **ÒDŽAK** *m* ‘geog grad u bosanskoj Posavini’, **ÒTOČANIN** *m* ‘stanovnik Otočca’ i **ÒTOČANIN** *m* ‘stanovnik otoka’, **PLĀŠKĪ** *m* ‘geog gradić’ i **PLĀŠKĪ** *prid* ‘koji se odnosi na Plaški i Plaščane’, **PRÈGRADA** ž ‘zid ili plot; prepreka’ i **PRÈGRADA** ž ‘geog mjesto u Zagorju’, **PRÈVLAKA** ž ‘geog uzak kopneni pojas’ i **PRÈVLAKA** ž ‘geog hrvatski poluotok’ (izuzetak su leksemi **ÀUGUST**¹ ‘naslov rimskoga vladara Oktavijana’ i **ÀUGUST**² ‘kolovoz’ te par **DĀLJ**¹ *m* ‘grad’ i **DĀLJ**² ž ‘daljina’). Aniću je veliko i malo slovo također razlikovno sredstvo te homofone ne bilježi kao homonime, npr. **DÒLAC** *m* ‘manja udolina’ i **DÒLAC** *m* ‘naziv mjesta i dijelova nekih gradova’, **GŘK** *m* ‘1. pripadnik grčkog naroda, 2. sorta vina’ i **GŘK** *prid.* ‘gorak’, **ZĀGORAC** *m* (ž *zågōrka*) *etnol.* ‘stanovnik kraja iza gore, brda’ i **ZĀGORAC** *m* (ž *Zågōrka*) ‘onaj koji je a) iz Hrvatskog zagorja, b) iz Dalmatinske zagore’ (izuzetak su natuknice **BĪKĪNI**¹ *m* ‘otok u Tihom oceanu’ i **BĪKĪNI**² *m* ‘dvodijelni ženski kupaći kostim’).

4. ZAKLJUČAK

Na temelju pregledavanja triju hrvatskih jednojezičnih rječnika i analize opisa polisemnih i homonimnih leksema u njima može se zaključiti da je polisemična riječ zabilježena tako da unutar jedne natuknice ima jedan formativ s više sema (značenja), poredanih broјčano od osnovnoga prema izvedenim značenjima, te se ona može smatrati jednom jedinicom rječnika. Svaki, pak, homonim ima svoju posebnu rječničku natuknicu, s time da svaki autor ima vlastite kriterije na temelju kojih odnose leksemâ određuje homonimnima.

Ni jedan ni drugi autor ne inzistiraju na kriteriju da homonimi moraju pripadati istoj vrsti riječi (Šonje čak sâm ističe da leksemi u homonimnome odnosu pripadaju različitim vrstama riječi), a definicija im je homonima (odnosno ono što se može iščitati iz njihovih predgovora/pogovora) slična po tome što obojica navode kako oni različito znače, a jednaka su oblika. Dok Anićeви homonimi imaju jednak naglasak (time je njegov opis bliži Samardžijinoj klasifikaciji homonima), Šonje ne razlikuje homonime od homografa. Drugačiji je par homonima onaj u kojem leksemi pripadaju istoj vrsti riječi od onoga u kojem ne pripadaju, a drugačiji su parovi jednakih prozodijskih obilježja od onih različitih prozodijskih obilježja (homografa). Tu se razdvajaju homonimija i homografija – to su dvije različite pojave, dva različita tipa podudarnosti. Stoga Anić, za razliku od Šonje, homografe i ne označava kao homonime (jer oni to i nisu).

Za autore nekoga sljedećeg rječnika bilo bi potrebno sastaviti reprezentativan naputak za izradu rječničke natuknice, pogotovo kad je u pitanju bilježenje homonimnih i polisemnih leksema. Na taj bi se način izbjegle nedosljednosti u opisima, a i čitatelju bi bilo olakšano snalaženje u jednojezičnome rječniku standardnoga jezika koji bi zato bio znatno kvalitetniji.

Prijedlog je autorice ovoga rada da se u rječniku obrojčuju i pravi (potpuni i nepotpuni, tj. homoforme u kanonskome obliku) i nepravi homonimi (po Samardžijinoj klasifikaciji), no razliku među njima svakako bi trebalo istaknuti (različitim oznakama i sl.). Također bi kao homonime trebalo bilježiti standardnojezične lekseme koji su u odnosu s dijalektizmom/regionalizmom/lokalizmom/žargonizmom (ako se već takav leksem našao u rječniku standardnoga jezika), i to ako su i homografi i homofoni, dakle ako se ne razlikuju ni u pisanju ni u izgovoru (u kanonskome obliku). Homografe (npr. LÛK i LÛK) i homofone (npr. VRĀNA i VRĀNA) ne treba obrojčivati jer nije riječ o homonimima. Kao homonime ne bi trebalo bilježiti ni pridjevsko-priložne parove, već bi oni mogli biti navedeni unutar jedne

natuknice. Kad su u pitanju sporni leksemi tipa LIST, trebalo bi naglasiti koji se kriteriji za razlikovanje homonimnih i polisemnih leksema uzimaju u obzir.

Summary

The description of homonymous and polysemous lexemes in contemporary Croatian monolingual dictionaries

This paper discusses the ways and criteria of listing homonyms in dictionary articles of contemporary Croatian monolingual dictionaries – in The Dictionary of Croatian Language (Rječnik hrvatskoga jezika, chief editor Jure Šonje) and in The Dictionary of the Croatian Language (Rječnik hrvatskoga jezika, Vladimir Anić, 1998.). The descriptions of the polysemous and homonymous lexemes in these two dictionaries are quite different and in some examples remains unclear what are homonyms, and what are different meanings of the same lexeme. The author`s goal was to list examples from the above mentioned dictionaries and based on these examples draw conclusions about how these lexemes are described and provide reasons why certain illogicalities and inconsistencies occur in their descriptions.

Ključne riječi: homonim, jednojezični rječnik, leksem, polisemija, rječnički članak

Key words: homonym, monolingual dictionary, lexeme, polysemy, dictionary entry (article)

LITERATURA

1. ANIĆ, Vladimir. 2003. *Veliki rječnik hrvatskoga jezika*. Prir. Ljiljana Jojić. Zagreb: Novi Liber.
2. ANIĆ, Vladimir. 1998. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber.
3. ANIĆ, Vladimir. 2007. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Novi Liber – Jutarnji list
4. BERRUTO, Gaetano. 1994. *Semantika*. Zagreb: Antibarbarus.
5. DUJMOVIĆ-MARKUSI, Dragica. 2011. *Fon-fon 4, udžbenik hrvatskoga jezika za četvrti razred gimnazije*. Zagreb: Profil.
6. *Hrvatski enciklopedijski rječnik* (skupina autora). 2002. Zagreb: Novi Liber
7. GORTAN-PREMK, Darinka. 2004. Polisemija i homonimija. U: *Polisemija i organizacija leksičkog sistema u srpskome jeziku*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, str. 150–156.
8. HUDEČEK, Lana i Milica MIHALJEVIĆ. 2009. Homonimija kao leksikografski problem. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 35, str. 159–186.
9. KOOJ, Jan G. 1971. *Ambiguity in natural language. An investigation of certain problems in its linguistic description*. Amsterdam – London: North-Holland Publishing Company.
10. RAFFAELLI, Ida. 2004. Polisemija pridjeva: sprega sintaktičkih i semantičkih struktura. *Filologija* 43, str. 105–128.
11. RAFFAELLI, Ida. 2009. *Značenje kroz vrijeme: poglavlja iz dijakronijske semantike*. Zagreb: Disput.
12. SAMARDŽIJA, Marko. 1989. Homonimi u hrvatskom književnom jeziku. *Radovi Zavoda za slavensku filologiju* 24, str. 1–71.
13. SIMEON, Rikard. 1969. *Enciklopedijski rječnik lingvističkih naziva*. (sv. I. i II.). Zagreb: Matica hrvatska.
14. ŠONJE, Jure (ur.). 2000. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Zagreb: Leksikografski zavod „Miroslav Krleža“ – Školska knjiga.
15. TAFRA, Branka. 1986. Razgraničavanje homonimije i polisemije: leksikološki i leksikografski problem. *Filologija* 14, str. 381–393.
16. TAFRA, Branka. 2011. Istopisnice i istoslovnice u hrvatskom jeziku. U: *Slavenski jezici u usporedbi s hrvatskim II*. (ur. Dubravka Sesar). Zagreb: FF-press.
17. TAFRA, Branka. 2011. Jedno ili dvoje. U: *Slavenski jezici u usporedbi s hrvatskim II*. (ur. Dubravka Sesar). Zagreb: FF-press.

18. TAMARO, Sandra. 2008. Struktura rječničkoga članka u dijalektalnim čakavskim rječnicima: s posebnim osvrtom na problem homonimije i polisemije pri sastavljanju natuknica. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 14, str. 233–245.
19. ZGUSTA, Ladislav. 1991. *Priručnik leksikografije*. Sarajevo: Svjetlost – Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.

PRILOZI

Prilog 1. Popis leksema iz *Rječnika hrvatskoga jezika* (Šonje, 2000).

A. Imenice – pravi homonimi: admirāl¹ (naziv za najviše časnike u mornarici; čin u ratnoj mornarici) i admirāl² (vrsta leptira), àlpaka¹ (1. dvopapkar iz porodice deva; 2. vrsta tkanine) i àlpaka² (slitina od bakra, cinka i nikla), Àugust¹ (naslov rimskoga vladara Oktavijana) i àugust² (kolovoz), bànica¹ (1. banova žena, 2. ugledna žena) i bànica² (1. hrvatski srebrni novčić, 2. stoti dio kune 1941-`45.), bèšika¹ (mjehur) i bèšika² (kolijevka), bičić¹ (umanj. od *bič*) i bičić² (umanj. od *bik*), biljār¹ (travar) i biljār² (igra), bōb¹ (biljka) i bōb² (sanjke, natjecateljska disciplina), bōj¹ (sukob, tučnjava) i bōj² (kat), bōl¹ *m* (tjelesna patnja) i bōl² *ž* (patnja, trpnja), bōr¹ (kem. element) i bōr² (drvo), brāk¹ (zajednica) i brāk² (1. morsko dno, 2. alga), bŕdo¹ (uzvisina) i bŕdo² (dio tkalačkoga stana), bùća¹ (bundeva) i bùća² (kugla za bućanje), bùla¹ (muslimanka) i bùla² (isprava, pečat; mjehurić od opeklina), bùra¹ (oluja) i bùra² (1. vjetar, 2. *pren* nemir), cārić¹ (umanj. od *car*) i cārić² (palčić), cīma¹ (vriježa, izbojak stabljika) i cīma² (konop), cīmer¹ (sustanar) i cīmer² (slika kao oznaka obrta), cīrk¹ (udubina na planini) i cīrk² (cirkus), čēlēnka¹ (perjanica, odličje) i čēlēnka² (glava), Dālĵ¹ *m* (grad) i dālĵ² *ž* (daljina), direktor¹ (ravnatelj) i direktor² (vino), dōmak¹ (umanj. od *dom*) i dōmak² (blizina), drāžica¹ (umanj. od *draga*) i drāžica² (klitoris), džīn¹ (div) i džīn² (irska rakija), gāzela¹ (životinja) i gāzela² (pjesma), genērāl¹ (vrhovni starješina redova i kongregacija) i genērāl² (opći naziv za više činova visokih časnika), gōlf¹ (športska igra) i gōlf² (zaljev), grīz¹ (1. ugriz, 2. nedovoljno sažvakana hrana) i grīz² (krupica), kālĵ¹ (opeka od gline) i kālĵ² (blato), kīla¹ (kilogram) i kīla² (hernija), kīt¹ (sisavac) i kīt² (smjesa minija ili krede s lanenim uljem), klīnac¹ (mali klin) i klīnac² (*žarg.* dijete), kōnjīc¹ (skakavac) i kōnjīc² (1. umilj. od *konj*, 2. kobilica), kōsa¹ (dlake na glavi) i kōsa² (dugački oštar nož) i kōsa³ (planinska kosina), kōzice¹ (1. dječja zarazna bolest, 2. virusna zaraza goveda) i kōzice² (nekoliko vrsta morskih rakova), krōkēt¹ (igra) i krōkēt² (uštipak), kùcār¹ (izba kraj kuće za ljubavne sastanke) i kùcār² (čovjek koji se brine za kuću), kùpa¹ (1. vrh, pehar, 2. stožac) i kùpa² (crijep), léća¹ (biljka) i léća² (1. prozirno optičko tijelo, 2. dio oka, 3. objekt), lēš¹ (mrtvo tijelo čovjeka) i lēš² (troska, šljaka), lōvica¹ (dječja igra) i lōvica² (1. mačka ili kuja koja lovi, 2. žena koja lovi muškarce), lûg¹ (šuma, gaj) i lûg² (pepeo) i lûg³ (bolest grožđa), mājstorica¹ (treća, odlučna utakmica) i mājstorica² (1. majstorova žena, 2. žena majstor), mína¹ (eksplozivno sredstvo) i mína² (uložak za kem. ili tehn. olovku), mlâd¹ *m* (mladi mjesec) i mlâd² *ž* (mladunčad riba), mōl¹ (pristanište) i mōl² (tonski rod) i mōl³ (oslić) i mōl⁴ (jedinica količine tvari), nóna¹ (baka) i nóna² (1. deveti čas časoslova, 2. deveti stupanj dvooktavnog dijatonskog ljestvice), pākovina¹ (ono u što se pakuje roba) i pākovina² (rudača kovinasta sjaja), pālčić¹ (umanj. od *palac*) i pālčić² (ptica), patróna¹ (pokroviteljica, zaštitnica) i patróna² (1. čahura s nabojem i metkom, 2. dio električnog pribora u koji se uvrti žarulja, 3. zaštitni valjkasti spremnik), pīk¹ (boja igraćih karata) i pīk² (donji dio prostora između sudarne pregrade i pramčane statve), pīljak¹ (ptica selica) i pīljak² (zaobljen kamenčić), pōpuna¹ (dodavanje onoga što nedostaje) i pōpuna² (mreža stajaćica za lov riba i rakova), prāska¹ (prasak) i prāska² (breskva), prēša¹ (stroj za obradbu ili preradbu tlačenjem) i prēša² (žurba), pŕhūt¹ (ljuske izumrlih dijelova kože) i pŕhūt² (lepet), prijévoj¹ (smjenjivanje samoglasnika u riječima) i prijévoj² (1. sniženje na planinskom bilu, 2. koljeničasta bora slojeva stijena), pšīha¹ (čovječji duševni život) i pšīha² (toaletni stolić sa zrcalom), pūk¹ (široki slojevi naroda) i pūk² (pukovnija), pūž¹ (mekušac) i pūž² (zupčanik u obliku vijka), rāga¹ (element indijske klasične glazbe) i rāga² (star, iscrpen konj), rážanj¹ (kolac na koji se nabija živinče) i rážanj² (ptica močvarica), rožēnice¹ (narodno glazbalo) i rožēnice² (kose grede koje se na donjoj strani odupiru o stropnu gredu), Sīngapūr¹ (Singapore) (gl. grad Singapura) i Sīngapūr² (država), sītār¹ (obrtnik koji pravi sita) i sītār² (žičano trzalačko glazbalo), sōl¹ *ž* (1. spoj koji spada u skupinu soli, 2. natrijev klorid) i sōl² *m* (oznaka za peti ton u nizu solmizacijskih slogova), stūpa¹ (1. drvena naprava za tučenje, lomljenje suhih stabljika lana

i konoplje, 2. posuda za usitnjavanje žita, 3. naprava za valjanje sukna) i stüpa² (sakralna budistička kružna građevina), sùd¹ (1. mišljenje, 2. izraz kojim se što tvrdi, 3. tijelo države; zgrada) i sùd² (1. posuda, 2. žila), sùnóvrät¹ (1. strmo mjesto s kojega se može strmoglaviti, 2. *pren* propast) i sùnóvrät² (narcisa), svàstika¹ (1. kukasti križ, 2. amblem njem. nacionalsocijalista) i svàstika² (svast), šilo¹ (oštar klin u obliku debele igle s drškom) i šilo² (riba koštunjača), šùštavac¹ (frikativ) i šùštavac² (1. akutna zarazna bolest preživača, 2. šušakavac), tàbak¹ (arak) i tàbak² (duhan), trëska¹ (buka) i trëska² (iver), trëler¹ (podrhtavanje zvuka ili glasa) i trëler² (uzbudljiv krim. film), tûr¹ (1. stražnjica, 2. dio gaća i hlača koji pokriva stražnjicu) i tûr² (izumrlo veliko divlje govedo), völja¹ (1. svojstvo čovjeka da može donijeti odluku, 2. htijenje, 3. duševna snaga kojom se ostvaruje nakana, 4. duševno raspoloženje, 5. želja) i völja² (prednji, prošireni dio ptičjeg želuca), vràštvo¹ (zloća) i vràštvo² (čaranje, bajanje), vûk¹ (zvijer) i vûk² (neugodna brečava zvučna pojava na nekim tonovima kod gudačkih glazbala), Zágorac¹ (1. čovjek rodом iz Zagorja, 2. čovjek koji živi u Zagorju) i Zágorac² (1. čovjek rodом iz Zagore, 2. čovjek koji živi u Zagori), zrâk¹ (plinski omotač oko Zemlje) i zrâk² (zraka).

B. Homografi: àlät¹ (oruđe, sprava) i àlät² (ridan), bàgra¹ (1. crvena boja koja se dobiva od borove kore, 2. pagar) i bàgra² (ološ), bàsma¹ (1. šareno platno, 2. svileni konac za vezenje, 3. vrsta turskog duhana) i bàsma² (čarobna izreka koja se izgovara pri vraćanju), bàt¹ (zvuk koji nastaje hodanjem ili udaranjem nogom o tlo) i bàt² (1. tučak u zvonu, 2. alat, teški čekić, 3. rekvizit udarača u bejzbolu i kriketu), bìt¹ ž (glavni smisao) i bìt² m (binarna znamenka), blëka¹ (glasanje ovaca) i blëka² (glupača), bravëtina¹ (uveć. od *brava*) i bràvetina² (ovčeta), bÿgarija¹ (tambura) i bugàrija² (žalopojka), bÿs¹ (stabljika) i bÿs² (autobus), dàća¹ (porez) i dàća²/dâća (karmine), dának¹ (umanj. od *dan*) i dänak² (dio zemljišnoga prihoda), dëka¹ (pokrivač) i dëka² (dekagram), dîn¹ (isl. vjera) i dîn² (jedinica za mjerenje sile), dõba¹/dõba (vrem. razdoblje) i dõba² (vrem. jedinica koja s drugom tvori takt), drën¹ (drijen) i drën² (1. rov, kanal, 2. sredstvo koje omogućuje istjecanje krvi), dùga¹ (spektar boja) i dùga² (savijena daska na bačvi), eksplöziv¹ (raspršno sredstvo) i èksplöziv² (eksplozivan glas), frizër¹ (obrtnik; brijač) i frízer² (dio hladnjaka), grâd¹ (1. feudalna stambena zgrada, 2. naseljeno mjesto, 3. naselje ili gradska četvrt) i grâd² (1. jedinica za mjerenje kutova, 2. stupanj) i grâd³ (tuča), gúza¹ (umilj. od *guzica*) i gÿza² (žena velike stražnjice), jarina¹ (proljetni usjev) i jàrina²/jarina (jareća vuna; jareća koža), jög¹ (staza za boćanje) i jög² (čovjek koji se podvrgava jogi), kamënica¹ (kamen) i kâmenica² (1. posuda, 2. morski školjkaš, 3. zgrada sagrađena od kamena), klëpac¹ (čekić kojim se otkiva kosa) i klëpac² (dio zvona ili zidnoga sata), klöbük¹ (šešir) i klöbük² (1. klobučasti dio gljive iznad stručka, 2. morska meduza), kóka¹ (umilj. od *kokoš*) i kòka² (trgovački i ratni jedrenjak) i kòka³ (samonikla južnoamerička biljka), kòla¹ ž (rod drveća iz tropske Afrike) i kóla² s pl t (1. vozilo, 2. auto, 3. vagon u vlaku), kòlär¹ (svećenički ovratnik) i kòlär² (1. obrtnik koji pravi kola, 2. vozar), kòlön¹ (seljak-zakupnik zemlje) i kòlon² (1. ritmički smisljena jez. cjelina, 2. naziv za interp. znak dvotočke) i kòlon³ (debelo crijevo), kòrist¹ ž (1. dobitak, 2. dobra posljedica nekog rada) i kòrist² m (pjevač u koru), kozëtina¹ (uveć. od *koza*) i kòzetina² (kozje meso), křma¹ (stražnji dio plovila) i křma² (stočna hrana), kÿp¹ (1. hrpa, 2. zbor, skup) i kÿp² (1. vrč kojim se proglašuje pobjednik natjecanja, 2. natjecanje za trofej), lûk¹ (1. prut od elastična drva, 2. dio krivulje, 3. gornji završetak otvora u zidu) i lÿk² (biljka), ljÿbičica¹ (umanj. od *ljubica*) i ljubičica² (ljubica), máca¹ (umilj. od *mačka*) i máca² (grozdasti cvat nekih biljaka) i máca³ (bat, malj), mâh¹ (1. pokret rukom pri mahanju, 2. tren, 3. nagao i nepromišljen postupak) i mäh² (jedinica brzine), mája¹ (umilj. od majka) i mǎja² (1. pamučna ili vunena potkošulja, 2. dio odjeće koji se nosi umjesto košulje), mälër¹ (nezgoda, neprilika) i mälër² (1. slikar, 2. ličilac), mána¹ (greška, nedostatak) i mǎna² (1. hrana koja je Židovima padala s neba, 2. osušeni sok crnog jasena), mâst¹ (1. namirnica, 2. masni pripravak za liječenje, 3. boja) i mǎst² (mošt), méka¹ (mamac) i mèka² (glasanje kože), mljê¹ (okolina) i mljê² (milina), mládež¹ ž (mladi ljudi) i mládež² m (madež), mòra¹ (1. sablasno biće, 2. osjećaj pritiska i gušenja pri ležećem položaju, 3. *pren*

teška briga) i móra² (1. otezanje, 2. kratki slog) i möra³ (igra dvojice izbacivanjem prstiju), mùla¹ *m* (učen čovjek) i mùla² *ž* (neplodni križanac između kobile i magarca), národnjāk¹ *m* (pristaša Narodne stranke) i naròdnjāk² *m* (onaj koji sklada pjesme u narodnom stilu; pjevač tih pjesama), òtok¹ (1. dio kopna okružen vodom sa svih strana, 2. dio prometnice na kojem je zapriječen promet motornih vozila) i òtòk² (oteklina), pàra¹ (1. stoti dio jugoslavenskoga dinara, 2. novac) i pàra² (agregatno stanje ispod kritične točke), pàrēnje¹ (spolno spajanje mužjaka i ženke) i pàrēnje² (način impregnacije drva njegovim izlaganjem pari pod tlakom), pàs¹ (1. pojas, 2. struk) i pàs² (1. pripitomljena zvijer, 2. zvijezde), pàša¹ *ž* (1. trava za ispašu, 2. pašnjak, 3. *pren* ljudska hrana) i pàša² *m* (1. naslov civilnih i vojnih dostojanstvenika u Turskom Carstvu, 2. upravitelj pokrajine, pašaluka), pìlica¹ (žensko pile) i pìlica² (umanj. od *pila*), pòlica¹ (1. vodoravna daska u ormaru, 2. otvoren ili ostakljen dio namještaja) i pòlica² (ugovor o osiguranju), pólo¹ (andaluzijski narodni ples) i pôlo² (igra), přt¹ (ugažena staza u snijegu) i přt² (tkanina od lana ili konoplje), púra¹ (žganci) i púra² (ženka purana), pùtār¹ (cestar) i pùtar² (maslac), rât¹ (rt) i rât² (1. oružani sukob, 2. *pren* neprijateljstvo), rēmī¹ (neodlučen svršetak šahovske partije) i rēmi² (vrsta kartaške igre), rīt¹ *m* (zemljište uz rijeku ili jezero koje povremeno poplavljuje voda) i rīt² *ž* (stražnjica), ròndo¹/ròndo (1. instrumentalna skladba, 2. vrsta plesa) i ròndò² (okrugli nasad cvijeća), rúta¹ (1. put, putovanje, 2. smjer kretanja i putovanja, 3. dio puta, 4. kurs) i rùta² (rutvica), starina¹ *ž* (1. prošlo vrijeme, 2. naslijeđeni imetak, 3. stari običaji, 4. stari predmet, 5. stari rod) i stàrina² *m* (starac), tòk¹ (1. smjer tijeka tekuće vode, 2. tijek, 3. veličina proporcionalna integralu jakosti polja) i tòk² (zaštitna naprava u kojoj se drže predmeti), tréšnja¹ (1. tresenje drveća, 2. drhtavica, 3. potres) i tréšnja² (šumsko drvo i voćka), víla¹ (1. nadnaravno žensko biće, 2. zaštitnica junaka, 3. muza) i víla² (1. raskošan ljetnikovac, 2. raskošna obiteljska kuća), zdràvica¹ (donji, čvrsti i nepropusni sloj zemlje) i zdràvica² (kratak stereotipni govor i ispijanje čaše).

C. Pridjevsko-priložni parovi: administrátorskī¹ *prid* i administrátorskī² *pril*, admiralitětskī¹ i admiralitětskī², agitátorskī¹ i agitátorskī², akvarelističkī¹ i akvarelističkī², amátěrskī¹ i amátěrskī², anègdòtskī¹ i anègdòtskī², aristòtelovskī¹ i aristòtelovskī², aristòtelskī¹ i aristòtelskī², autodidáktičkī¹ i autodidáktičkī², autòmatskī¹ i autòmatskī², automobilističkī¹ i automobilističkī², autonomističkī¹ i autonomističkī², bándiřtskī¹ i bándiřtskī², bečàrskī¹ i bečàrskī², bèsposličàrskī¹ i bèsposličàrskī², bèzbožničkī¹ i bèzbožničkī², biògrafskī¹ i biògrafskī², blúdničkī¹ i blúdničkī², bòēmskī¹ i bòēmskī², bogàtāškī¹ i bogàtāškī², bogòvskī¹ (bògovskī) i bogòvskī² (bògovski), bolèsnīčkī¹ i bolèsnīčkī², bólničkī¹ i bólničkī², boljšèvičkī¹ i boljšèvičkī², bonvivānskī¹ i bonvivānskī², bràřtskī¹ i bràřtskī², ciničkī¹ i ciničkī², cjepìdlačkī¹ i cjepìdlačkī², čakavskī¹ i čakavskī²,⁴⁰ čaròbnjāčkī¹ i čaròbnjāčkī², čistūnskī¹ i čistūnskī², čovječānskī¹ i čovječānskī², debitāntskī¹ i debitāntskī², deklāmāorskī¹ i deklāmāorskī², demokrščānskī¹ i demokrščānskī², dèspotskī¹ i dèspotskī², dionizījskī¹ i dionizījskī², ditirampskī¹ i ditirampskī², divljāčkī¹ i divljāčkī², đivovskī¹ i đivovskī², djètīnjskī¹ i djètīnjskī², dòdvoričkī¹ i dòdvoričkī², donkihòtskī¹ i donkihòtskī², drùgārskī¹ i drùgārskī², dùšmānskī¹ i dùšmānskī², džèntlmenskī¹ i džèntlmenskī², ékavskī¹ i ékavskī²,⁴¹ ekspanzionističkī¹ i ekspanzionističkī², eksploatāorskī¹ i eksploatāorskī², ekspresionističkī¹ i ekspresionističkī², ènglěskī¹ i ènglěskī², êpskī¹ i êpski², èstětskī¹ i èstětski², fālš¹ i fālš², fàustovskī¹ i fàustovskī², filāntropskī¹ i filāntropski², fizičkī¹ i fizičkī², frāncūskskī¹ i frāncūskski², galèřijskī¹ i galèřijski², gāngsterskī¹ i gāngsterski², gòranskī¹ i gòranski², gòrštāčkī¹ i gòrštāčkī², gòspodskī¹ i gòspodski², gotòvānskī¹ i gotòvānski², hàjdūčkī¹ i hàjdūčkī², hazardèřskī¹ i hazardèřskī², hedonističkī¹ i hedonističkī², hèròjskī¹ i

⁴⁰ Nedosljednost u opisu vidi se u ovoj natuknici: **kàjkavskī¹ prid** (prilog, odnosno posebna natuknica koja se odnosi na nj, nije naveden). Usp. i **štókavskī prid** (bez eksponenta).

⁴¹ Ovdje se može spomenuti nedosljednost u opisu leksema – slični pridjevi i prilozi nisu obilježeni kao homonimni leksemi, nemaju eksponente (**ijékavskī prid** 1. koji se odnosi na ijekavicu i ijekavce, 2. jekavski¹ i **ijékavski pril** 1. kao ijekavac, 2. jekavski² – dvije natuknice), tj. naveden je samo pridjevski oblik (**ikavskī prid**).

hëröjski², higijënski¹ i higijënski², hijerårhijski¹ i hijerårhijski², hÿpijevski¹ i hÿpijevski², hrvãtski¹ i hrvãtski², hÿljski¹ i hÿljski², huškãčkĩ¹ i huškãčkĩ², idealističkĩ¹ i idealističkĩ², idiotski¹ i idiotski², idolopòkloničkĩ¹ i idolopòkloničkĩ², ignòrantski¹ i ignòrantski², ìgrãčkĩ¹ i ìgrãčkĩ², iskušëničkĩ¹ i iskušëničkĩ², ispitivãčkĩ¹ i ispitivãčkĩ², ispovjèdñičkĩ¹ i ispovjèdñičkĩ², ìstinski¹ i ìstinski², izazivãčkĩ¹ i izazivãčkĩ², izdãjničkĩ¹ i izdãjničkĩ², jékavski¹ i jékavski², jùnãčkĩ¹ i jùnãčkĩ², kaligrafski¹ i kaligrafski², kãmpanjski¹ i kãmpanjski², kapitùlantski¹ i kapitùlantski², karijerističkĩ¹ i karijerističkĩ², kãtedarski¹ i kãtedarski², kategòričkĩ¹ i kategòričkĩ², kãubojski¹ i kãubojski², kavãlirski¹ i kavãlirski², kçëriński¹ i kçëriński², kirurški¹ i kirurški², kmëtski¹ i kmëtski², knjÿški¹ i knjÿški², koãutorski¹ i koãutorski², kòckãrski¹ i kòckãrski², kočijãški¹ i kočijãški², količĩnski¹ (kòličĩnski) i količĩnski², konstrùkçijski¹ i konstrùkçijski², kozmëtičkĩ¹ i kozmëtičkĩ², kozmopòlitski¹ i kozmopòlitski², krãljevski¹ i krãljevski², kritičkĩ¹ i kritičkĩ², kròjãčkĩ¹ i kròjãčkĩ², kršçãnski¹ i kršçãnski², křvnìčkĩ¹ i křvnìčkĩ², kùkavičkĩ¹ i kùkavičkĩ², kùrvinski¹ i kùrvinski², laborãtòrijski¹ i laborãtòrijski², laburističkĩ¹ i laburističkĩ², làičkĩ¹ i làičkĩ², lakrdijãški¹ i lakrdijãški², làktãški¹ i làktãški², làserski¹ i làserski², làvovski¹ i làvovski², leksikògrafski¹ i leksikògrafski², leksikòloški¹ i leksikòloški², líderski¹ i líderski², lírski¹ i lírski², logističkĩ¹ i logističkĩ², lòpovski¹ i lòpovski², lùdãčkĩ¹ i lùdãčkĩ², lúpeški¹ i lúpeški², ljùdski¹ i ljùdski², màcehĩnski¹ i màcehĩnski², mafijãški¹ i mafijãški², màjçĩnski¹ i màjçĩnski², màjmunski¹ i màjmunski², màjstorski¹ i màjstorski², manèkënski¹ i manèkënski², màngupski¹ i màngupski², mànijačkĩ¹ i mànijačkĩ², màrĩnski¹ i màrĩnski², mešëtãrski¹ i mešëtãrski², metafòričkĩ¹ i metafòričkĩ², metodòloški¹ i metodòloški², minerãloški¹ i minerãloški², mizãntropski¹ i mizãntropski², mlãdenãčkĩ¹ i mlãdenãčkĩ², mlãdĩčkĩ¹ i mlãdĩčkĩ², mòlëcí¹ i mòlëcí², mòmačkĩ¹ i mòmačkĩ², mòmcãdski¹ i mòmcãdski², mùçeničkĩ¹ i mùçeničkĩ², mùčkĩ¹ i mùčkĩ², muškãračkĩ¹ i muškãračkĩ², nágonski¹ i nágonski², napãdãčkĩ¹ i napãdãčkĩ², náravski¹ *zast* i náravski², násĩlničkĩ¹ (násĩlničkĩ) i násĩlničkĩ², nehrvãtski¹ i nehrvãtski², nëljudski¹ i nëljudski², neprijatëljski¹ i neprijatëljski², nèvjërničkĩ¹ i nèvjërničkĩ², òbješenjãčkĩ¹ i òbješenjãčkĩ², òbrtničkĩ¹ i òbrtničkĩ², òçĩnski¹ i òçĩnski², òpsjenãrski¹ i òpsjenãrski², organizãcijski¹ i organizãcijski², òrtãčkĩ¹ i òrtãčkĩ², òtoçãnski¹ i òtoçãnski², òvisničkĩ¹ i òvisničkĩ², pãniçãrski¹ i pãniçãrski², parãzĩtski¹ i parãzĩtski², paròlãški¹ i paròlãški², pãtničkĩ¹ i pãtničkĩ², patricijski¹ (pãtrĩcijski) i patricijski², plãçeničkĩ¹ i plãçeničkĩ², plãnski¹ i plãnski², plãtònski¹ i plãtònski², plemenitãški¹ i plemenitãški², plëmenski¹ i plëmenski², plësãčkĩ¹ i plësãčkĩ², plivãčkĩ¹ i plivãčkĩ², pljãčkãški¹ i pljãčkãški², pòbratimski¹ i pòbratimski², pòçetničkĩ¹ i pòçetničkĩ², pòdaničkĩ¹ i pòdaničkĩ², pòdçenjivãčkĩ¹ i pòdçenjivãčkĩ², pòdložničkĩ¹ i pòdložničkĩ², pòkãjničkĩ¹ i pòkãjničkĩ², pòkòrničkĩ¹ i pòkòrničkĩ², policijski¹ i policijski², političkĩ¹ i političkĩ², pòpovski¹ i pòpovski², populističkĩ¹ i populističkĩ², pòrotničkĩ¹ i pòrotničkĩ², pòsjedničkĩ¹ i pòsjedničkĩ², postòlãrski¹ i postòlãrski², pòvršinski¹ i pòvršinski², prezbitèrijski¹ i prezbitèrijski², prijatëljski¹ i prijatëljski², pròsačkĩ¹ i pròsačkĩ², pròstãčkĩ¹ i pròstãčkĩ², pròtĩvničkĩ¹ i pròtĩvničkĩ², pubèrtëtski¹ i pubèrtëtski², ràçũnski¹ i ràçũnski², ràsipničkĩ¹ i ràsipničkĩ², razbijãčkĩ¹ i razbijãčkĩ², rázbòjničkĩ¹ i rázbòjničkĩ², ràzũmski¹ i ràzũmski², realističkĩ¹ i realističkĩ², rèzònski¹ i rèzònski², ròbovski¹ i ròbovski², ròpski¹ i ròpski², rùtĩnski¹ i rùtĩnski², sabòtërski¹ i sabòtërski², sãjãmski¹ i sãjãmski², sãmačkĩ¹ i sãmačkĩ², sãmotničkĩ¹ i sãmotničkĩ², sãmotnjãčkĩ¹ i sãmotnjãčkĩ², sãnjãrski¹ i sãnjãrski², sãtrãpski¹ i sãtrãpski², sãvjetničkĩ¹ i sãvjetničkĩ², sèktãški¹ i sèktãški², sëljãčkĩ¹ i sëljãčkĩ², senzacionalističkĩ¹ i senzacionalističkĩ², sèoski¹ (sèoski) i sèoski², sërĩjski¹ i sërĩjski², sèstrĩnski¹ i sèstrĩnski², sĩlničkĩ¹ i sĩlničkĩ², siròmaški¹ i siròmaški², siròtinjski¹ i siròtinjski², sistëmatski¹ i sistëmatski², sjèdecí¹ i sjèdecí², skĩtničkĩ¹ i skĩtničkĩ², skòrojevičkĩ¹ i skòrojevičkĩ², skřbničkĩ¹ i skřbničkĩ², splĩtski¹ i splĩtski², spòrtski¹ i spòrtski², stãračkĩ¹ i stãračkĩ², stãrateljski¹ (stãratëljski) i stãrateljski², statističkĩ¹ i statističkĩ², stihĩjski¹ i stihĩjski², stĩlski¹ (stĩlski) i stĩlski², stòičkĩ¹ i stòičkĩ², strùçnjãčkĩ¹ i strùçnjãčkĩ², stùdentski¹ i stùdentski², sùdbinski¹ i sùdbinski², sùpãrničkĩ¹ i sùpãrničkĩ², súsjedski¹ i súsjedski², suvòzačkĩ¹ i suvòzačkĩ², svĩnjski¹ i svĩnjski², svjëtski¹ (svjëtski) i svjëtski², šãblònski¹ i šãblònski², šëfovski¹ i šëfovski², šëretski¹ i šëretski², škòlski¹ i škòlski², šmĩnkerski¹ i šmĩnkerski², šòkačkĩ¹ i šòkačkĩ², šovĩnističkĩ¹ i šovĩnističkĩ², špekùlantski¹ i špekùlantski², špòrtski¹ i špòrtski²

špòrtski², tàktičkī¹ i tàktičkī², tàtskī¹ i tàtskī², tèhničkī¹ i tèhničkī², telèfònskī¹ i telèfònskī², tèlegrafskī¹ (telègrafskī) i tèlegrafskī² (telègrafski), teòrijskī¹ i teòrijskī², tràčerskī¹ i tràčerskī², tùđinskī¹ i tùđinskī², tùtorskī¹ i tùtorskī², ùbilačkī¹ i ùbilačkī², ùbojičkī¹ i ùbojičkī², ucjenjivāčkī¹ i ucjenjivāčkī², ùdbāškī¹ i ùdbāškī², ùdvoričkī¹ i ùdvoričkī², ùdvòrničkī¹ i ùdvòrničkī², ùdžbeničkī¹ i ùdžbeničkī², ùlizičkī¹ i ùlizičkī², ùmjetničkī¹ i ùmjetničkī², unionističkī¹ i unionističkī², unitarističkī¹ i unitarističkī², ùskočkī¹ i ùskočkī², utopljèničkī¹ i utopljèničkī², ùvozničkī¹ i ùvozničkī², vāndālskī¹ (vāndalskī) i vāndālskī² (vāndalski), veleizdājničkī¹ i veleizdājničkī², vītēškī¹ i vītēškī², vjèrničkī¹ i vjèrničkī², vrāškī¹ i vrāškī², vrēmenskī¹ i vrēmenskī², zāgorskī¹ (zāgòrskī) i zāgorskī² (zāgòrskī) i zāgorskī³ (zāgòrski), zājedničkī¹ i zājedničkī², zalagaòničarskī¹ i zalagaòničarskī², zaljubljeničkī¹ i zaljubljeničkī², zanàtljjskī¹ i zanàtljjskī², zānātskī¹ i zānātskī², zāpisničkī¹ i zāpisničkī², zāštītničkī¹ (zāštītničkī) i zāštītničkī², zbiljjskī¹ (zbiljjskī) i zbiljjskī², zdravoràzūmskī¹ i zdravoràzūmskī², zdravosèljāčkī¹ i zdravosèljāčkī², zelènāškī¹ i zelènāškī², zlòčinačkī¹ (zlòčinačkī) i zlòčinačkī² (zlòčinački), znālačkī¹ i znālačkī², zvjèrskī¹ i zvjèrskī², žāndārskī¹ (žāndārskī) i žāndārskī² (žāndārski).

D. Nepravni homonimi: bèzdan¹ *m* (dubina bez dna; ponor, provalija) i bèzdan² *prid* (koji je bez dna), bijèl¹ *m* (svijetli dio drveta između kore i srži) i bijèl² *prid* (1. koji je boje snijega ili mlijeka, 2. blijed, svijetao, 3. sijed, 4. *pren* ono što je dobro), čèst¹ *ž* (čast) i čèst² *ž* (dio) i čèst³ *prid*, gāla¹ *ž* (svečano, paradno odijelo) i gāla² *prid* (svečan), gōl¹ *m* (1. pogodak kroz protivnička vrata u nogometu, rukometu, vaterpolu, 2. vrata) i gōl² *prid*, gològuz¹ *m* (čeljade koje je gole guzice; siromah) i gològuz² *prid*, hòmogen¹ (homògēn) *m* (lagani građevni materijal) i hòmogen² (homògēn) *prid* (istovrstan, jedinstven), jèdnorog¹ (jednòrog) *m* (konj s jednim rogom na čelu) i jèdnorog² (jednòrog) *prid*, kākī¹ *m* (japanska jabuka) i kākī² *prid* (koji je žutosmeđe boje), kōs¹ *m* (ptica pjevica) i kōs² *prid*, kūs¹ *m* (komad) i kūs² *prid* (koji je kratka repa), lāk¹ *m* (razmaz kojim se prevlače predmeti ili površine radi zaštite ili sjaja) i lāk² *prid*, onkògen¹ *m* (gen koji može sudjelovati u zloćudnoj preobrazbi stanice) i onkògen² *prid* (koji uzrokuje zloćudne tumore), plāv¹ *ž* (brod) i plāv² *prid* (1. koji je boje vedra neba, 2. koji je svijetle puti), rûjan¹ *m* (deveti mjesec u godini) i rûjan² *prid* (rumenkast), spòr¹ *m* (1. sukob interesa, 2. sudski postupak) i spòr² *prid*, svèvišnjī¹ *prid* (koji je iznad svih ljudi; svemogući) i Svèvišnjī² *m* (Bog)⁴², štūr¹ *m* (vodozemac repaš) i štūr² *prid* (1. sasušen, zakržljao, 2. *pren* suhoparan), tōp¹ *m* (1. oružje, 2. kula) i tōp² *prid* (vrhunski, prvi, najbolji), tròzub¹ *m* (1. simbol Posejdonove vlasti na moru, 2. trozubu gladijatorsko oružje, 3. osti s tri zuba) i tròzub² *prid* (koji ima tri zuba), zābīt¹ *ž* (zabačeno područje) i zābīt² *prid* (zabitan), žük¹ *m* (žuka, brnistra) i žük² *prid* (gorak).

E. Leksemi koje samo Šonje navodi kao homonime, iako oni to nisu⁴³: bōs¹ *prid* (koji je golih stopala) i bōs² *m* (*žar* gospodar, šef), crnòrep¹ *m* (ušata) i crnorep² (crnòrep) *prid* (koji ima crn rep), cīvèn¹ *ž* (ono što je crvene boje) i crven² *prid*, dēsni¹ (dēsni) *prid* i dēsni² *ž pl t* (zubno meso), dūg¹ *m* (novac; moralna obveza) i dūg² *prid*, grānāt¹ *m* (1. mineral kristala, 2. šipak) i grānat² *prid* (razgranat), Gřk¹ *m* (pripadnik grčkoga naroda) i gřk² *m* (odlika grožđa i vina iz Dalmacije) i gřk³ *prid* (gorak), marāskīn¹ *m* (liker od maraske) i māraskin² (māraskīn) *prid* (koji se odnosi na marasku), mōždāni¹ *m pl t* (mozak i moždano tkivo) i mōždāni² *prid*, nādrēdenī¹ *prid* i nādrēdenī² *m* (onaj koji je

⁴² Usp. to s ovom natuknicom: **BŌG** *m* [G *bōga*, mn *bōzi*, *bōgovi*, G *bōgōvā*] 1. pogansko nadnaravno biće 2. *pren* moćnik; obožavana osoba – **BŌG** *kršć* nadnaravno biće koje je stvorilo svijet. Ovdje *bōg* i *Bōg* nisu opisani kao homonimi.

⁴³ Smatramo da homografi nisu ujedno i homonimi, kao što ni homofoni nisu homonimi. U ovoj su skupini, dakle, leksemi koji se razlikuju u izgovoru (što je jasno označeno prozodijskim obilježjima). Oni se razlikuju i po vrsti riječi, no to i nije sporno ovdje. Ovi leksemi u Anićeve rječniku nisu označeni kao homonimni parovi, dok ih Šonje obrojčuje.

viši po položaju), plòvān¹ *m* (*reg* župnik) i plòvān² *prid* (1. kojim se može ploviti, 2. koji je sposoban za plovidbu), pògān¹ *ž* (1. izmet, nečistoća, 2. pokvaren, zao čovjek) i pògān² *prid* (1. nečist, prljav, 2. pokvaren, zao, loš, 3. sramotan, nepristojan, 4. bezbožan, nekršten), pùst¹ *m* (netkano sukno rađeno pustanjem vune i dlaka) i pùst² *prid* (1. koji nije naseljen i obrađen, 2. koji je opustošen, 3. napušten, 4. sam, 5. prazan, 6. velik, 7. potpun), rávan¹ *prid* (1. koji je uvijek iste visine, 2. gladak, 3. koji nije iskrivljen, 4. koji je u istoj ravnini) i rávan² *ž* (1. ravnica, 2. ravnina, 3. razina), rùmēn¹ *ž* (rumenilo) i rùmēn² *prid* (koji je svijetlocrvene boje), sāmouk¹ (samouk) *m* (čovjek koji se obrazovao sam) i samouk² *prid*, sīt¹ *m* (biljka iz porodice sitova) i sīt² *prid* (1. koji se najeo, 2. *pren* koji ne može više podnositi neko stanje), skūp¹ (skūp) *m* (1. sastanak ljudi, 2. skupina, 3. skupina elemenata s asocijativnom međusobnom vezom) i skūp² *prid* (1. koji ima visoku cijenu, 2. koji se previše plaća, 3. koji skupo cijeni svoju robu ili usluge), slūžbujūcī¹ *prid* (koji nadzire) i slūžbujūcī² *m* (službenik koji je u službi izvan redovitoga radnog vremena), stār¹ *m* (*kaz/film* glasoviti kazališni ili filmski glumac) i stār² *prid* (1. koji traje mnogo godina, 2. koji živi mnogo godina, 3. sazio, zreo, 4. istrošen, poderan), stūdēn¹ *ž* (ledena hladnoća koja prodire u kosti) i stūden² *prid* (leden), suvèrēn¹ *m* (apsolutni vladar) i sūverēn² *prid* (1. vrhovni, 2. neovisan, 3. *pren* nadmoćan, siguran), tēžāk¹ *m* (1. ratar, poljodjelac, 2. nadničar) i tēžāk² *prid*, tròlist¹ *m* (ornamentalni lik nalik na list djeteline) i tròlist² *prid* (koji ima tri lista), vās¹ *ž* (*zast* selo) i vās² *prid* (sav, cio, čitav), zēlēn¹ *ž* (1. zeleno raslinje i lišće, 2. zeljasto povrće) i zēlen² *prid*, žimzelēn¹ *ž* (rod zeljastih biljaka) i žimzelen² *prid* (koji je zelen i zimi), zlátan¹ *m* (zeljasta biljka iz porodice ljiljana) i zlátan² *prid*, zūjan¹ *m* (*pogr* čovjek koji zuji, govori gluposti) i zūjan² *prid*.

F. Odnosni pridjevi – (pravi) homonimi⁴⁴: àpāškī¹ (àpaškī) *prid* (koji se odnosi na apaše) i àpāškī² (àpaškī) *prid* (koji se odnosi na Apaše), austroùgarskī¹ (koji se odnosi na Austro-Ugarsku) i àustro-ùgarskī² (koji se odnosi na Austriju i Ugarsku), bārskī¹ (koji se odnosi na bar) i bārskī² (močvarni), bērbērskī¹ (koji se odnosi na Berbere) i bērbērskī² (brijački), bēšūman¹ (1. koji je bez šuma; tih, nečujan, 2. koji ne pravi šuma, koji radi bez šuma) i bēšuman² (koji nema šume; gol), biljārskī¹ (koji se odnosi na biljare) i biljārskī² (koji se odnosi na biljar), bòsansko-hèrcegovačkī¹ (koji se odnosi na zemlje Bosnu i Hercegovinu) i bosanskohèrcegovačkī² (koji se odnosi na državu BiH), đīnārskī¹ (koji se odnosi na dinar) i đīnārskī² (koji se odnosi na Dinaru), kātārskī¹ (koji se odnosi na katar) i kātārskī² (koji se odnosi na Katar), kīpārskī¹ (ciparski) i kīpārskī² (koji se odnosi na kipare), nārodnjačkī¹ (koji se odnosi na narodnjake) i nāròdnjāčkī² (koji je kao u naroda), nèopāsān¹ (nèopāsan) (koji se nije opasao) i nèopāsān² (koji nije opasan), nèpropīsan¹ (nepròpīsan) (koji nije u skladu s propisima) i nepròpīsan² (koji nije propisan, neobvezatan), ôran¹ (koji se lako ore) i ôran² (spreman; pripravan; voljan), pārnī¹ (1. koji je u paru, 2. koji dolazi jedan iza drugoga, 3. koji je djeljiv sa dva) i pārnī² (koji iskorišćuje paru za pogon), pòljskī¹ (1. koji se odnosi na polje, 2. *pren* koji je za uporabu u polju) i pòljskī² (koji se odnosi na Poljsku i Poljake), pròpīsan¹ (ispravan) i pròpīsan² (koji je određen propisom), pūntārskī¹ (koji se odnosi na puntariju i puntare) i pūntārskī² (koji se odnosi na Punat i Puntare), ròmānskī¹ (koji se odnosi na Romane) i ròmānskī² (koji se odnosi na roman), trūdan¹ (umoran, iscrpen od posla) i trūdan² (koji je u drugom stanju), trūpnī¹ (koji se odnosi na trup) i trūpnī² (koji se odnosi na trupe), ūšnī¹ (koji se odnosi na uši) i ūšnī² (koji se odnosi na uho), vòdnī¹ (koji je radi vode/za vodu) i vòdnī² (koji se odnosi na vod), vremēnit¹ (koji je ograničen vremenom; privremen) i vrēmēnit² (koji je u visokoj životnoj dobi), zbórničkī¹ (koji se odnosi na zbornicu) i

⁴⁴ Neki parovi iz ove skupine trebali bi spadati u skupinu A (zato što su parnjaci jednakih prozodijskih obilježja), odnosno među prave homonime, međutim autorica ih je ovdje izdvojila u posebnu skupinu zbog toga što se na jednome mjestu mogu vidjeti svi odnosni pridjevi koje Šonje obročuje, odnosno koje smatra homonimnim leksemima. Više od polovice navedenih parova po Samardžijinoj klasifikaciji ne spada u homonime jer se prozodijski razlikuju.

zbòrničĳ² (koji se odnosi na zbornik), zemùničĳ¹ (koji se odnosi na zemunice) i zemùničĳ² (koji se odnosi na Zemunik), zlàtārskĳ¹ (koji se odnosi na zlatare) i zlàtārskĳ² (koji se odnosi na Zlatar).

G. Glagoli – pravi homonimi⁴⁵: bìti¹ *svr/nesvr neprel* [jèsam...] i bìti² *nesvr* [bìjēm...] (1. *prel* tući, 2. *neprel* nabijati), ċinkati¹ *nesvr neprel* (zvoniti) i ċinkati² *nesvr prel* (raz potkazivati), ċèkati¹ *nesvr neprel* (1. doći nekamo i ostati, 2. biti pred ċim) i ċèkati² *nesvr prel* (nadati se, očekivati), dosáditi¹ *svr neprel* (postati dosadan) i dosáditi² *svr prel* (dovršiti sadnju), dosađivati¹ *nesvr neprel* (biti dosadan) i dosađivati² *nesvr prel* (dovršivati sadnju), dòvesti¹ *svr prel* (vozeći dopremiti) i dòvesti² *svr prel* (vodeći dopratiti), dùbiti¹ *nesvr neprel* (uspravno stajati) i dùbiti² *nesvr prel* (dupsti), dùžiti¹ *nesvr prel/neprel* (ċiniti dužim; odugovlaċiti) i dùžiti² *nesvr prel* (potraživati dug), fřknuti¹ *svr* (1. *neprel* naglo poletjeti, 2. *prel* baciti) i fřknuti² *svr neprel* (zvuċno ispustiti ili uvući zrak kroz nozdrve), hĳtati¹ *nesvr neprel* (žuriti) i hĳtati² *nesvr prel* (bacati), ispljuskati¹ *svr prel* (izudarati pljuskama) i ispljuskati² *svr prel* (pljuskajući izbaciti), ĳsticati¹ *nesvr prel* (stavljati na vidljivo mjesto; *povr* izdvajati se od drugih; *gl im* – *ĳsticānje*) i ĳsticati² *nesvr neprel* (ĳstjecati), ĳstùpiti¹ *svr neprel* (1. ĳzaći naprijed, 2. ĳpisati se, 3. nastupiti) i ĳstùpiti² *svr prel* (otupiti), ĳzvrtati¹ *nesvr prel* (1. pomicati prema drugoj strani, 2. ĳzmjenjivati, 3. preokretati, 4. prevrtati – *gl im* ĳzvrtanje) i ĳzvrtati² *svr prel* (vrteći ĳzdupsti), klāpati¹ *nesvr neprel* (odavati jednoliċan uċestali zvuk) i klāpati² *nesvr neprel* (*reg* ĳći kako treba, štirati), kùžiti¹ *nesvr prel* (ċiniti kužnim, zarazivati) i kùžiti² *nesvr prel* (*šatr* razumijevati, shvaćati), mřknuti¹ *nesvr neprel* (1. tonuti u mrak, 2. mrgoditi se) i mřknuti² *svr prel* (*žar* 1. mnogo pojesti ili popiti, 2. ukrasti), nāpadati¹ *nesvr prel* (ugrožavati ċiju sigurnost; *voj* voditi napade) i nāpadati² *svr neprel* (padajući zadržati se), nāticati¹ *nesvr prel* (stavljati na što, nabadati) i nāticati² *nesvr neprel* (nadimati se, oticati), nāvaditi¹ *svr prel* (vadeći pribaviti; *povr* vaditi do zasićenosti) i nāvaditi² *svr prel* (naviknuti; *povr* naviknuti se), òbliti¹ *svr prel* (1. politi sve, 2. *pren* prožeti, obuzeti) i òbliti² *nesvr prel* (ċiniti što oblim – *òbljēnje gl im*), odskákati¹ *nesvr neprel* (razlikovati se od okoline; ĳsticati se – *odskákānje gl im*) i odskákati² *svr neprel* (skaćući otrċati), òdvesti¹ *svr prel* (1. vodeći povesti sa sobom; vodeći uzeti, oteti, 2. dovesti u neko stanje, 3. odnijeti) i òdvesti² *svr prel* (1. vozeći dovesti na određeno mjesto, 2. vozeći prevesti; *povr* otići kamo prijevoznim sredstvom), olĳčiti¹ *svr prel* (dati ċemu lik, otjeloviti) i olĳčiti² *svr prel* (obojiti liċenjem), òpadati¹ *nesvr neprel* (1. odvajati se od ċega i padati, 2. postajati manji, slabiji; ginuti, nestajati – *òpadānje gl im*) i òpadati² *nesvr prel* (klevetati, potvarati), oséknuti¹ *svr prel* (ĳstisnuti komu bale iz nosa; *povr* ĳstisnuti bale iz svoga nosa) i oséknuti² *svr neprel* (povući se, uvući se – o moru), òsipati se¹ *nesvr povr* (1. otpadati sipajući se, 2. *pren* smanjivati se zbog odlaženja pojedinih ċlanova – *òsipānje gl im*) i òsipati se² *nesvr povr* (dobivati osip – *òsipānje gl im*), òtklanjati¹ *nesvr prel* (1. odstranjivati, odlagati, 2. odvrćati, odbijati – *òtklanjānje gl im*) i òtklanjati² *svr neprel* (*isl* završiti klanjanje), polòviti¹ *svr prel* (uloviti sve što postoji) i polòviti² *nesvr prel* (dijeliti, rezati na polovice – *polòvljēnje gl im*), pòpiti¹ *svr prel* (1. ĳpiti sve, 2. upiti, 3. zapiti) i pòpiti² *svr neprel* (pijući postati pijan, napiti se), pòstajati¹ *nesvr neprel* (1. nastajati, 2. mijenjati se, 3. dolaziti na neki položaj – *pòstajānje gl im*) i pòstajati² *svr neprel* (neko vrijeme stajati, poċekati stojeći), prāštati¹ *nesvr prel* (oslobađati koga odgovornosti za nedjelo; *povr* opraštati se – *prāštānje gl im*) i prāštati² *nesvr neprel* (praskati), predāvati¹ *nesvr* (1. *neprel* držati predavanje, izlagati, 2. *prel* raditi kao predmetni nastavnik u školi – *predāvānje gl im*) i predāvati² *nesvr prel* (davati na određeno mjesto; uruċivati; *povr* 1. polagati oružje, 2. odustajati – *predāvānje gl im*), prēstajati¹ *nesvr neprel* (dolaziti u stanje nepostojanja – *prēstajānje gl im*) i prēstajati² *svr prel* (1.

⁴⁵ Ovi leksemi ne bi trebali biti izdvojeni od skupine A jer su to također pravi homonimi, međutim autorica je razdvojila neke lekseme po vrstama rijeċi kako bi se ċitatelj lakše snalazio u popisima. Međutim, kao i u svakoj skupini, sporni su leksemi koje ubrajamo među prave homonime, a u homonimnome je paru barem jedan parnjak regionalizam/dijalektizam/žargonizam i sl. (a po Samardžiji to nikako nisu homonimi jer ne pripadaju standardnom jeziku).

stajati u toku zbivanja, 2. stajati neko vrijeme), *prèteći¹ svr prel* (prestići) i *prèteći² svr neprel* (ostati od čega nakon trošenja; preostati), *prètjecati¹ nesvr prel* (vozeći za kim prijeći na lijevu stranu ceste i vratiti se na svoju stranu ispred njega) i *prètjecati² nesvr neprel* (biti više od onoga koliko je potrebno; preostajati), *prèvesti¹ svr prel* (zamijeniti tekst jednoga jezika ekvivalentima drugog) i *prèvesti² svr prel* (vozeći premjestiti; *povr* vozeći se prijeći s jednog mjesta na drugo), *prèzreti¹ svr prel* (osjetiti, izraziti prijezir) i *prèzreti² svr neprel* (previše sazreti), *pròkisnuti¹ svr neprel* (1. propustiti kišu, 2. pokisnuti) i *pròkisnuti² svr neprel* (postati kiseo), *pròvesti¹ svr prel* (vozeći proći; *povr* vozeći se proći) i *pròvesti² svr prel* (1. vodeći pokazati, 2. vodeći izvesti na put; *povr* zabaviti se), *ràniti¹ svr prel* (1. nanijeti ranu, 2. *pren* nanijeti duševnu bol; *povr* ozlijediti se) i *ràniti² nesvr neprel* (rano ustajati, polaziti, dolaziti), *ràzvesti¹ svr prel* (vozeći otpremiti na različita mjesta) i *ràzvesti² svr prel* (1. vodeći odvesti na različite strane, 2. vodeći razgranati, 3. rastaviti), *slijépiti¹ svr prel* (lijepljenjem sastaviti; *povr* čvrsto se spojiti s čime) i *slijépiti² nesvr prel* (činiti slijepim – *slijépljenje gl im*), *smòčiti¹ svr prel* (učiniti mokrim; *povr* postati moker) i *smòčiti² nesvr prel* (jesti sa smokom – *smòčenje gl im*), *sťicati¹ nesvr prel* (žaračem miješati da se razgori – *sťicanje gl im*) i *sťicati² nesvr prel* (stjecati), *stròjiti¹ nesvr prel* (činiti, štaviti) i *stròjiti² nesvr prel* (postrojavati) i *stròjiti³ nesvr prel* (škopiti), *svěsti¹ svr prel* (vozeći prenijeti) i *svěsti² svr prel* (1. vodeći dovesti, 2. reducirati, 3. izvesti oblu površinu), *světiti¹ nesvr prel* (1. činiti svetim, 2. proglašavati svetim, 3. blagoslivljati; *povr* biti svet – *svécenje gl im*) i *světiti² nesvr prel* (osvećivati), *šťucati¹ nesvr neprel* (proizvoditi neugodne zvukove grčenjem ošita; *povr* štucati) i *šťucati² nesvr prel* (podrezivati), *třknuti¹ svr neprel* (potrčati, skoknuti) i *třknuti² svr prel* (udariti), *túžiti¹ nesvr neprel* (tugovati; *povr* žaliti se, negodovati – *túženje gl im*) i *túžiti² svr prel* (1. podnijeti tužbu protiv koga, 2. prijaviti), *ùticati¹ nesvr prel* (1. utičući udijevati, 2. utičući uključivati – *uticanje gl im*) i *ùticati² (utjecati)*, *ùvesti¹ svr prel* (1. vodeći dovesti unutra, 2. primijeniti, 3. instalirati, 4. upisati) i *ùvesti² svr prel* (1. vozeći dopremiti unutra, 2. legalno unijeti u svoju državu robu iz strane države), *ùzreti¹ svr neprel* (sazreti) i *ùzreti² svr prel* (ugledati), *užàriti¹ svr prel* (ugrijati tako da žari, zapaliti; *povr* usijati se, zajapuriti se) i *užàriti² nesvr neprel* (izrađivati užad), *vřiti¹ nesvr prel* (1. vijati, 2. savijati; *povr* omatati se) i *vřiti² nesvr neprel* (*zast* zavijati), *vřšiti¹ nesvr prel* (obavljati, obnašati; *povr* provoditi se) i *vřšiti² nesvr prel* (odvajati žitno zrnje od klasja, slame i pljeve mlaćenjem), *zaràstati¹ nesvr neprel* (zacjeljivati) i *zaràstati² nesvr neprel* (postajati prekriven onim što raste), *zàràsti¹ svr neprel* (zacijeliti) i *zàràsti² svr neprel* (prekriti se gustim raslinjem), *zarašćivati¹ nesvr neprel* (zacjeljivati) i *zarašćivati² nesvr neprel* (obrastati), *zòriti¹ nesvr neprel* (1. daniti se, svitati, 2. zorom ustajati – *zòrenje gl im*) i *zòriti² nesvr neprel* (zreti).

H. Glagoli – homografi (u Šonje homonimi): *čiknuti¹ svr neprel* (1. napuknuti, 2. skiseliti se) i *čiknuti² svr neprel* (kliknuti, vrisnuti), *dùriti se¹ nesvr povr* (srditi se) i *dùriti se² nesvr povr* (gaditi se), *iskápati¹ nesvr prel* (dupsti izbacujući zemlju; kopajući vaditi – *iskápānje gl im*) i *iskapati² svr* (1. *neprel* isteći kap po kap, 2. *prel* kapljući iscijediti), *iskòsiti¹ svr prel* (ulositi) i *iskòsiti² svr prel* (pokositi)⁴⁶, *iskúpiti¹ svr prel* (1. opravdati, okajati, 2. otkupiti; *povr* *iskúpiti se* 1. učiniti što da nam se oprostí pogreška, 2. *rel* dobiti oprost za grijeh) i *iskupiti² svr prel* (skupiti; okupiti), *ispasti¹ svr neprel* (1. pasti iz čega, 2. *pren* naglo se pojaviti; zbiti se) i *ispāsti² svr prel* (popasti), *isplákati¹ nesvr prel* (ispirati) i *isplakati² svr prel* (1. plačem izraziti, 2. plačem istrošiti; *povr* *isplakati se* naplakati se), *istiskati¹ nesvr prel* (1. cijediti, 2. tiskajući izguravati; izbacivati koga s položaja – *istiskānje gl im*) i *istiskati² svr prel* (istisnuti), *izlágati¹ nesvr prel* (1. postavljati na mjesta predviđena za prikazivanje, 2. isticati, izvirgavati, 3. predavati, tumačiti; *povr* otkrivati se, isticati se – *izlágānje gl im*) i *izlágati² svr prel* (izreći puno laži), *izvesti¹ svr prel* (1. odvesti na neko mjesto, 2. izraditi po nekom nacrtu, 3.

⁴⁶ Bez eksponenta je, odnosno kao posebna natuknica, naveden povratni glagol: *iskòsiti se svr povr* (1. usprotiviti se, 2. otrestiti se).

oblikovati) i izvesti² *svr prel* (1. odvesti na neko mjesto, 2. otpremiti za prodaju ili razmjenu) i izvēsti³ *svr prel* (vezući izraditi), izvįjati¹ *nesvr prel* (savijati) i izvijati² *svr prel* (dovršiti vijanje), jįriti¹ *nesvr prel* (1. žariti, 2. podbadati; *povr* uspaljivati – *jįrēnje gl im*) i jįriti² *nesvr prel* (donositi na svijet jare; *povr* dolaziti na svijet – *jįrēnje gl im*), kiláviti¹ *nesvr prel* (činiti kilavim – *kilávļjēnje gl im*) i kilaviti² *nesvr neprel* (postajati kilav – *kilávļjēnje gl im*), kólati¹ *nesvr neprel* (1. optjecati, 2. íci, 3. gledati unaokolo – *kólānje gl im*) i kólati² *nesvr neprel* (plesati u kolu – *kólānje gl im*), kòsiti¹ *nesvr prel* (1. rezati kosom ili kosilicom, 2. *pren* usmrćivati u velikom broju; *povr* sukobljavati se – *kòšēnje gl im*) i kòsiti² *nesvr neprel* (*pom* jedriti prema smjeru puhanja vjetra u suprotnim kosim smjerovima – *kòšēnje gl im*), křcati¹ *nesvr prel* (lomiti zubima tvrdu ljusku) i krcati² *nesvr prel* (tovariti), krčćiti¹ *nesvr prel* (širiti jako) i krčćiti² *nesvr prel* (bijeliti; ličiti), krúniti¹ *nesvr prel* (*agr* odvajati zrnje s kukuruznog klipa – *krúnjēnje gl im*) i krúniti² *svr/nesvr prel* (1. obavljati krunidbu; stavljati komu vijenac na glavu, 2. završiti, završavati uspješno – *krúnjēnje gl im*), kúpiti¹ *svr prel* (1. postati vlasnik imovine plaćanjem, 2. dati platiti komu novac za dolazak u radni odnos, 3. *pogr* podmititi) i kúpiti² *nesvr prel* (1. sazivati na jedno mjesto, 2. pobirati što rasuto ili razbacano – *küpljēnje gl im*), lēci¹ *nesvr prel* (donositi mladunčad na svijet – *lēžēnje gl im*) i lēci² *svr neprel* (1. položiti svoje tijelo u vodoravni položaj, 2. íci spavati, 3. ući na svoje mjesto; *pren* raz zaustaviti se, 4. *prel* staviti u krevet), lúpiti¹ *nesvr prel* (ljuštiti, gulari – *lúpljēnje gl im*) i lúpiti² *svr* (1. *neprel* udarati po čem stvarajući buku, 2. *prel* udariti koga; izreći besmislicu), mástiti¹ *nesvr prel* (1. začinjati mašću, 2. podmazivati, 3. prljati; *povr* postajati mastan – *máščēnje gl im*) i mástiti² *nesvr prel* (praviti od grožđa mast, mošt – *máščēnje gl im*), mēsti¹ *nesvr prel* (1. tući mlijeko stapom, 2. zbunjivati; *povr* vrtjeti se; zbunjivati se – *mētēnje gl im*) i mēsti² *nesvr prel* (1. čistiti metlom, 2. jako puhati – *mētēnje gl im*), nādīci¹ *svr prel* (nadignuti) i nādīci² *svr prel* (nadvisiti, premašiti), nakòsiti¹ *svr prel* (koseći nakupiti potrebnu količinu; *povr* kositi mnogo) i nakòsiti² *svr prel* (staviti u koso), nalágati¹ *nesvr prel* (naređivati – *nalágānje gl im*) i nalágati² *svr prel/neprel* (reći mnoge laži; *povr* napričati se laži), namētati¹ *nesvr prel* (1. silom provoditi, 2. *pom/brod* ukriženo uviti uže; *povr* nametati sebe – *namētānje gl im*) i namētati² *svr prel* (mećući nakupiti), nāpāsti¹ *svr prel* (ugroziti čiju sigurnost) i nāpāsti² *svr prel* (pasući nahraniti; *povr* pasući travu najesti se; nauživati se gledanjem), natúcati¹ *nesvr prel* (1. zapinjati u govoru, 2. izdaleka napominjati – *natúcānje gl im*) i natúcati² *svr prel* (tucajući nadrobiti), òbaliti¹ *svr prel* (zamazati balama; *povr* obaliti sebe) i obáliti² *svr prel* (oboriti, srušiti), òbaviti¹ *svr prel* (uraditi, završiti) i obāviti² *svr prel* (1. omotati, 2. prekriti), oblágati¹ *nesvr prel* (stavljati oblog oko čega – *obláganje gl im*) i oblágati² *svr prel* (ocrniti, oklevetati), ògledati se¹ *svr povr* (pogledati unaokolo, osvrnuti se) i oglédati se² *nesvr povr* (1. mjeriti se, 2. odražavati se, zrcaliti se – *ogledanje gl im*), òkruniti¹ *svr prel* (staviti komu krunu; *povr* postati vladar) i okrúniti² *svr prel* (oruniti), òmesti¹ *svr prel* (pomesti) i òmēsti² *svr prel* (spriječiti, onemogućiti u poslu), òplaviti¹ *svr prel* (poplaviti) i opláviti² *svr prel* (obočiti plavilom), opústiti¹ *svr prel* (ukloniti napetost, olabaviti; *povr* ukloniti tjelesnu i duševnu napetost u sebi) i opústiti² *svr prel* (učiniti pustim; opustošiti), otrpētati¹ *svr prel* (izvaditi nametanu tvar s onoga što je zapreteno; odgrnuti) i òtpretati² *nesvr prel* (vaditi nametanu tvar s onoga što je zepreteno – *òtpretānje gl im*), páriti¹ *nesvr prel* (stavljati u par, sparivati; *povr* spajati se u spolni par radi oplodnje – *pārēnje gl im*) i pāriti² *nesvr prel* (1. polijevati vrelom vodom radi lakše pripreme, 2. izlagati pari radi lakše obradbe, 3. podvrgnuti djelovanju pare radi čišćenja, liječenja ili uništavanja zaraznih klica – *pārēnje gl im*), pāsti¹ *nesvr prel* (1. voditi na pašu, 2. jesti pašu, 3. biti na paši – *pāsēnje gl im*) i pāsti² *svr neprel* (spustiti se na zemlju; srušiti se; poginuti u ratu; sniziti se; dobiti nedovoljnu ocjenu), pítati¹ *nesvr* (1. *prel* postavljati komu pitanja; provjeravati znanje, 2. tražiti, moliti, 3. *neprel* raspitivati se o kome/čemu – *pítanje gl im*) i pítati² *nesvr prel* (1. davati hranu u usta, 2. obilno hraniti životinju – *pítanje gl im*), plákati¹ *nesvr prel* (1. moćeci prati, ispirati, 2. zapljuskivati – *plákānje gl im*) i plákati² *nesvr neprel* (1. a. roniti suze, b. osjećati gubitak, žaliti, 2. liti suze radosnice, 3. *pogr* pretjerano se žaliti na što – *plákānje gl im*), pláviti¹ *nesvr prel* (činiti plavim – *plávļjēnje gl im*) i pláviti² *nesvr prel* (1. razlijevati se iz riječnoga korita, 2. *pren* obuzimati snažnim

osjećajima – *plàvljēnje gl im*), podàviti¹ *svr prel* (1. ubiti sve daveći, 2. potopiti; *povr* pogušiti se) i podàviti² *svr prel* (podviti), pokápati¹ *nesvr prel* (1. smještati umrloga u grob, 2. *pren* predavati zaboravu – *pokápānje gl im*) i pòkapati² *svr prel* (politi, namočiti što kapima), pòmesti¹ *svr prel* (1. smesti, smutiti, 2. pokvariti) i pòmesti² *svr prel* (1. metenjem očistiti, 2. metući pokupiti, 3. *pren* odnijeti, otpuhati, uništiti), pomètati¹ *svr prel* (metnuti redom jedno za drugim) i pométati² *nesvr prel* (zbunjivati, smučivati), pòpasti¹ *svr zast* (1. *neprel* popadati, 2. *prel* spopasti) i pòpāsti² *svr* (1. *neprel* neko vrijeme pasti, 2. *prel* pasući pojesti sve), prègledati¹ *svr prel* (1. a. pomno promotriti, istražiti, b. obaviti liječnički pregled, 2. preletjeti pogledom, 3. previdjeti) i preglédati² *nesvr prel* (1. a. pomno promatrati, b. obavljati liječnički pregled, 2. prelaziti pogledom – *preglédānje gl im*), prègnuti¹ *svr prel* (prignuti) i prègnuti² *svr neprel* (prionuti), prèšiti¹ *svr prel* (rašiti i opet sašiti) i prèšiti² *nesvr neprel* (*reg* žuriti), prikřmīti¹ *svr prel* (prihraniti stoku krmom) i prikrmīti² *svr prel* (upraviti, pristati krmom), prokápati¹ *nesvr prel* (kopajući činiti prokop – *prokápānje gl im*) i pròkapati² *svr neprel* (početi kapati), raskídati¹ *nesvr prel* (prestajati održavati vezu ili dogovor – *raskídānje gl im*) i raskidati² *svr prel* (kidajući razdvojiti, rastrgati), razglédati¹ *nesvr prel* (pomno gledati sa svih strana; promatrati – *razglédānje gl im*) i rāzgedati² *svr prel* (pomno pogledati, promotriti), razvíjati¹ *nesvr prel* (1. odvijajući širiti, 2. unapređivati, jačati, 3. *fov* razvijaćem stvarati sliku; *povr* dostizati viši stupanj u razvoju; rasti – *razvíjānje gl im*) i rāzvijati² *svr prel* (vijući raznijeti), rúknuti¹ *svr neprel* (1. oglasiti se dubokim, otegnutim glasom, 2. gromoglasno odjeknuti) i rùknuti² *svr* (1. *neprel* navaliti, nasrnuti, 2. *prel* udariti, rinuti), saglédati¹ *nesvr prel* (1. gledajući uočavati, 2. uvidati, shvaćati – *saglédānje gl im*) i sàgledati² *svr prel* (1. gledajući uočiti, 2. uvidjeti, shvatiti), sījati¹ *nesvr neprel* (sijati – *sījānje gl im*) i sījati² *nesvr prel* (1. jednoliko posipati sjeme, 2. propuštati kroz sito radi odstranjenja krupnih čestica, 3. *pren* praviti smutnju – *sījānje gl im*), skūcati¹ *svr prel* (1. kucanjem skinuti, 2. *pren* prikupljajući pomalo skupiti) i skūcati² *nesvr neprel* (uzdisati, stenjeti), slágati¹ *nesvr prel* (1. stavljati predmete jedne uz druge određenim redom, 2. savijati u određeni oblik, 3. sastavljati, sklapati; *povr* podudarati se – *slágānje gl im*) i slàgati² *svr* (1. *neprel* reći laž, 2. *prel* prevariti koga), smèsti¹ *svr prel* (učiniti smućenim, zbuniti; *povr* zbuniti se) i smèsti² *svr prel* (*zast* pomesti), smètati¹ (smètati) *nesvr prel* (skidati, uklanjati, odbacivati – *smètānje gl im*) i smétati² *nesvr prel/neprel* (1. *neprel* narušavati komu mir, 2. *prel* uznemirivati – *smétānje gl im*), spáriti¹ *svr prel* (1. složiti par ili parove od rasparenih predmeta, 2. spojiti mužjaka i ženku radi oplodnje) i spāriti² *svr prel* (1. opečiti parom, 2. popariti; *povr* uvenuti od vrućine), spāsti¹ *svr neprel* (1. doživjeti neuspjeh, srozati se, 2. pasti, 3. sići) i spāsti² *svr prel* (spasiti), splāhnuti¹ *svr neprel* (tragom nestati, iščeznuti) i splāhnuti² *svr prel* (isplahnuti), stājati¹ *nesvr neprel* (zaustavljati se – *stājānje gl im*) i stājati² *nesvr neprel* (nalaziti se na jednome mjestu; mirovati; pristajati; ovisiti; koštati – *stājānje gl im*), stúpati¹ *nesvr neprel* (1. koračajući dolaziti, 2. *voj* hodati u stroju propisanim korakom – *stúpānje gl im*) i stūpati² *nesvr prel* (1. tucanjem sitniti u stupi, 2. mlateći valjati – *stūpānje gl im*), sūziti¹ *svr prel* (učiniti užim; *povr* postati uzak) i sūziti² (sūziti) *nesvr neprel* (1. plakati, 2. izlučivati suze od bolesti, 3. *pren* rositi – *sūzēnje gl im*), štòpati¹ (njem) *svr/nesvr prel* (1. zaustavljati loptu, 2. izmjeriti vrijeme – *štòpānje gl im*) i štòpati² (njem) *nesvr prel* (krpati čarape – *štòpānje gl im*), tñnuti¹ *nesvr neprel* (1. gubiti gibljivost, 2. odumirati, 3. boljeti od djelovanja kiseline – *tñnjēnje gl im*) i tñnuti² *nesvr prel* (gasiti – *tñnjēnje gl im*), ukápati¹ *nesvr prel* (stavljati u zemlju i zatrpavati; *povr* *voj* utvrđivati se u rovovima – *ukápānje gl im*) i ùkapati² *svr prel* (kapajući uliti), utfnuti¹ *svr neprel* (ukočiti se) i ùtrnuti² *svr prel* (ugasiti; *povr* ugasiti se), vāljati¹ *nesvr prel* (1. kotrljati, 2. stvarati valove i tjerati ih naprijed, 3. razvlačeći oblikovati, 4. nabijati, tlačiti; *povr* preokretati se – *vāljānje gl im*) i vāljati² *nesvr neprel* (1. vrijediti, 2. biti dobar, 3. koristiti, 4. trebati – *vāljānje gl im*), vřći¹ *svr prel* (vrgnuti) i vřći² *nesvr prel* (vrijeći; vršiti), začínjati¹ *nesvr prel* (stavljati začine u jelo – *začínjānje gl im*) i začínjati² *nesvr prel* (1. počínjati što novo, 2. počínjati zbornu pjesmu – *začínjānje gl im*), zaprétati¹ *nesvr prel* (1. pokrivati pepelom, zemljom i sl, 2. *pren* potisnuti u podsvijest – *zaprétānje gl im*) i zaprétati² *svr prel* (1. pokriti pepelom, 2. *pren* potisnuti u podsvijest), zaštòpati¹ *svr prel* (*reg* zaustaviti) i zaštòpati² *svr prel* (*reg*

zatvoriti rupu; *povr* začepiti se), zavijati¹ *nesvr* (1. *prel* zamatati, povijati, 2. *neprel* a. vijući udarati, b. glasati se otegnutim glasom, c. odavati dug, prodoran zvuk – *zavijanje gl im*) i zavijati² *svr prel* (1. početi vijati, 2. vijući zamesti), zvéknuti¹ *svr neprel* (proizvesti zvuk udarcem kovine ili stakla) i zvèknuti² *svr prel* (udariti tako da zazveči), zvžnuti¹ *svr prel* (udariti, tresnuti) i zvíznuti² *svr neprel* (zazviždati).

I. Nepromjenjive riječi – homonimi (ili homografi): a¹ (A) *m/s* (1. prvo slovo hrvatske abecede, 2. otvornik, 3. fiz. oznaka za akceleraciju, 4. *agr* znak za ar, 5. oznaka za najbolje ili prvo u redosljedu...) i a² *vez* i a³ *uzv*, blízu¹ *pril* i blízu² *prij*, da¹ *vez* i da² *čest*, dōista¹ *pril* i dōista² *čest*, dōklē² (dóklē) *pril* i dōklē² *vez*, dōlje¹ *pril* i dōlje² *uzv*, e¹ (E) *m/s* i e² *vez*, èno¹ *uzv raz* i èno² *čest*, gdjē¹ *pril* i gdjē² *vez*, i¹ (I) i i² *vez* i i³ *čest*, ístom¹ *vez* i ístom² *pril*, jēdīno¹ *pril* i jēdīno² *vez*, jōš¹ *pril* i jōš² *čest*, k¹ (K) *m/s* (slovo) i k² *prij*, kādno¹ *pril* (kad) i kādno² *vez*, kàko¹ *pril* i kàko² *vez*, kào¹ *pril* i kào² *vez*, kōliko¹ (koliko) *pril* i koliko² *vez*, kùd¹ *pril* i kùd² *vez*, mǎ¹ *vez* i mǎ² *čest*, mǎkar¹ *vez* i mǎkar² *pril* (barem), međūtīm¹ *pril* i međūtīm² *vez*, na¹ *prij* i nǎ² *uzv*,⁴⁷ nǎmjesto¹ (nǎmjesto) *prij* i nǎmjesto² *pril*, nǎprijēd¹ *pril* i nǎprijēd² *uzv*, nǎsuprot¹ *prij* i nǎsuprot² *pril*, nētom¹ *pril* i nētom² *vez*, ni¹ *vez* i ni² *čest*, nīgdje¹ *pril* i nīgdje² *čest*, nīkākō¹ *pril* i nīkākō² *čest*, o¹ (O) *m/s* i o² *uzv* i o³ *prij*, òkolo¹ *pril* i òkolo² *prij*, òndā¹ *pril* i òndā² *vez*, òsim¹ *prij* i òsim² *vez*, òtkad¹ *pril* i òtkad² *vez*, òtkada¹ (otkàda) *pril* i òtkada² *vez*, òtkako¹ *pril* i òtkako² *vez*, òtkud¹ *pril* i òtkud² *vez*, òtkudā¹ (otkudā) *pril* i òtkudā² *vez*, pa¹ *vez* i pa² *čest*, pōslije¹ *pril* i pōslije² *prij raz*, pōšto¹ *pril* (po koju cijenu) i pōšto² *vez*, pñje¹ *pril* i pñje² *prij*, s¹ (S) *m/s* i s² *prij*, sǎd¹ *pril* i sǎd² *čest*, sǎmo¹ *pril* i sǎmo² *vez* i sǎmo³ *čest*, sùčelicē¹ *pril* (jedan prema drugomu) i sùčelicē² *prij* (nasuprot), svǎkākō¹ *pril* i svǎkākō² *čest*, šīrom¹ *pril* (potpuno, posve) i šīrom² *prij*, tû¹ *pril* i tû² *uzv*, u¹ (U) *m/s* i û² *prij*,⁴⁸ ùkrāj¹ *pril* (ustranu) i ùkrāj² *prij* (pokraj), ùpomōč¹ *uzv* i ùpomōč² *pril*, usùprot¹ (ùsuprot) *pril* (naprotiv) i usùprot² (ùsuprot) *prij* (usprkos), ùzdūž¹ *pril* i ùzdūž² *prij*, vēc¹ *pril* i vēc² *čest* i vēc³ *vez*, vīše¹ *pril* i vīše² *prij*, zātō¹ *pril* i zātō² *vez* i zātō³ *čest*.

J. Nepravi homonimi i homografi (označeni kao homonimi u Šonje): adagio¹ (adàdo) *m* (*glaz* lagani tempo) i adagio² (adàdo) (tal) *pril* (*glaz* oznaka tempa; lagano), allegreto¹ (alegrèto) *m* (*glaz* umjereno brz stavak) i allegreto² (alegrèto) (tal) *pril* (*glaz* oznaka tempa; umjereno brzo), allegro¹ (alègro) *m* i allegro² (alègro) *pril*, andānte¹ *m* i andānte² *pril*, bār¹ (tur) *pril raz* (barem) i bār² (eng) *m* (1. mali lokal u kojem se pije stojeći ili sjedeći na visokim stolcima, 2. noćno zabavište s glazbom, 3. kućni ormarić s pićima) i bār³ (grč) *m* (*fiz* iznimno dopuštena jedinica tlaka) i bār⁴ *m* (*bot* vrsta trave), bēz¹ *prij* i bēz² (tur) *m* (platno), bēzbrōj¹ *m* (mnoštvo) i bēzbrōj² *pril*, bìlo¹ *s* (1. *fiziol* uzastopni udarci valova krvi, 2. puls, 3. *geog* zaobljeni planinski lanac) i bìlo² *vez* i bìlo³ *čest*, bìstrō¹ (fr) *m* (manji restoran) i bìstrō² *pril*, bùm¹ (niz) *m* (*pom* 1. splav, 2. ograda) i bùm² (eng) *m* (1. *film* naprava pri snimanju) i bùm³ (bùm) *uzv*, cīk-cāk¹ *m* (1. krivudava crta, 2. manevar) i cīk-cāk² (njem) *pril*, cmōk¹ *m* (glasan poljubac) i cmōk² *uzv*, čēlo¹ *s* (1. *anat* dio glave, 2. prednja strana, 3. prvi položaj) i čēlo² *prij*, čūdo¹ *s* (nadnaravna pojava) i čūdo² *pril* (neobično puno), dnō¹ *s* (tlo; donji dio čega) i dnō² *prij zast*, dō¹ *m* (1. *glaz* oznaka, 2. dol) i dō² *prij*, dōbro¹ *s* (imutak, dobrobit) i dōbro² *pril*, dōk¹ (eng) *m* (*pom/brod* 1. građ. ili plovni objekt za gradnju, 2. dio luke) i dōk² *vez*, dopōdne¹ *s* (prijepodne) i dopōdne² *pril*, dōsada¹ *pril* i dōsada² ž (duševno stanje), dùm¹ *m* (*reg* don) i dùm² *uzv*, dūž¹ ž (dužina) i dūž² *prij*, đūzel¹ (tur) *prid* (lijep) i đūzel² *pril*, èkspres¹ (lat) *m* (brzi vlak) i èkspres² (lat) *pril*, gdjēšto¹ (gdjēšto) *zam* (ponešto) i gdjēšto² *pril* (negdje što), gōd¹ *m* (1. godišnji prsten debila,

⁴⁷ Zanimljivo, i ove su dvije nepromjenjive riječi obilježene u rječniku kao homonimi, iako na prvoj natuknici nije označen naglasak.

⁴⁸ Prijedlog û² valja usporediti s na¹. Nedosljedno opisano.

2. godišnjica, obljetnica) i *gòd² pril*⁴⁹, *hălō¹* (grč) *m* (*ast/met* koncentrični svijetli krugovi oko Sunca i Mjeseca koji nastaju zbog loma svjetlosti) i *hălō²* (eng) *uzv*, *ìstina¹ ž* (ono što postoji) i *ìstina² pril*, *jër¹ m* (*ling* naziv glagoljskih i ćirilskih slova) i *jër² vez*, *kád¹ m* (dim i miris zapaljenog tamjana) i *kád² pril* i *kád³ vez*, *káda¹ ž* (posuda za kupanje) i *káda² (káda) pril* i *káda³ vez*, *káka¹ ž* (fam dječja izmetina) i *káka² uzv* (fam fuj!), *kòjī¹ zam* i *kòjī² vez*, *kòlik¹ zam* i *kòlik² vez*, *kùš¹ m* (*bot* kadulja) i *kùš² (fr) uzv*, *lârgo¹ m* (*glaz* oznaka za vrlo polagan tempo) i *lârgo² (tal) pril*, *mărš¹ (fr) m* (1. hodnja, 2. koračnica) i *mărš² (fr) uzv*, *mī¹ zam mn* i *mī² m* (*glaz* treća nota u solmizaciji), *mínus¹ m* (manjak, nedostatak) i *mínus² (lat) pril*, *mjěsto¹ s* (1. namjenski ograničeni prostor, 2. naziv za sve vrste naselja, 3. naselje koje nije ni grad ni selo, 4. odlomak, 5. služba, položaj) i *mjěsto² pril* i *mjěsto³ prij*, *mòći¹ ž pl t* (rel ostatci svečeva tijela ili odjeće; relikvije) i *mòći² nesvr neprel* (1. imati tjelesnu snagu; znati, 2. imati mogućnosti; biti moguće, 3. smjeti, 4. biti vrijedno za uporabu), *müški¹ prid* i *müški² m mn* (muškarci) i *müški³ pril*, *náda¹ prij* i *náda² ž* (1. očekivanje da će se ispuniti želja, 2. osoba ili stvar od koje očekujemo pomoć, 3. *teol* jedna od tri bogoslovne kreposti), *něšto¹ zam* i *něšto² pril*, *nìšta¹ zam* i *nìšta² pril*, *nîz¹ m* (1. predmeti povezani jedan do drugoga na konac; više predmeta na istoj crti, 2. više događaja koji se nižu, 3. *mat* red brojeva, 4. *ling* redosljed) i *nîz² prij*, *òko¹ s* (1. *anat* organ vida, 2. *pren* zapažanje; šara nalik na oko; otvor na prstenu u koji se umeće kamen – *òči* 1. *anat* par organa osjetila vida, 2. *brod* dva ukrasna koluta na pramčanim stranama broda...) i *òko² s* (1. šupljina na mreži, 2. *agr* pup) i *òko³ prij* i *òko⁴ pril* (otprilike), *òpčē¹ s* (ono što je zajedničko cijeloj skupini, svima) i *òpčē² pril* (općenito), *opjĳati¹ m mn* (*farm* opojna sredstva) i *opjĳati² nesvr prel* (činiti pijanim; *povr* 1. piti pretjerane količine alkoholnih pića, 2. *pren* zanositi se), *òštro¹ (tal) m* (*reg* jadranski južni vjetar; jugo) i *òštro² pril*, *òvāj¹ zam* i *òvāj² čest*, *páčē¹ s* (pačje mladunče) i *páčē² pril*, *pâr¹ (lat) m* (1. a. dva jednaka predmeta koja idu skupa i čine uporabnu cjelinu, b. dvije životinje u jednoj zaprezi, 2. a. muškarac i žena povezani nekim zajedništvom, b. zajednica mužjaka i ženke, 3. onaj koji je s kim podjednakoga socijalnoga, moralnog i sl. stanja) i *pâr² m* (*zast* čas) i *pâr³ pril* (nekoliko), *pârdôn¹ (fr) m* (isprika) i *pârdôn² uzv*, *päsati¹ nesvr prel* (1. stavljati pas, pojas, 2. stavljati o pas – *päsânje gl im*) i *päsati² (njem) nesvr neprel* (*raz* 1. pristajati, odgovarati, 2. goditi, biti po ukusu – *päsânje gl im*) i *pasáti³ (niz) m mn* (*met* stalni vjetrovi), *pòd¹ m* (1. *grad* vodoravna površina na tlu zgrade, 2. kat) i *pòd² prij*, pojedinačno¹ *s* (*fil* ono što je samo sebi svojstveno te se ne može dijeliti) i pojedinačno² *pril*, *pòl¹ (grč) m* (1. *geog* krajnja točka zamišljene osi nebeskih tijela, 2. *mat* višeznačan pojam koji se odnosi na neke točke posebnih svojstava, 3. *el* jedan od suprotno nabijenih izvora el. energije, 4. *raz* suprotna točka čega, 5. spol) i *pòl² pril* (pola), *póla¹ ž* (1. *zast* polovica, jedan od dva jednaka dijela cjeline, 2. polovica krumpira rezana uzdužno) i *pòla² pril*, *pònešto¹ (pònešto) zam* i *pònešto² pril* (nešto malo), *pòsebnò¹ pril* (zasebno) i *pòsebnò² s* (*fil* opće koje je uže od drugoga općega), *právo¹ s* (1. neograničeno uživanje i raspolaganje temeljnim ljudskim slobodama, 2. skup pravila koja uređuju odnose, 3. propisi koji uređuju posebno područje rada, 4. pravna znanost) i *právo² pril* (1. ispravno, 2. istinito, točno, 3. ravno), *prĳmati¹ nesvr prel* (1. hvatajući uzimati, 2. preuzimati, 3. primajući dočekivati, 4. uzimati u društvu; *povr* hvatati se; pridržavati se hvatanjem – *prĳmânje gl im*) i *prĳmáti² m mn* (*zool* red najrazvijenijih životinjskih vrsta), *pūt¹ m* (dugi i uski uređen ili utaban prostor) i *pūt² m* (1. prostor kretanja prometala, 2. smjer kretanja, 3. putovanje, 4. način, sredstvo, 5. *anat* skup organa u tijelu, 6. povijesni razvoj, tijek) i *pūt³ ž* (1. boja kože, 2. ljudsko tijelo sa svim osjetilnim svojstvima, 3. tjelesnost, putenost) i *pūt⁴ prij* i *pūt⁵ čest*, *sěksi¹ prid* (*raz* seksualno privlačan) i *sěksi² pril*, *sòlo¹ (tal) m* (*glaz* 1. skladba s jednom dionicom, 2. dionica unutar veće glazb. cjeline) i *sòlo² (tal) pril*, *stò¹ br* i *stò² m* (stol), *stòp¹ (eng) m* (1. prometni znak, 2. brzojavna točka na kraju rečenice) i *stòp² (eng) uzv*, *stòtĳniti¹ nesvr prel* (1. dijeliti na stotine, 2. ubijati svakoga stotog; *povr* množiti se na stotine –

⁴⁹ Ove dvije natuknice valja usporediti s leksemima **kòd** (fr) *m* (tumač kratica; zapis programa; sustav znakova...) i **kòd prij**, koje u istome rječniku nisu označene kao homonimni leksemi, odnosno vjerojatno se takvima ne smatraju.

stòtinjēnje gl im) i *stòtinitī² prid* (stoti), *svâk¹ m* (sestrin muž drugim sestrama) i *svâk² zam*, *svijétlo¹ s* (svijetla boja) i *svijétlo² pril*, *štò¹ zam* i *štò² pril* i *štò³ vez*, *táman¹ prid* i *tàmān² (tur) pril*, *têk¹ m* (1. apetit, 2. okus) i *têk² pril* i *têk³ vez*, *tik¹ (fr) m* (*međ* živčani poremećaj koji se očituje ponavljanim trzajima mišića) i *tik² (drav-eng) m* (1. *bot* indijski hrast, 2. *šum* drvo od tika) i *tik³ pril* (posve blizu), *tīm¹ (eng) m* (1. *šp* momčad, sastav, 2. skupina stručnjaka) i *tīm² pril*, *tùf¹ (lat-tal) m* (*geol* vrsta pješčane stijene) i *tùf² uzv*, *ünisōno¹ (tal) m* (1. *glaz* interval koji nastaje ponavljanjem jednoga te istog tona, 2. *fiz* podudarnost dvaju različitih izvora titranja) i *ünisōno² pril* (jednoglasno), *vřh¹ m* (1. najviši dio okomitih predmeta ili biljaka, 2. *geog* najviši dio uzvisina...; *pren* najviši položaj u kakvoj društ. hijerarhiji) i *vřh² prij* (iznad), *zâr¹ (ar-tur) m* (isl koprena kojom muslimanke pokrivaju lice) i *zâr² čest*, *zâsad¹ m* (biljke zasađene na jednom zemljištu) i *zâsad² pril*, *zâsada¹ ž* (*fil* osnovno načelo) i *zâsada² pril*, *zbiłja¹ (zbiłja) ž* (1. stvarnost, 2. *fil* ono što uistinu postoji) i *zbiłja² pril*, *zlò¹ s* (ljudsko djelo koje nanosi štetu; nesreća; zloća; mučnina) i *zlò² pril*.

Prilog 2. Popis leksema iz *Rječnika hrvatskoga jezika* (Anić, 1998).

Ovdje se ispisuju homonimni leksemi iz Anićeva rječnika, odnosno bilježe se razlike u odnosu na prethodno ispisane natuknice iz *Rječnika hrvatskoga jezika* urednika J. Šonje.

A. Pridjev i prilog u jednoj natuknici: akvarelistički *pril*, amatërskî (1. *prid*, 2. (-ski) *pril*), anëgdotskî,⁵⁰ aristòtelovskî, austrougarskî (1. *prid*. koji pripada Austro-Ugarskoj, 2. (-ski) *pril*. kao u Austro-Ugarskoj), autòmatskî (1. *prid.*, 2. (-ski) *pril.*, 3. pomoću podešenog mehanizma), automobilističkî, autonomističkî, bånditskî, bèčarskî, biògrafskî, blùdničkî *prid*. (prilog nije naveden), bòëmskî, bogàtāškî, bogòvskî, bolësnīčkî, bólničkî (1. *prid*. koji se odnosi na bolnika i bolnike, 2. (-čki) *pril.*) i bólničkî (1. *prid*. koji se odnosi na bolnicu, 2. (-čki) *pril.*), boljšëvīčkî, bonvivānskî, bosanskohërcegovāčkî *prid*. (koji se odnosi na BiH), brātskî, cīničkî, cjepīdlačkî, čakavskî, čarobnjāčkî, debitantskî, deklāmātorskî, dëspòtskî, dīnarskî (1. *prid*. koji se odnosi na planinu Dinaru, 2. (-ski) *pril*) i dīnārskî *prid*. (koji se odnosi na dinar), dionizījskî, divljāčkî, ðivovskî, djëtīnjskî *pril*, dòdvoričkî, drùgārskî, dùšmanski, džèntlmenskî, ékavskî, ekspresionističkî, ènglëskî, êpskî, èstetskî, fāustovskî, filāntropskî, fizičkî *prid*. (1. koji se odnosi na fiziku, 2. koji se obavlja snagom mišića, 3. tjelesni) i fizičkî *pril.*,⁵¹ frāncūski, galërijskî, gāngsterskî, gòranskî, gòrštāčkî, gòspòdskî, gotòvānskî, hājdučkî, hazardërskî, hedonističkî, higijënskî, hrvātskî, hùljskî, hùškāčkî, idealističkî, idiòtskî, ìgrāčkî, (i)jékavskî, iskušëničkî, ispitivāčkî, ispovjèdnīčkî, ìstīnskî *prid*. (1. koji zaista postoji, 2. pravi) i ìstīnski *pril.* (uistinu),⁵² izazivāčkî, izdājničkî, jùnāčkî, kāj kavskî *prid*, kaligrāfskî, kāmpanjskî, kapitūlantskî, karijerističkî, kātārskî *prid*. (koji se odnosi na Katar), kàtedarskî, kategòričkî, kàubojskî, kécëriński *pril*, kipārskî, kirurškî, kmëtskî, knjīškî *prid*. (koji se nalazi samo u knjigama), koautorskî, kòckarskî, kočijāškî, količīnskî, kozmètičkî, kozmopòlitskî, krāljevski, kritičkî, kršćānskî, kfvničkî, kùkavičkî, kùrvīnskî, laborātòrijskî *prid*, laburističkî, làičkî, lakrdijāškî, làktāškî, làserskî, làvovskî, leksikògrafskî, leksikòloškî, líderskî, lírskî *prid*, logīstičkî, lópovskî, lùdāčkî, lúpeškî, ljùdskî, màcëhīnskî, mafijāškî, mājčīnskî, mājmunskî, mājstorskî, manèkënskî, màngupskî, mànijačkî, mārīnskî, mešëtārskî, metafòričkî, minerāloškî, mizāntropskî, mlādenāčkî, mlādīčkî, mòmačkî, mòmcādskî, mùčëničkî, muškāračkî, nāgonskî, napādāčkî, nāravski *pril. zast.*, naròdnjāčkî, násīlnīčkî, nëljudskî, neprijatëljskî, nèvjèrničkî, obješënjāčkî, òbrtnīčkî, òčīnskî, organizācījskî, òrtāčkî, òtočānskî, òvisničkî, pāničārskî, parāzītskî, paròlāškî, pātnīčkî, pātrīcījskî, plāčëničkî, plānskî, plātònskî, plemenitāškî, plëmenskî, plësāčkî, plivāčkî, pljāčkāškî, pòbratīmskî, pòčetničkî, pòdaničkî, podcjenjivāčkî, pòkājničkî, policījskî, političkî, pòpovskî, populističkî, pòrotničkî, pòsjedničkî, postòlārskî, pòvršīnskî, prezbiterijānskî, prijatëljskî, pròsačkî, pròstāčkî, pròtīvničkî, pubèrtëtskî, pùntārskî, račūnskî, rāsipničkî, razbijāčkî, rázbojničkî, rázumskî, realističkî, rëzònski *pril*, ròbovskî, ròpskî, rùtīnskî, sabòtërskî, sājamskî, sāmāčkî, sāmotničkî, sānjārskî, sātropskî, sāvjetničkî, sèktāškî, sëljāčkî, senzacionalističkî, sèoski *prid*, sëtījskî, sèstrīnskî, sílnīčkî, siròmaškî, siròtīnjskî, sistèmatkî, skítničkî, skòdrojevičkî, skībničkî, slùžbujūcī *prid*, splītskî, spòrtskî, stāračkî, statističkî, stihījskî, stīlskî, stòičkî, strùčnjāčkî, stùdentskî, sùdbīnskî, sùpārničkî, súsjedskî, suvòzāčkî, svīnjskî, svjètskî, šāblònski *pril*, šëfovskî, škòlskî, šmīnkërskî, šovinističkî, špekūlantskî, tāktičkî, tātskî, tèhničkî, tèlefònskî, tèlëgrafskî, tèòrijskî, tèòretskî, tràčerskî, tùđīnskî, tùtorskî, ùbilačkî, ucjenjivāčkî, ùdbaškî, ùdvoričkî, ùdvòrničkî, ùdžbeničkî, ùlizičkî, ùmjetničkî, unionističkî, unitarīstičkî, ùskočkî, utopljèničkî, úvoznīčkî, vāndālskî, vītëškî, vjèrničkî, vrāški *pril*, vrëmenskî, zágoraskî (1. *prid*. koji pripada, koji se odnosi na Zagorje, Zagoru i Zagorce, 2. (-ski) *pril*. kao Zagorac, na način Zagoraca), zājedničkî, zalagaóničārskî, zaljubljenīčkî, zanātlijskî, zānātskî, zápisničkî, záštītnīčkî, zbiljskî,

⁵⁰ Gdje nisu zabilježene nikakve oznake, podrazumijeva se da je pod **1. prid.**, a pod **2. pril.**

⁵¹ Nedosljednost!

⁵² Također nedosljednost u opisu.

zbórničkī (1. *prid.* koji se odnosi na zbornik, 2. *pril*) i zbórničkī *prid.* (koji se odnosi na zbornicu), zdravorázumskī, zdravosèljáčkī, zelènáškī, zlátárskī, zlòčinačkī, znàlačkī, zvjèrskī, žàndarskī.

B. Odnosni pridjevi – homonimi⁵³: bårskī¹ (koji se odnosi na bar) i bårskī² (koji se odnosi na baru) i bårskī³ (koji se odnosi na grad Bar), biljårskī¹ (koji se odnosi na biljar) i biljårskī² (koji se odnosi na biljare), bròdskī¹ (*prid.* koji je dio, koji se odnosi na brod) i bròdskī² (1. *prid.* koji se odnosi na mjesta koja se zovu Brod ili im je to prvi dio višečlanog imena, 2. (-ski) *pril*),⁵⁴ dominikånskī¹ (1. *prid.* koji se odnosi na dominikance, 2. *pril*) i dominikånskī² (*prid.* koji se odnosi na San(to) Domingo),⁵⁵ dõpisničkī¹ (1. *prid.* koji se odnosi na dopisnice, 2. *pril*) i dõpisničkī² (1. *prid.* koji se odnosi na dopisnike, 2. *pril*), istočnī¹ (*prid. odr.* koji se odnosi na istok) i istočnī² (*prid.* iskonski, prvotni), kårtåškī¹ (*prid.* 1. koji se odnosi na kartaše, 2. *razg.* kartaći) i kårtåškī² (*prid.* koji se odnosi na Kartagu), kõnjičkī¹ (1. koji se odnosi na konjicu, 2. koji se odnosi na jahanje konja) i kõnjičkī² (koji se odnosi na Konjic), kùbånskī¹ (koji se odnosi na Kubu) i kùbånskī² (koji se odnosi na Kuban), lùčkī¹ (koji se odnosi na luku) i lùčkī² (koji se odnosi na Luku), mòravskī¹ (koji se odnosi na Moravsku i Moravljane) i mòravskī² (koji se odnosi na Moravu), písån¹ (*prid. trp.* od *pisati*) i písån² (*prid. reg. v.* šaren), põljskī¹ (koji se odnosi na Poljsku i Poljake) i põljskī² (koji se odnosi na polje), pòslaničkī¹ (koji se odnosi na poslanike) i pòslaničkī² (koji se odnosi na poslanice), povùčen¹ (koji je okrenut sebi, stidljiv) i povùčen² (koji nije u upotrebi), pñpñtī¹ (pripijen, priljubljen) i pñpñtī² (malo pijan), pùstnī¹ (pùsnī) (*prid. odr. reg. lok.* mesopustni, karnevalski) i pùstnī² (pùsnī) (*prid. odr.* koji se odnosi na pustu),⁵⁶ ròmånskī¹ (koji se odnosi na Romane) i ròmånskī² (koji se odnosi na roman), såborskī¹ (koji se odnosi na sabor) i såborskī² (koji se odnosi na Saborsko), sårđĩnskī¹ (koji se odnosi na Sardiniju) i sårđĩnskī² (koji je poput sardine), sèlilačkī¹ (koji se odnosi na selioce) i sèlilačkī² (*antrop. geogr.* nomadski), tĩranskī¹ (koji se odnosi na tirane i tiraniju) i tĩranskī² (koji se odnosi na Tiranu), vòlovskī¹ (1. koji je od vola, 2. koji se odnosi na volove) i vòlovskī² (koji se odnosi na Volovsko), zåmjeničkī¹ (zåmjeničnī) (koji se odnosi na zamjenice) i zåmjeničkī² (koji se odnosi na zamjenike), zèljast¹ (koji ima uvijek zelenu stabljiku) i zèljast² (zelenkast ili zelenkastosiv), zemùničkī¹ (*prid.* koji se odnosi na zemunice) i zemùničkī² (1. *prid.* koji se odnosi na Donji i Gornji Zemunik i Zemuničane, 2. *pril*).

C. Glagoli – pravi homonimi: bĩti¹ *svrš.* i *nesvrš.* (pomoćni glagol) i bĩti² (koga) *nesvrš.* (tući), cĩknuti¹ *svrš.* (1. proizvoditi glas kao ptić ili miš, 2. vrisnuti) i cĩknuti² *svrš.* (početi se kvariti, o vinu), dõvesti¹ (koga) *svrš.* prema *nesvrš.* dovõditi i dõvesti² *svrš.* prema *nesvrš.* dovõziti, dúbiti¹ *nesvrš.* (stajati uspravno, dupke) i dúbiti² *nesvrš.* (*razg.* dupsti), fråjati¹ (što) *nesvrš.* [*njem.*] (*žarg. reg.* čekićem čistiti površinu zida od stare naslage žbuke) i fråjati² *nesvrš.* [*tal.*] (*žarg. reg.* odavati se jelu, piću i drugim užicima),⁵⁷ istúpiti¹ *svrš.* (1. izaći jedan korak iz reda, 2. (iz čega) iščlaniti se) i istúpiti² (što) *svrš.* (učiniti što tupim), izvesti¹ (koga, što) *svrš.* prema *nesvrš.* izvoditi i izvesti² (koga, što) *svrš.*

⁵³ U ovoj su skupini, za razliku od Šonjinih opisnih pridjeva, samo oni leksemi koji se ne razlikuju prozodijski.

⁵⁴ U Šonje: **bròdskī** *prid* **1.** koji se odnosi na brod, **2.** koji se odnosi na Brod.

⁵⁵ Šonje: **dominikånskī** *prid* koji se odnosi na dominikance. Usporedi i nadalje: **dõpisničkī** *prid* koji se odnosi na dopisnika, **istočnī** *prid* **1.** koji se nalazi na istoku, **2.** koji dolazi s istoka, **kårtåškī** *prid* koji se odnosi na kartaše, **kõnjičkī** *prid* koji se odnosi na Konjic, **kùbånskī** *prid* koji se odnosi na Kubu i Kubance, **lùčkī** *prid* koji se odnosi na luku, **mòravskī** *prid* **1.** koji se odnosi na Moravsku i Moravce, **2.** koji se odnosi na Moravu, **písån** *prid* šaren, **pòslaničkī** *prid* **1.** koji se odnosi na poslanike, **2.** koji se odnosi na poslanice, **povùčen** *prid* koji se ne ističe, zatvoren, **pñpñtī** *prid* koji je malo napit, **såborskī** *prid* koji se odnosi na Sabor, **sårđĩnskī** *prid* **1.** koji se odnosi na Sardiniju, **2.** koji se odnosi na sardine, **tĩranskī** *prid* koji se odnosi na tirane, **vòlovskī** *prid* koji se odnosi na volove, **zåmjeničkī** *prid* koji se odnosi na zamjenice, **zèljast** *prid* koji nalikuje na zelje, koji ne odrvenjuje.

⁵⁶ U Šonje nema takve natuknice.

⁵⁷ U Šonjinu rječniku nema tih leksema.

prema *nesvrš.* izvoziti,⁵⁸ klòniti se¹ (koga, čega) *nesvrš.* (izbjegavati) i klòniti se² (čemu) *nesvrš.* (priklanjati se),⁵⁹ laskati¹ (komu) *nesvrš.* (1. pretjerivati u pohvalama, 2. govoriti ili hvaliti koga na način koji mu je osobito drag) i laskati² (koga, što) *nesvrš.* (*rib.* privlačiti dupina uz pomoć vatre),⁶⁰ lavirati¹ *nesvrš.* [*niz.*] (1. *sport.* jedriti protiv vjetra, 2. *pren.* izmicati, vrludati) i lavirati² (što) *nesvrš.* [*fr.*] (davati crtežu jači privid reljefnosti),⁶¹ ličiti¹ (što) *nesvrš.* (prevlačiti bojom) i ličiti² (-, komu) *nesvrš.* (*razg.*, v. sličiti),⁶² mrsiti¹ *nesvrš.* (jesti mrsnu hranu) i mrsiti² (što) (zapletati),⁶³ naložiti¹ (što) *svrš.* (potpaliti) i naložiti² *svrš.* (narediti, zapovjediti),⁶⁴ nàpasti¹ *svrš.* < *pres.* nàpadnēm > (1. (koga, što) izvršiti napad, 2. (koga) obuzeti) i nàpasti² *svrš.* < *pres.* nàpadām > (*rij. razg.*, v. napadati),⁶⁵ našvrljati¹ (što) *svrš.* (načvrljati) i našvrljati² (se) *svrš.* (nalutati se, našetati se bez cilja),⁶⁶ nàvesti¹ (što, čega) *svrš.* (dopremiti vozeći) i nàvesti² *svrš.* (1. (koga na što) vodeći koga učiniti da dođe na mjesto, 2. (što) odrediti čemu putanju, 3. (što, koga) spomenuti, citirati), nováčiti¹ (koga, što) *nesvrš.* (*služb. term.* pozivati novake, uzimati u vojsku) i nováčiti² *nesvrš.* (uvoditi novosti),⁶⁷ obláčiti (se)¹ *nesvrš.* prema *svrš.* obući (se) i obláčiti se² *nesvrš.* (prekrivati se oblacima),⁶⁸ odròjiti¹ (što) *svrš.* (izbrojiti, isplatiti) i odròjiti² (komu) *svrš.* (*sport.* brojanjem stići do kraja),⁶⁹ òteći¹ *svrš.* < *pres.* òtječēm > (1. nestati otjecanjem, 2. *pren.* prolaziti bespovratno) i òteći² (òteknuti) *svrš.* < *pres.* otèčēm > (dobiti oteklinu),⁷⁰ otkàntati¹ (što) *svrš.* [*tal.*] (*reg. žarg.* otpjevati) i otkàntati² (koga) *svrš.* (*žarg.* otjerati koga, otpisati),⁷¹ pàsati¹ (koga) *nesvrš.* (stavljati pojas) i pàsati² (komu, čemu) *nesvrš.* (1. pristajati, 2. goditi, biti po ukusu),⁷² pòbiti¹ (što u što) *svrš.* prema *nesvrš.* pobijati i pòbiti² (koga, što) *svrš.* (lišiti života više jedinki) i pòbiti³ *svrš.* (1. potući, uništiti, 2. (što čime) nadjačati slabiju kartu u igri, 3. (što čime) opovrći čiju tvrdnju),⁷³ pogùbiti¹ (koga, što) *svrš.* (lišiti života, ubiti) i pogùbiti² (koga, što) *svrš.* (izgubiti sve redom),⁷⁴ polòviti¹ (koga, što) *svrš.* < *pres.* polòvīm > (loveći pohvatati sve) i polòviti² (koga, što) *nesvrš.* < *pres.* polòvīm > (dijeliti napola), pòstati¹ (što) *svrš.* (nastati, pretvoriti se) i pòstati² *svrš.* (malo stati, zastati),⁷⁵ pòvesti¹ (koga, što, se) *svrš.* prema *nesvrš.* voziti i pòvesti² (koga) *svrš.* prema *nesvrš.* voditi,⁷⁶ práštati¹ *nesvrš.* (1. (komu) zaboravljati čiju krivnju, 2. (se) rastajati se s kim) i práštati² *nesvrš.* (praskati), predávati¹ *nesvrš.* (1. (kome o čemu) držati predavanje, tumačiti, 2. (kome) *pren.* pozivati nekoga na odgovornost) i predávati² (koga, što, se) *nesvrš.* (*usp.* predati), přestajati¹ (-, što) *svrš.* (stojeći provesti cijelo vrijeme dok nešto traje) i přestajati² *nesvrš.* (*usp.*

⁵⁸ Glagol **izvēsti** (što) *svrš.* (izraditi vezenjem), koji se od navedenih dvaju glagola razlikuje zanaglasnom dužinom, nije obilježen eksponentom, tj. nije shvaćen kao homonimni leksem.

⁵⁹ Šonje: **klòniti se** *nesvr povr* držati se dalje od onoga što krije u sebi opasnost.

⁶⁰ Šonje: **laskati** *nesvr neprel 1.* pretjerano hvaliti koga, **2.** *raz* biti na čast.

⁶¹ Šonje: **lavirati** (*niz*) *nesvr neprel 1.* *pom* jedriti protiv vjetra, **2.** *pren.* izmicati.

⁶² Šonje: **ličiti** *nesvr prel* premazivati bojom.

⁶³ U Šonje dvije natuknice: **mrsiti** *nesvr prel 1.* narušavati red; zapletati, **2.** *pren* praviti štetu, **3.** *gundati* i **mrsiti se** *nesvr povr* jesti meso, mrs.

⁶⁴ Šonje: **naložiti** *svr prel 1.* narediti, zapovjediti, **2.** složiti i zapaliti drva, **3.** podstaviti.

⁶⁵ U posebnoj je natuknici i neoznačen eksponentom leksem **nàpasti** (koga, se) *svrš.* < *pres.* napásēm > (pasti do sitosti).

⁶⁶ U Šonjinu rječniku nema toga/tih leksema.

⁶⁷ Šonje: **nováčiti** *nesvr prel* vojačiti novake.

⁶⁸ Šonje: **obláčiti** *nesvr prel 1.* navlačiti odjeću, **2.** kupovati odjeću; *povr. 1.* navlačiti odjeću na sebe, **2.** nositi se, **3.** kupovati odjeću, **4.** postajati oblačno.

⁶⁹ Šonje: **odròjiti** *svr prel 1.* brojeći odijeliti, **2.** brojenjem označiti istek vremena.

⁷⁰ U Šonje: **òteći** *svr neprel 1.* nateći, nabreknuti, **2.** tekući odlići se.

⁷¹ U Šonjinu rječniku nema leksema.

⁷² Posebna je natuknica **pasáti** *m mn* [*tal.*] stalni vjetrovi.

⁷³ Šonje: **pòbiti** *svr prel 1.* lišiti života više ljudi, **2.** dokazom oduzeti vjerodostojnost čijoj izjavi, **3.** zabit; *povr. a.* početi bitku, **b.** potući se.

⁷⁴ Šonje: **pogùbiti** *svr prel 1.* lišiti života, **2.** izgubiti sve.

⁷⁵ Šonje: **pòstati** *svr neprel 1.* pojaviti se ni od čega, **2.** doći u novo stanje.

⁷⁶ Isključen je povratni glagol **pòvesti se** (za kim) *svrš.* prema *nesvrš.* povoditi se, pasti pod čiji utjecaj (on je naveden kao posebna natuknica).

prestati), prèvesti¹ (koga, što, se) *svrš.* prema *nesvrš.* prevoziti i prèvesti² (koga, što) *svrš.* prema *nesvrš.* prevoditi, prèzreti¹ (koga, što) *svrš.* < *prez.* prezrem > (*usp.* prezirati) i prèzreti² *svrš.* < *prez.* prezrim > (previše sazreti), priteći¹ *svrš.* (priliti se, o vodi koja teče) i priteći² (komu) *svrš.* (pritrčati),⁷⁷ prònijèti¹ *svrš.* (1. (što) noseći prenijeti kroz što, 2. (se) postati poznat) i prònijèti² *svrš.* (početi nositi jaja, o peradi),⁷⁸ pròvesti¹ *svrš.* (1. (koga) vodeći pomoći mu da prođe kroza što, 2. (što) određujući pravac puta učiniti da što dođe kamo, 3. (što) izvršiti, ostvariti) i pròvesti² (se) *svrš.* (vozeći (se) proći kroza što), provòziti¹ (se) *nesvrš.* (vozeći (se) prolaziti kroza što) i provòziti² *svrš.* (1. početi funkcionirati kao vozilo, 2. početi voziti),⁷⁹ pñtiti¹ (koga, što) *nesvrš.* (1. dizati, tovariti na leđa, 2. nositi na leđima) i pñtiti² *nesvrš.* (praviti prtinu),⁸⁰ ràniti¹ *svrš.* < *prid.* trp. rànjen > (1. (koga, što, se) nanijeti tjelesnu ozljedu, 2. (koga) *pren.* nanijeti duševni bol) i ràniti² *nesvrš.* (rano ustajati), remènati¹ (koga) *nesvrš.* (tući remenom) i remènati² (remenávati) *nesvrš.* (koga) [*tal.*] (*reg.* *razg.* uzeti koga za predmet zafrkavanja i poruge),⁸¹ rítati se¹ *nesvrš.* (udarati nogama) i rítati se² *nesvrš.* (pretvarati se u rite, dronjke),⁸² sanòsiti¹ (što) *nesvrš.* (snositi) i sanòsiti² (što) *nesvrš.* (*usp.* sanijeti),⁸³ sijat¹ *nesvrš.* (1. (-, se) (sijati, 2. (od čega, čime) *pren.* izražavati jake pozitivne osjećaje) i sijati² (što) *nesvrš.* (prosjavati),⁸⁴ slijèpiti¹ *svrš.* (1. (što) lijepljenjem spojiti, 2. (se) spojiti se čime lijepljivim) i slijèpiti² *nesvrš.* (postajati slijep), snímati¹ *nesvrš.* (baviti se snimanjem; uzimati podatke za stručnu obradu) i snímati² *nesvrš.* (*zast. arh.* skidati),⁸⁵ stàjati¹ *nesvrš.* (1. *usp.* stati, 2. koštati) i stàjati² *nesvrš.* (1. biti nepomičan; biti na nogama, 2. koštati, 3. (komu) pristajati, 4. *reg.* *razg.* stanovati), svàditi¹ *nesvrš.* (1. (koga, što) izazvati svađu između drugih, 2. (se) svađati se) i svàditi² *svrš.* (*reg.* posvađati),⁸⁶ svèsti¹ (što, se) *svrš.* (sažeti (se)) i svèsti² (što) *svrš.* (načiniti u obliku svoda), svétiti¹ (što) *nesvrš.* (posvećivati) i svétiti² (koga, se komu) *nesvrš.* (osvećivati), šòpati¹ (koga, što) *nesvrš.* (hraniti gusku ili puru za klanje) i šòpati² (se) *nesvrš.* (1. *ekspr.* žderati, 2. gubiti oblik od upotrebe),⁸⁷ štùcati¹ (što) *nesvrš.* [njem.] (*žarg.* kresati, podrezivati) i štùcati² *nesvrš.* prema *svrš.* štùcnuti, tèći¹ *nesvrš.* (1. kretati se kao tekućina, 2. obilno padati, 3. *pren.* protjecati, 4. ići glatko, 5. *pren.* pristizati redovno) i tèći² (što) *nesvrš.* (*etnol.* stjecati),⁸⁸ testíрати¹ (koga, što) *svrš.* i *nesvrš.* (provjeriti ili provjeravati testom) i testíрати² (što) *svrš.* i *nesvrš.* (ovjeriti ili ovjeravati semestar),⁸⁹ tòčiti¹ (što) *nesvrš.* (lijevati) i tòčiti² (što) *nesvrš.* (1. izjedati, 2. v. tokariti),⁹⁰ tñknuti¹ (koga, što) *svrš.* (zadati udarac, okrznuti) i tñknuti² (kamo, do čega) *svrš.* (otići na brzinu, skoknuti), trnuti¹ *nesvrš.* (1. (što) gasiti, 2. gasiti se; prestajati raditi) i trnuti² *nesvrš.* (biti obuzet trncima), túliti¹ *nesvrš.* (gasiti plamen gušenjem pomoću tuljca) i túliti² (1. glasati se otegnuto, 2. *pren.* *deprec.* plakati; pjevati),⁹¹ túžiti¹ *nesvrš.* (1. tugovati, 2. (za kim) patiti za kim) i túžiti² *svrš.* (1. (koga) podnijeti tužbu protiv koga, 2. (se) žaliti se na koga ili

⁷⁷ Šonje: **priteći** *svr neprel* doći trčeći, pritrčati.

⁷⁸ Šonje: **prònijeti** *svr 1. prel a.* iznijeti, **b.** razglasiti, **2. neprel** početi nositi jaja.

⁷⁹ Šonje: **provòziti** *nesvr prel* vozeći voditi.

⁸⁰ Šonje: **pñtiti** *nesvr prel 1.* dizati na leđa, **2.** praviti prtinu.

⁸¹ U Šonjinu rječniku nema leksema.

⁸² Šonje: **rítati se** *nesvr povr 1.* snažno udarati nogama, **2. pren** biti nemiran.

⁸³ U Šonje nema leksema.

⁸⁴ U posebnoj je natuknici glagol različit po prozodijskim obilježjima – **sijat** (što) *nesvrš. 1.* bacati sjeme na zemlju, **2. pren.** širiti.

⁸⁵ Šonje: **snímati** *nesvr prel 1.* fotografirati, **2.** bilježiti sliku i ton.

⁸⁶ Šonje: **svàditi** *nesvr prel* pobuditi svađu; **povr.** doći u neprijateljstvo, svađu.

⁸⁷ Šonje: **šòpati** (njem) *nesvr prel reg* toviti; **povr.** prekomjerno jesti.

⁸⁸ Šonje: **tèći** *nesvr neprel 1.* ići žurno, **2.** micati se; lijevati; širiti se; pružiti se, **3.** ići u vremenu, **4.** ići cestom, ulicom, **5.** gomilati se.

⁸⁹ Šonje: **testíрати** *svr/nesvr prel 1.* ispitati nizom pitanja, **2.** ovjeriti pohađanje nastave.

⁹⁰ Šonje: **tòčiti** *nesvr 1. prel* činiti da teče; točeći prodavati; grizući dupsti, **2. neprel** teći, curiti; **povr.** izlijevati se.

⁹¹ Šonje: **túliti** *nesvr neprel* odavati jednoličan zvuk koji razdražuje.

što), učiniti¹ (što) *svrš.* (napraviti, stvoriti) i učiniti² (što) *svrš.* (uštaviti (kožu)),⁹² ukapati¹ (koga, što) *nesvrš.* (*usp.* ukopati) i ukapati² (što) *nesvrš.* (*usp.* ukapati),⁹³ umòriti¹ (koga, što, se) *svrš.* prema *nesvrš.* umarati (učiniti umornim, postati umoran) i umòriti² (koga, se) *svrš.* (*knjiš.*, v. ubiti, usmrtiti), ùreći¹ (što) *svrš.* (zakazati dogovor) i ùreći² (koga) *svrš.* (*etnol.* baciti urok), ùvesti¹ (što) *svrš.* prema *nesvrš.* uvoziti < *pres.* uvèzēm > i ùvesti² (koga, što) *svrš.* < *pres.* uvèdēm >, užàriti¹ *svrš.* (1. (što) pretvoriti u žar, 2. (se) usijati se; zarumenjeti se) i užàriti² *nesvrš.* (praviti užad), vřšiti¹ (što) *nesvrš.* (činiti, obavljati) i vřšiti² (što) *nesvrš.* (izdvajati zrnje od klasja), zalòžiti¹ (što) *svrš.* (zapaliti (vatru); naložiti) i zalòžiti² (što) *svrš.* (1. dati u zalog, 2. *pres.* retor. podnijeti velike žrtve) i zalòžiti³ (što) *svrš.* (pojesti koji zalogaj), zàràsti¹ *svrš.* (zacijeliti se, izliječiti) i zàràsti² (u što) *svrš.* (prekriti se onim što raste), zavíjati¹ *nesvrš.* (1. prema *svrš.* zaviti, 2. okolišati) i zavíjati² *nesvrš.* (1. otegnuto urlati, 2. *pejor.* jaukati, 3. hujati, fíjupati, o vjetru),⁹⁴ zòriti¹ *nesvrš.* (svitati) i zòriti² *nesvrš.* (sazrijevati).

D. Glagoli – nisu homonimi⁹⁵: fàliti *svrš.* (*reg. žarg.*, v. pogriješiti) i fàliti (tko, što, koga, čega) *nesvrš.* [njem.] (*razg.*, v. nedostajati, manjkati), iskapati *svrš.* (isteći kapljući) i iskápati (što) *nesvrš.* (iskopavati), iskúpati *svrš.* (1. (koga) platiti otkupninu, 2. (se) učiniti nešto da nam se oprosti pogreška; *rel.* dobiti oprostjenje grijeha) i iskúpati se *svrš.* (sastati se na jednom mjestu), isplákati (što) *nesvrš.* prema *svrš.* isplaknuti (1. podrivati, 2. ispirati iznutra tekućinom) i isplakati *svrš.* (1. (se) plakati koliko je potrebno, 2. (što) izliti u suzama snažan osjećaj), izlágati (što, se) *svrš.* (izreći laž) i izlágati (što) *nesvrš.* (*usp.* izložiti), křcati (što) *nesvrš.* (lomiti koru oraha; tući) i křcati (što) *nesvrš.* (utovarivati teret u brod ili vagon), krèčiti (što, se) *nesvrš.* (širiti noge u neskladnoj kretnji) i krèčiti (što) *nesvrš.* (premazivati zidove), krúniti (što) *nesvrš.* (1. skidati zrnje s klipa, 2. *meton.* odijeliti od cjeline) i krúniti se *nesvrš.* (postati okrunjena glava), kùpiti (koga, što) *nesvrš.* (1. pribirati ili uklanjati dizanjem s podloge, 2. pribirati, sakupljati i kùpiti (što) *svrš.* (1. dobiti u vlasništvo plaćanjem cijene, 2. (koga) *pejor.*) i kùpiti se *nesvrš.* (1. skupljati se, 2. odlaziti), kúžiti *nesvrš.* (*žarg.* 1. (što) vidjeti, jasno shvaćati, 2. (koga) čitati čije misli ili namjere) i kúžiti (što) *nesvrš.* (širiti se po okolini, djelovati opasno), lèći (što) *nesvrš.* (sjediti na jajima dok se mladi ne izvale) i lèći *svrš.* (1. zauzeti vodoravan položaj, 2. (u što, na što) smjestiti se prema veličini), lùpiti (po čemu, po kome, što) *svrš.* (*usp.* lupati) i lùpiti (što) *nesvrš.* (guliti, ljuštiti), nàđíći (koga, što) *svrš.* (pokazati se premoćnijim nad kim) i nàđíći *svrš.* (1. (što) malo podići, 2. (se) nadoći), nakòsiti (što) *svrš.* (košenjem dobiti onoliko koliko treba) i nakòsiti (što) *svrš.* (postaviti nakoso), nalágati (što, komu) *nesvrš.* (*usp.* naložiti) i nalágati (što, komu) *svrš.* (ispričati mnogo laži), natúcati (što) *nesvrš.* (1. *usp.* natuknuti, 2. slabo govoriti neki jezik) i nàtucati (što) *svrš.* (sitno izdrobiti što), òbaliti (koga, što, se) *svrš.* (zamazati balama) i obáliti (što) *svrš.* (prevaliti; oboriti), òbaviti (što) *svrš.* (učiniti, uraditi) i obàviti (što) *svrš.* (saviti se oko čega), oblágati (što) *nesvrš.* (*usp.* obložiti) i oblágati (koga) *svrš.* (*ekspr.* u potpunosti zavesti u bludnju lažima), òkruniti (koga) *svrš.* (1. učiniti da tko postane vladar, 2. *pres.* ukrasiti ili biti ukrašen čime na glavi) i okrúniti (što) *svrš.* (1. skinuti zrnje s klipa, 2. *meton.* odmrviti), òpadati *nesvrš.* (*usp.* opasti) i opádati (koga) *nesvrš.* (ogovarati, klevetati), pàriti (koga, što) *nesvrš.* (1. polijeivati vrelom vodom zaklanu životinju, 2. grijati parom) i pàriti *nesvrš.* (1. (koga, što) sastavljati u par, 2. (se) spajati se radi oplodnje, 3. (s kim) *lokal. razg.* v. družiti se), pàsti *svrš.* (1. izgubiti ravnotežu, 2. spustiti se, 3. nasilno prekinuti let, 4. poginuti u ratu, 5. biti osvojen...) i pàsti *nesvrš.* (1. biti na paši, 2. (koga, što) voditi stoku na pašu, 3. (što) jesti na paši), pítati (koga) *nesvrš.* (1. davati hranu u usta malom djetetu, 2.

⁹² Šonje: **učiniti** *svr prel* 1. svojim radom proizvesti što, 2. izvesti neku radnju, 3. zaraditi, steći, 4. odgojiti, 5. proizvesti. Usp. i nadalje: **umòriti** *svr prel* 1. učiniti umornim, 2. ubiti; **povr.** 1. postati umoran, 2. ubiti se, **ùreći** *svr prel* 1. odrediti vrijeme, zakazati, 2. baciti uroke, **zalòžiti** *svr prel* 1. dati zalog za zajam, 2. staviti na kocku, 3. pojesti nekoliko zalogaja; **povr.** potruditi se.

⁹³ Posebna natuknica: **ùkapati** (što) *svrš.* uliti u što.

⁹⁴ Posebna natuknica: **zavíjati** *svrš.* 1. (što) početi vijati; pokriti, zasuti (o snijegu), 2. nanijeti smetove; napadati.

⁹⁵ Ove parove Anić ne označava kao homonime jer se razlikuju prozodijski, dakle to su homografi.

podr. suviše ugađati komu) i pítati *nesvrš.* (1. postavljati pitanje, 2. interesirati se za koga, 3. provjeravati znanje, 4. tražiti što), plákati *nesvrš.* (nad kim, za kim, za čim) (1. suziti uslijed fizičkog bola, 2. suziti uslijed duhovnog uzbuđenja, 3. *pren. iron.* pretjerano se tužiti) i plákati (što) *nesvrš.* (1. prati, ispirati, 2. kvasiti, močiti), pláviti *nesvrš.* (1. (što) bojiti u plavo, 2. (se) v. plavjeti se) i pláviti (što) *nesvrš.* (izlijevajući se iz korita poplavljaviti), podáviti (što) *svrš.* (saviti, podviti) i podáviti (koga, što) *svrš.* (sve redom uništiti), pokápati (koga, što) *nesvrš.* (*usp.* pokopati) i pòkapati (koga, što, se) *svrš.* (kapljicama tekućine ovlažiti), pòpasti *svrš.* < *pres.* pòpadnēm > (1. zgrabiti, zaokupiti, 2. napadati odozgo) i pòpásti (što) *svrš.* < *pres.* popásem > (pasuci pojesti dokraja), prègledati (koga, što) *svrš.* prema *nesvrš.* pregledati/pregledavati (1. *med.* obaviti liječnički pregled, 2. pažljivo pogledati, provjeriti točnost činjenica, 3. ovlaš pročitati, 4. previdjeti) i preglédati (koga, što) *nesvrš.* (pregledavati, *usp.* prègledati), pròkapati *svrš.* (početi kapati) i prokápati (što) *nesvrš.* (*usp.* prokopati), razglédati (što) *nesvrš.* (gledati sa svih strana; razgledavati) i ràzgedati *svrš.* (*usp.* razglédati), razvíjati (što) *svrš.* < *pres.* ràzvíjām > (vijajući razbacati, raspuhati na sve strane) i razvíjati *nesvrš.* < *pres.* ràzvíjām > (*usp.* razviti) i ràzvíjati *svrš.* < *pres.* ràzvíjēm > (1. rastjerati, 2. učiniti da što iščezne, uništiti), sàgledati (što) *svrš.* (shvatiti, postati svjestan čega) i saglédati (što) *nesvrš.* (*usp.* sàgledati), slápati (što) *nesvrš.* (*usp.* složiti) i slápati *svrš.* (1. reći laž, 2. (koga) prevariti), smětati (koga, se) *nesvrš.* < *pres.* směčēm > (*usp.* smesti i smetnuti) i smétati *nesvrš.* < *pres.* smětām > (1. (kome) narušiti čiji mir, 2. (koga) *razg. v.* ometati), spáriti *svrš.* (1. (koga, što, se) načiniti par, 2. sastaviti mužjaka i ženku, 3. (se) *deprec.* spetljati se) i spáriti *svrš.* (1. (što) opečti parom, 2. (se) uvenuti, osušiti se), stùpati (što) *nesvrš.* (1. valjati sukno u stupi, 2. tući ili tucati u stupi) i stúpati *nesvrš.* (1. *nesvrš.* prema stupiti, 2. *vojn.* marširati), sùziti *nesvrš.* (1. lučiti suze, 2. *pren.* ispuštati kapi soka) i súziti *svrš.* (1. (što) učiniti užim; smanjiti, 2. (se) postati uži), váljati *nesvrš.* (1. vrijediti; stajati, 2. biti od koristi, 3. *bezl.* (3.1.jd) potrebno je) i váljati *nesvrš.* (1. (što) koturati, 2. (što) zbijati, nabijati, 3. (se) kotrljati se; širiti se; *pren.* sporo se kretati), začínjati (što) *nesvrš.* (*usp.* začiniti) i začínjati (što) *nesvrš.* (*usp.* začeti), zvèknuti (koga, što) *svrš.* (*razg.* udariti, mlatnuti) i zvèknuti *svrš.* (proizvesti nagao i jak zvuk).

E. Glagoli – jedna natuknica⁹⁶: čekati (koga, što) *nesvrš.* (provoditi vrijeme koje je potrebno da tko ili što dođe ili se dogodi; + frazeološki izrazi), dosáđiti (komu) *svrš.* (prevršiti mjeru šireći dosadu), dosađivati (komu) *nesvrš.* (*usp.* dosaditi), dúriti se *nesvrš.* (1. držanjem pokazivati svoju uvrijeđenost ili ljutnju, 2. (se komu) izazivati gađenje, gaditi se), dúžiti *nesvrš.* (1. (što) *usp.* duljiti, 2. (koga) potraživati od koga neku svotu ili vrijednost), fíknuti *svrš.* prema *nesvrš.* frktati (1. naglo poletjeti, 2. odlomiti se ili odbiti od čega, 3. kratko zarzati), hítati *nesvrš.* (nastojati da se što prije stigne ili obavi; žuriti), iskósiti (se) *svrš.* (izvinuti (se) koso, staviti što tako da bude koso), ispasti (-, iz čega) *svrš.* (1. pasti iz čega, 2. *pren.* naglo se pojaviti, 3. pokazati se u razmatranju, 4. dogoditi se u stjecaju okolnosti), ispljuskati *svrš.* (1. (se, što) oprati ili ovlažiti pljuskajući, 2. (što) zahvaćanjem izbacivati vodu, 3. (koga) dati više pljusaka), ísticati (koga, što, se) *nesvrš.* (*usp.* istaknuti), ístískati (koga, što) (*usp.* istisnuti), izvívjati se *nesvrš.* (*usp.* izvinuti se i izviti se), izvrtati *nesvrš.* (*usp.* izvrnuti), járiti *nesvrš.* (donositi jare), kiláviti se *nesvrš.* (1. teško raditi, crnčiti, 2. *razg. žarg. pejor.* vrlo sporo raditi), klàpati *nesvrš.* (*razg. žarg.* íći glatko, odvijati se u redu), kólati *nesvrš.* (*razg. žarg.* prelaziti od jednoga do drugog čovjeka ili mjesta), kòsiti (koga, što) *nesvrš.* (1. sjeći, rezati travu, 2. *pren.* odnositi sve pred sobom, 3. (se s čim/kim) biti u suprotnosti ili neskladu), mástiti (što) *nesvrš.* (1. začinjati mašću, 2. (se) obilovati mašću; presijavati se), mèsti (-, što) *nesvrš.* (1. čistiti prostor metlom, 2. jako padati s vjetrom, 3. *pren.* odstranjivati nepoželjne ljude s pozicija moći), mřknuti *svrš.* i *nesvrš.* (1. tonuti u tamu, 2. postajati mrk, 3. (što) *žarg. reg.* ukrasti), nadglasávati (koga, što) *nesvrš.* (*usp.*

⁹⁶ Tu nije ništa neobično, odnosno ne postoji poseban razlog zbog kojega su ovi leksemi navedeni u zasebnoj skupini. Radi se o tome da je autorica ispisala te lekseme kako bi se mogli usporediti s onima u Šonjinu rječniku, gdje su navedeni kao homonimni parovi.

nadglasati), nàmetati (što, se) *nesvrš.* (*usp.* nametnuti), nàpadati *nesvrš.* (1. (koga, što) *usp.* napasti¹, 2. pasti u većoj količini i zadržati se; (se) padati do velike količine), nàticati *nesvrš.* (1. (što) *usp.* nataknuti, 2. *usp.* nateći), òbliti (koga, što) *svrš.* (zaliti, prelići tekućinom), òdvesti *svrš.* < *prez.* odvèdèš > (1. (koga, što) vodeći ili vozeći učiniti da tko ili što dođe na neko mjesto, 2. (se) otići prijevoznim sredstvom), ògledati se *svrš.* (1. pogledati za sobom ili na sve strane, 2. (s kim) iskušati se, natjecati se s kime, odmjeriti snage), olíčiti *svrš.* (1. (što, se) otjeloviti, 2. (što) obojiti tehnikom ličenja), òmèsti (koga, što) *svrš.* (1. spriječiti koga da ostvari svoje namjere, 2. poremetiti ili spriječiti prijem elektromagn. valova), opíjati se (čime) *nesvrš.* (*usp.* opiti se), opùstiti *svrš.* (1. (što) pustiti da slobodno visi, 2. (se) osloboditi se napetosti), osèknuti *svrš.* (sniziti se, sniziti razinu u oseci), òsipati (koga, se) *nesvrš.* (*usp.* osuti), òtklanjati *nesvrš.* (1. (što) odbijati, 2. (se) odmicati se od čega, 3. (od čega) pokazati drugačiju mjeru od predviđene), pòmesti *svrš.* (1. (što) metenjem ukloniti, 2. (koga) pren. odnijeti s površine, 3. (što) odnijeti, rastjerati), pòmetati (što, koga) *nesvrš.* (*usp.* pòmesti), pòpiti (što) *svrš.* (pijući primiti u organizam sve do kraja), pòstajati *nesvrš.* < *prez.* postòjím > (1. neko vrijeme se zadržati na nekom mjestu, 2. neko vrijeme stajati), prègnuti *svrš.* (*ekspr.* odlučno se prihvatiti čega), prèteći *svrš.* (1. preostati, 2. *rij.* tekući se prelići, 3. (koga, što) *usp.* prestići), pretjecati (-, koga, što) *nesvrš.* (*usp.* preteći), prímati (koga, što, se) *nesvrš.* (*usp.* primiti), pròkisnuti *svrš.* (1. postati kiseo, 2. procuriti, 3. pokisnuti), raskídati (što, s kim, se) *nesvrš.* (*usp.* raskinuti), ràzvesti (koga, što, se) *svrš.* (1. a. odvesti na razna mjesta, b. učiniti razgranatim, 2. raskinuti brak), rùknuti *svrš.* (1. navaliti, nahrupiti, 2. (što, koga) gurnuti, 3. *razg.* (u šali) ostarjeti), skùcati (što) *svrš.* (*razg.* sastaviti s teškom mukom), smèsti (koga, se) *svrš.* (zbuniti (se)), smòčiti *svrš.* (1. (što) natopiti tekućinom, 2. (se) postati mokar), spàsti *svrš.* (1. spustiti se, 2. *prez.* propasti), stícati (što) *nesvrš.* (v. stjecati, *usp.* steći), štòpati (što) *nesvrš.* [njem.] (*žarg. sport.* 1. smiriti loptu, 2. mjeriti vrijeme štopericom, 3. *razg. reg.* krpiti), ùticati (što u što) *nesvrš.* (*usp.* utaknuti), utrnuti (se) *svrš.* (1. biti zahvaćen trncima zbog slabe cirkulacije krvi, 2. *ekspr.* ugasiti), víti *nesvrš.* (1. (što) prepletanjem izrađivati vijenac; nositi tako da leprša, 2. (se) vijoriti se; omatati se oko čega; lepršati), vřći (što) *nesvrš.* (izdvajati zrnje od zrelog žitnog klasja), zàpretati (što) *svrš.* (1. prekriti pepelom žar, 2. *prez.* sakriti, pritajiti), zarástati (-, u što) *nesvrš.* (*usp.* zarasti¹, zarasti²), zàštopati (što, se) *svrš.* (*žarg.*, v. začepiti), zvìznuti (koga, što) *svrš.* (*razg. ekspsr.* jako udariti).

F. Pravi homonimi⁹⁷: àtlas¹ *m* [*klas. eur.*] < *nom. mn.* àtlasi > (knjiga zemljovida) i àtlas² *m* (sjajna svilenasta tkanina; saten), bája¹ *ž* (abaija) i bája *ž* < *gen. mn.* baja² > (1. *rij.*, v. kukac, 2. mekušac crne boje sličan glisti), biljār¹ (i bilijār) *m* [*fr.*] < *gen. jd.* biljára > (igra) i biljār² *m* (ž

⁹⁷ Ima i leksemâ koje Šonje ne smatra homonimima, a Anić ih označava takvima. Oni se (kako ih Šonje opisuje) navode u fusnoti, usporedi: **Àtlas** (grč) *m* 1. *mit* Titan, 2. *geog* gorje u Africi – **àtlas** [*mn* G àtlāsā] 1. *grad* lik gorostasa, 2. *geog* zbirka karata, 3. zbirka tabelarnih pregleda, 4. *anat* prvi vratni kralježak i **àtlas** (ar) *m* [*mn* G àtlāsā] *teks* vrsta tkanine; saten, **bája** *ž* (kukac), **bòks** (eng) *m* [*mn* bøksovi] 1. pregrada za smještaj robe ili životinja, 2. štavljena teleća koža, 3. *šp* borba šakama, **bùkva** *ž* [*mn* G bükāvā] 1. *bot* rod list. drveća, 2. *zool* jestiva sitna morska riba, 3. *prez* glupan, **bùkvetica** *ž* 1. *umanj* od bukva, 2. bukov plod, 3. knjižica, **bùnt** (njem) *m* *raz* buna, pobuna, **cùger** *m* (ž cùgerica) *žarg.* pijanac, **čarka** (tur) *ž* 1. svađa, 2. okršaj, **čistac** *m* otvoren, nezaklonjen prostor pred očima, **čúlo** *s* osjetilo, *čutilo*, **depùtāt** (lat) *m* izaslanik, **èpiskop** (grč) *m* 1. *pravos* poglavar eparhije, 2. *teh* uređaj za projekciju slika, **fòn** (grč) *m* [*mn* fònovi] 1. *fiz* jedinica razine glasnoće, 2. *ling* glas, **fúga** (lat) *ž* 1. *glaz* instrumentalni ili vokalni polifonski glazb. oblik, 2. *grad* spojnica između elemenata konstrukcije, **gàlòn** (eng) *m* *fiz* anglosaska mjera za tekućinu, **gèm** (eng) *m* *šp* dio seta u tenisu, **glàvina** *ž* 1. životinjska glava, 2. središnji dio kotača, 3. *brod* dio vrha debla jarbola, **hàk** *m* dah, disanje, dašak, **izglèd** *m* 1. vanjšina, 2. prilika, 3. vidik, **jàrčić** *m* *umanj* unilj od jarac, **kâm** *m* *poet* kamen, **kívi** (maor) *m* 1. *zool* ptica, 2. *bot* vrsta voća, **klèka** *ž* 1. *bot* borovica, 2. klekov plod, kòma (grč) *ž* 1. *med/vet* duboka nesvjestica, 2. *astr* plinovit ovoj oko jezgre kometa, 3. *glaz* mala razlika u visini između prividno jednakih tonova, 4. *zarec*, **kòpìtnjāk** *m* *bot* biljka listop. šuma, **kòvāč** *m* 1. obrtnik koji kuje i obrađuje željezo, 2. *zool* morska riba, **krājina** *ž* 1. *pov* pogranično područje s drugom državom, 2. područje koje gravitira većem mjestu, itd. (vidi sljedeću fusnotu).

biljarića) < *gen. jd. biljára* > (1. travar, 2. onaj koji prodaje bilje), böb¹ *m* (jednogodišnja mahunarka) i böb² *m* [*engl.*] < *nom. mn böbovi* > (1. saonice koje primaju više sanjkača, 2. sportska disciplina), bôj¹ *m* (*pov. jez. knjiž.* oružani sukob) i bôj² *m* [*orij.*] (*reg. etnol. razg.* 1. kat, 2. *reg. arh. stas*), böks¹ *m* [*engl.*] (borilački sport) i böks² *m* < *nom. mn böksovi* > (pregrada s posebnom namjenom) i böks³ *m* < *nom. mn böksovi* > (koža priređena posebnim postupkom), bóla¹ *ž* (*rij. neob. jez. knjiš.*, boljka) i bóla² *ž* [*engl.*] piće od vina i voća,⁹⁸ břdo¹ *sr* (1. uzvišenje tla, 2. *razg.* hrpa) i břdo² *sr* (dio tkalačkog stana), búbica¹ *ž* (okruglo pecivo od bijelog brašna) i búbica² *ž* (*bot. Antennaria dioica*),⁹⁹ bükva¹ *ž* (1. listopadno stablo, 2. *pren.* glupa osoba) i bükva² *ž* (morska riba koštunjača), bükvica¹ *ž* (1. *dem. i hip.* od bukva, 2. bukov žir, 3. *bot.* čistac) i bükvica² *ž* (*pov. arh.* 1. azbuka, 2. vojna iskaznica), büla¹ *ž* [*orij.*] (*pov. pejor.* žena u tradic. orijentalnoj odjeći) i büla² *ž* [*klas. eur.*] (1. *pov.* pečat na poveljama, 2. *meton.* povelja s pečatom) i büla³ *ž* (jedinica obračuna u kartaškoj igri), bünt¹ *m* [*njem.*] (*žarg.* iskazivanje nezadovoljstva) i bünt² *m* [*njem.*] (*žarg.* 1. v. svežanj, 2. cjelina koju čini više pojedinačnih dijelova), cüger¹ *m* [*njem.*] (*žarg.* brzopotezni šah) i cüger² *m* (*ž* cügerica, *žarg.* pijanac), čârka¹ *ž* (*etnol. lokal.* čaranje) i čârka² *ž* (1. manji sukob riječima, 2. *vojn.* kraći oružani sukob), čistac¹ *m* (oku otvoren prostor, čistina) i čistac² *m* (ljekovita biljka usnatica), čülo¹ *m* < *gen. jd. čülē* > (čule, onaj koji je čulav) i čülo² *sr* < *gen. jd. čüla* > (osjetilo), dának¹ *m* (1. *pov.* ono što vazalna država plaća vladaru, 2. *pov.* porez) i dának² *m* (*hip.* od dan), depütât¹ *m* [*klas. eur.*] (*pov.* izabrani predstavnik) i depütât² *m* (*rij.* plaća u naturi), dôba¹ *sr* < *dat. i lok. jd dôbu* > (1. razdoblje u razvoju Zemlje, 2. dio godine, 3. dio dana) i dôba² *ž* < *gen. jd dôbē* > (*muz.* vremenska jedinica mjere takta), drën¹ (*drijen*) *m* (stablo žuta cvijeta) i drën² *m* [*eur.*] (*med.* cijev s kesom u koju rana luči suvišne tvari), džîn¹ *m* [*orij.*] (*ekspr.* div, gorostas) i džîn² *m* [*engl.*] (žestoko piće), èpiskop¹ *m* [*grč.*] (*pravosl.* vrhovni poglavar episkopije) i èpiskop² *m* (optička sprava koja odražava na ravnoj površini sliku neprozirnog predmeta), fôn¹ *m* [*klas. eur.*] < *nom. mn fôni* > (*lingv.*, v. glas) i fôn² *m* [*fr.*] < *nom. mn fônovi* > (osnova, osnovna boja), fúga¹ *ž* [*klas. eur.*] (muzičko trodijelno djelo) i fúga² *ž* [*njem.*] (*term.* spoj između elemenata konstrukcije), gâlôn¹ *m* [*engl.*] (mjera za zapreminu tekućine) i gâlôn² *m* [*fr.*] (gajtan, ukrasna traka), gazèla¹ *ž* [*orij.*] (vitka i brza životinja) i gazèla² *ž* [*orij.*] (lirska pjesma), gëm¹ *m* [*engl.*] (igra) i gëm² *m* [*njem.*] (*žarg. fam.* gemišt), glävina¹ *ž* (*pejor.* od glava; glavetina) i glävina² *ž* (prednji dio samara), grâd¹ *m* < *nom. mn grâdovi* > (1. veliko naseljeno mjesto, 2. zamak) i grâd² *m* [*klas. eur.*] < *nom. mn. grâdi* > (1. *rij.* jedinica za mjerenje kutova, 2. jedinica za mjerenje količine alkohola),¹⁰⁰ grîz¹ *m* (1. jedan pokret kojim se grize i otkida zalogaj, 2. napola sažvakana hrana, 3. *etnol.* bol u želucu) i grîz² *m* [*njem.*] (krupica), hâk¹ *m* (1. ono što se čuje kad se izgovori glas h grlenom artikulacijom, 2. *ekspr.* dašak vjetra) i hâk² *m* [*orij.*] (*pov.* dio prihoda imanja koji se daje spahiji u Tur. Carstvu), ìzglêd¹ *m* [*njem. kalk*] (1. vanjšina, 2. okoliš) i ìzglêd² *m* (mogućnost, šansa), jârčíc¹ *m* (1. *hip.* od jarac, 2. *pren. depr. iron.* kavgi sklon dječaćić) i jârčíc² *m* (*dem.* od jarak), kâm¹ *m* (*ekspr. knjiž.* kamen) i kâm² *m* (*pov.* stećak), kît¹ *m* < *nom. mn kîtovi* > (1. veliki morski sisavac, 2. *pren. žarg.* tip, faca) i kît² *m* [*njem.*] (gnjecava smjesa koja služi za spajanje i zaptivanje), kîvi¹ *m* [*eur. posr.*] (ptica) i kîvi² *m* [*klas. eur.*] (voće), kläk¹ *m* [*klas. eur.*] (*reg.* kreč, vapno) i kläk² *m* [*fr.*] < *nom. mn kläkovi* > (cilindar),¹⁰¹ kléka¹ *ž* (*bot.* obična borovica) i kléka² *ž* (*razg. fam.* klekovača), kôma¹ *ž* [*klas. eur.*] (1. *med.* duboka dugotrajna nesvjestica, 2. *pren. razg. žarg.* loše raspoloženje) i kôma² *ž* (v. zarez), kòpitnjäk¹ *m* (*bot. Asarium*) i kòpitnjäk² *m* (*etnol.* nož kojim se obrađuje kopito prije potkivanja), kòvâč¹ *m* (onaj koji kovanjem obrađuje željezo) i kòvâč² *m* (morska riba), kräjina¹ *ž* (1. *pov.* granično područje prema drugoj državi, 2. kraj koji gravitira prema većem mjestu) i kräjina² *ž* [*češ.*] (v. krajolik, predio), krèn¹ *m* (*etnol. lok. v. hren*) i krèn² *m* [*alb.*] (seoski knez u Albanaca),¹⁰² krpâr¹ *m* (*ž* krpârica) (1. onaj koji se

⁹⁸ U Šonjinu rječniku nema tih leksema.

⁹⁹ U Šonje se ne navodi nijedan leksem.

¹⁰⁰ U posebnoj je natuknici leksem **grâd** *m* tuča.

¹⁰¹ U Šonje nema tih leksema.

¹⁰² U Šonjinu rječniku nema leksema.

bavi krpanjem odjeće, 2. onaj koji sastavlja kraj s krajem) i křpār² *m* (ž křpārka) (onaj koji skuplja ili kupuje krpe),¹⁰³ Kubánac¹ *m* (onaj koji je s Kube) i Kubánac² *m* (onaj koji je iz Kubana),¹⁰⁴ kükavac¹ *m* (onaj koji svojim stanjem izaziva žaljenje) i kükavac² *m* (*bot. Chlorocyperus*), küp¹ *m* (veća količina kakvih predmeta ili sastojaka složena ili nagomilana) i küp² *m* [engl.] (1. pehar, 2. *sport.* natjecanje za trofej), kupa¹ ž (1. *etnol.* čaša za vino, 2. stožac) i kupa² ž [tal.] (1. obli crijep na krovovima primorske gradnje, 2. gomila, 3. boja u tal. igraćim kartama), kusa¹ ž (*lokal.* kuja) i kusa² ž (*reg. etnol. v.* obručnjak), kvâs¹ *m* (kvasac) i kvâs² *m* [*rus.*] (kiselo piće od raženog brašna i slada), lëš¹ *m* < *nom. mn* leševi > (mrtvo tijelo čovjeka) i lëš² *m* [*njem.*] (ono što ostaje od izgaranja u visokoj peći; drozga), lîra¹ ž [*klas. eur.*] (1. trzalački instrument, 2. naprava na krovu tramvaja) i lîra² ž (talijanski novac), lîst¹ *m* < *nom. mn* listovi > (1. organ biljke, 2. komad papira, 3. isprava u obliku lista papira, 4. novine, 5. razvučeno tijesto, 6. pismo, 7. riba) i lîst² *m* (stražnji mesnati dio potkoljenice), lûg¹ *m* < *nom. mn* lûgovi/lûzi > (šumica, gaj) i lûg² *m* < *nom. mn* lûgovi > (1. pepeo, 2. voda u kojoj je prokuhan pepeo) i lûg³ *m* (bolest vinove loze), lûpa¹ ž [*fr.*] (povećalo) i lûpa² ž (jaki zvukovi koji nastaju udaranjem ili sudaranjem teških i tvrdih predmeta), marína¹ ž [tal.] (slika s motivom mora) i marína² ž (lučica za manje brodove), mätičnjāk¹ *m* (*bot. pčelinja ljubica*) i mätičnjāk² *m* (ono što je matično, glavno), mlätilo¹ *sr* [*knjiš. neob., v.* isprašivač) i mlätilo² *sr* (mlat), môl¹ (mólo) *m* [tal.] (lučki nasip) i môl² *m* [*klas. eur.*] (*muz.* jedan od dva glavna tonska roda) i môl³ *m* (oslić), mözak¹ *m* (1. *anat.* glavni organ živčanog sustava, 2. *meton.* vrlo umna i nadarena osoba) i mözak² *m* (*rib.* konopac provučen kroz oka na krajevima mreže), mrämor¹ *m* [*klas. eur.*] (vrsta kamena) i mrämor² *m* (*pov.* stećak), müla¹ ž (*m* spol) [*orij.*] (sudac, učen čovjek) i müla² ž (*m* i ž spol) [tal.] (kopitar križanac)¹⁰⁵, näftäš¹ *m* (*razg.* onaj koji se bavi naftom) i näftäš² *m* (*razg.* onaj koji radi na naftu), ògranak¹ *m* (1. *etnol. jez. knjiž.* manja grana koja se odvaja od veće, 2. sve što je sporedno, 3. niži dio organizacije) i ògranak² *m* (čas kad Sunce grane), päla¹ ž [*orij.*] (*ekspr. jez. knjiž.* kratki široki mač) i päla² ž [*lat.*] (1. obojeni plašt, 2. *kat.* pokrivalo kaleža, 3. u crkvenoj umj. ploča s reljefima i slikama na prednjem dijelu oltara), pälež¹ *m* (podmetanje požara) i pälež² *m* (pigmentirani biljeg), päprica¹ ž (1. komad željeza koji se uglavljuje u gornji mlinski kamen, 2. lijevak kroz koji se kukuruz pušta u žrvanj, 3. paprac, 4. onaj koji je sklon ljutnji, 5. *bot.* gospin vlasak) i päprica² ž (drvce kojim se zatvara mijeh u kojem se čuva sir itd), pâr¹ *m* (*arh.* čas, trenutak) i pâr² *m* [*klas. eur. njem.*] < *nom. mn* parovi > (1. dva podjednaka predmeta, 2. dvije osobe koje se nalaze zajedno, 3. *razg. neprom.* nekoliko), päša¹ ž (1. pasenje, 2. pašnjak) i päša² ž (*m* spol) [*orij.*] (*pov.* naslov visokih dostojanstvenika), pëča¹ ž [tal.] (*reg.* 1. komad, 2. naočit čovjek, ljudina) i pëča² ž [*orij. mađ.*] (*reg.* 1. rubac za glavu, 2. konjska obrazina s otvorima za oči),¹⁰⁶ pëš¹ *m* [*orij.*] (kraj odjeće, skut) i pëš² *m* [tal.] (*reg.* vrsta ribe), pïjūk¹ *m* (1. pijukanje, 2. *vet. reg.* bolest kokoši) i pïjūk² *m* (trnokop, kramp), pïk¹ *m* [*njem.*] (u kontekstu) i pïk² *m* (boja u kartama) i pïk³

¹⁰³ !!! Ovdje se krši „pravilo“ – pojavljuju se leksemi s različitim naglaskom, a označeni su kao homonimi. U Šonje nema navedenog leksema.

¹⁰⁴ Za razliku od ovoga opisa, u Šonje ovi leksemi nisu označeni kao homonimi: **Kubánac** *m etn* 1. čovjek rodod iz Kube, 2. državljanin Kube, **kükavac** *m* 1. plašljiv čovjek; kukavica, 2. *pogr* osoba koja svojim stanjem pobuđuje samilost, **kvâs** *m* 1. kvasac, 2. *pren* klica nekoga napretka i razvitka, **lîra** (grč) ž 1. *glaz pov* glazbalo, 2. *teh* naprava na tramvajskom krovu i **lîra** (tal) ž (tal. novčana jedinica) – zanimljivo je kako ova dva leksema nisu homonimi u Šonje, **lîst** *m* [*mn* listovi] 1. *bot* organ biljaka, 2. lisnat, tanak komad neke stvari, 3. pismo, 4. isprava, 5. *anat* stražnji dio potkoljenice, 6. *zool* morska riba, **lûpa** (fr) ž povećalo, leća, **marína** (tal) ž 1. *lik* slika s motivom mora, 2. *pom* luka, **mätičnjāk** *m* 1. *agr* stanica u pčelinjem saću, 2. *bot* biljka, 3. *agr* trs vinove loze, **mlätilo** *s* oruđe za ručno mlaćenje žita; mlat, **mözak** *m* 1. *anat* veći dio sred. živ. sustava, 2. sposobnost razmišljanja, 3. čovjek velikih sposobnosti, 4. *pren* duhovni vođa, **mrämör** (grč) *m* *geol* vapnenac, **näftäš** *m* 1. radnik i stručnjak koji radi s naftom, 2. stroj na naftni pogon, **ògranak** *m* 1. manja grana, 2. ono što se odvaja od glavnog tijela, 3. podružnica, **päla** (lat) ž *kat* 1. pokrivalo kaleža, 2. *lik* ploča s relj. i slikama, 3. *pov* obojeni plašt, **pälež** *m* 1. podmetnuti požar, 2. *prav* namjerno ili nehotice uzrokovan požar tuđe imovine, 3. *vet* u nekih pasmina pasa, crna ili smeđa boja na donjoj strani trupa, 4. *agr* bolesti na bilju, **päprica** ž 1. nagao, ljutit čovjek, 2. *bot* gospin vlasak, **pïjūk** *m* 1. glas ptica i pilića, 2. cilik, 3. *grad* jednostavno oruđe, kramp itd. – vidi dolje.

¹⁰⁵ U posebnoj je natuknici leksem **müla** ž [tal.] *rib.* dva ili više zidova od kamenja okomito na obalu.

¹⁰⁶ Šonje ne navodi taj leksem. Isto vrijedi i za sljedeći primjer (*pëš*).

(ponovljeno pìk-pìk; boc), pìlica¹ ž (*dem.* od pila) i pìlica² ž (*bot.* srpac),¹⁰⁷ pìljak¹ m (ptica selica slična lastavici) i pìljak² m (okruglast uvaljan riječni kamenčić), pìz¹ m [*tal.*] (*reg. razg.* uteg) i pìz² m [*tal.*] (*žarg.* mjera droge),¹⁰⁸ plávac¹ m (sorta primorskog crnog vina) i plávac² m (*m* i ž spol, 1. pripadnik vojske koja ima plavu boju kao obilježje, 2. pripadnik jedinica UNPROFOR-a),¹⁰⁹ plavina¹ ž (naglašeno postojanje plave boje) i plavina² ž (sorta vinove loze i vina),¹¹⁰ pòdlanica¹ ž (morska riba, orada) i pòdlanica² ž (1. *anat.* dlan, 2. mjera dužine, 3. *bot.* pernatka), pòkosnica¹ ž (*bot.* Salamunov pečat) i pòkosnica² ž (ono što je komu dodano kao vanjsko svojstvo, ono što pokriva unutarnji sadržaj), pòlica¹ ž (vodoravno učvršćena daska na zidu) i pòlica² ž [*tal.*] (priznanica o osiguranju) i pòlica³ ž (ob. *mn*; *etnol.* na pola prerezan krumpir), pòšta¹ ž (*etnol. reg.* posebno povoljno mjesto za postavljanje meke za ribe) i pòšta² ž [*klas. eur.*] (1. ustanova koja se bavi prenošenjem poruka i dostavljanjem pošiljaka, 2. *meton.* zgrada u kojoj se nalazi ustanova, 3. ono što se šalje), pòt¹ m (*reg. v. znoj*) i pòt² m [*tal.*] (*reg. razg. v.* lonac), práška¹ ž (1. prasak, 2. *razg.* vikanje u svadi) i práška² ž (*reg., v.* breskva), prèdio¹ m (krajolik, okoliš) i prèdio² m (blizina), prèša¹ ž (*v.* presa) i prèša² ž [*tal.*] (*reg.* žurba, hitnja), prijédlog¹ m (izloženo mišljenje, preporuka) i prijédlog² (*gram.* nepromj. riječ), prijem¹ m [*slav.*] (*tehn.* primanje) i prijem² m [*češ.*] (primanje), prijévoj¹ m (*geogr.* uleknuće, sedlo između dva planinska grebena) i prijévoj² m (*gram.* promjena samoglasnika), prílog¹ m (1. ono što je čemu priloženo, 2. poklon, doprinos, 3. tekst) i prílog² m (*gram.* neprom. riječ), primāt¹ m [*klas. eur.*] (prvenstvo, prvo mjesto po rangu) i primāt² m (ob. *mn*; majmuni), pšiha¹ ž [*klas. eur.*] (veliko i pokretno sobno ogledalo) i pšiha² ž [*klas. eur.*] (ukupnost duševnih osobina), pùk¹ m < *nom. mn* pùci > (1. obični ljudi, 2. *usp.* pučanin, 3. *pejor.* svjetina) i pùk² m < *nom. mn* pùkovi > (pukovnija), pùnta¹ ž [*tal.*] (1. *geogr.* rt, 2. *reg.* vršak, 3. *pren.* probadanje u predjelu pluća ili leđa) i pùnta² ž (puntarija), pùst¹ m (tkanina) i pùst² m (*reg.* mesopust, karneval),¹¹¹ rêgija¹ ž [*fr. eur.*] (*vojn. pov.* puk, pukovnija) i rêgija² ž [*klas. eur.*] (izdvojeno ili označeno područje jedne ili više zemalja), rèket¹ m [*engl. eur.*] (*sport.* 1. rekvizit u tenisu, 2. označeni prostor ispod koša) i rèket² m [*engl.*] (1. djelatnost reketara, 2. novac koji se plaća reketaru), ròk¹ m < *nom. mn* ròkovi > (1. ograničeno vrijeme, 2. završni dio tog vremena) i ròk² m [*engl. eur.*] (stil lake muzike novijeg postanja), rúda¹ ž (rudna masa u nekom terenu) i rúda² ž (rudo) i rúda³ ž (1. gusta, kovrčava vuna, 2. ovca takve vune), sât¹ m [*orij.*] (sprava; vrem. jedinica) i sât² ž (*neol., usp.* satnija), stòlica¹ ž (1. komad pokućstva, 2. *meton.* službeni položaj) i stòlica² ž (*med.* izvršena velika nužda) i stòlica³ ž [*rus. slav.*] (*pov. arh. jez. knjiž.* 1. glavni grad, 2.

¹⁰⁷ Odvojen je, tj. neoznačen kao homonim, leksem pìlica ž (ž spol prema pilić) 1. *rij.* pile, 2. *ekspr.* djevojčica.

¹⁰⁸ Šonje ne navodi taj leksem.

¹⁰⁹ U Šonje ovi leksemi nisu označeni kao homonimi (ili ih uopće ne navodi): **plávac** m 1. *agr* vinova loza i vino, 2. *geol* vrsta plavkasta kamena, **pòdlanica** ž *zool* mediteranska riba koštunjača, **pòkosnica** ž *anat* vezivna opna koja izvana oblaže kosti, **pòšta** (lat) ž 1. ustanova, 2. zgrada, 3. pošiljke, **pòt** m znoj, **prèdio** (prèdio) m 1. kraj, 2. dio poblize određen čim drugim, 3. krajolik, **prijédlog** m 1. oblikovano mišljenje, 2. *prav* čin kojim se pokreće donošenje pravne odluke, 3. *ling* neprom. riječ, **prijem** m prijem, **prílog** m 1. sastavni, sporedni dio koji se prilaže kao dopuna, 2. *his* sastavni dio arhivskoga predmeta, 3. tekst, 4. *ling* vrsta riječi, 5. prinos, doprinos, **primāt** (lat) m 1. prvo mjesto po značenju ili časti, 2. *kat* prvenstvo papinske vlasti, **pùnta** (tal) ž *reg* 1. vrh, šiljak, 2. rt, **règija** (lat) ž *geog* 1. kraj, područje unutar države koje tvori cjelinu, 2. države koje pripadaju većoj zemlj. cjelini, **rèket** (eng) m *šp* 1. naprava s drškom u tenisu, 2. prostor ispod koša u košarci, 3. *žar* novac koji se plaća reketaru, **ròk** (ròk) m 1. vrijeme dogovoreno za ispunjenje obaveza, 2. ograničeno vrijeme, 3. vrijeme na isteku roka, **rúda** ž *geol* mineralna sirovina, **sât** m sprava, vrem. jedinica, **stòlica** ž 1. *raz* stolac, 2. sveučilišna katedra, 3. *fiziol* izbacivanje izmetine iz tijela, 4. *pren* sjedište vlasti, **stròj** m 1. *teh* uređaj, 2. *voj* red, 3. sustav, **sùdba** ž 1. suđenje, osuda, 2. sudbina, **svèza** ž 1. veza, spona, 2. *anat* ligament, **šátor** (šátor) 1. sklopiva nastamba, 2. *pom/brod* platneni pokrivač koji štiti otvorene dijelove broda, **škríp** m 1. *pov* srednjovjek. mučilo, 2. pukotina u kamenju; procijep, **špica** (njem) ž 1. *reg* vrh, šiljak, 2. *pren* vrijeme najgušćeg prometa, 3. *film* popis ekipe filma, 4. *kaz* papuča za balerine, **štùka** ž *zool* slatkovodna riba, **tàkt** (lat) m 1. ritam, 2. *glaz* glazb. mjera, 3. ponašanje u društvu primjereno prilikama itd, vidi dolje.

¹¹⁰ Zanimljivo, razlikuju se prozodijski, a obilježeni su kao leksemi. U posebnoj je natuknici pak leksem plàvina ž nanos koji donose bujice na obale.

¹¹¹ Leksem pùst *prid.* naveden je kao posebna natuknica.

sjedište), strôj¹ *m* [češ.] (1. mehanička sprava, 2. sustav, ustroj) i strôj² *m* [rus.] (vojn. red, vrsta), sùd¹ *m* (1. mišljenje o kome ili čemu, 2. državni organ koji vrši jurisdikciju; *meton.* zgrada, 3. čovjek ili više ljudi koji sude, 4. *fil.* u logici iskaz kojim se što tvrdi ili poriče) i sùd² *m* (*reg. razg. v.* posuda), sùdba¹ *ž* (*ekspr. etnol. jez. knjiž.* sudbina) i sùdba² *ž* (sudovanje), sùnovrät¹ *m* (*bot. Narcissus*) i sùnovrät² *m* (*ekspr.* 1. dubok pad, 2. ponor, provalija), svàstika¹ *ž* (*etnol.* šogorica) i svàstika² *ž* (kukasti križ), svèza¹ *ž* (1. ono čime se veže, 2. *srp. v.* veznik) i svèza² *ž* [*slov.*] (*neol.* u kontekstu *u ~i*), šàtor¹ *m* [*orij.*] (pokretljiv privremen zaklon) i šàtor² *m* (u raznim terminologijama ono što je nalik šatoru), škrîp¹ *m* (škripa) i škrîp² *m* (mučilo u srednjem vijeku), špîca¹ *ž* (koštica) i špîca² *ž* [*njem.*] (*žarg.* 1. vrh, šiljak, 2. glavni naslov s početka filma, 3. vrhunac, 4. vrijeme najintenz. gradskog prometa), štùka¹ *ž* (1. slatkovodna riba grabljivica, 2. < *mn* > porodica riba) i štùka² *ž* [*njem.*] (*pov.* tip njemačkog bombardera), tàkt¹ *m* [*klas. eur.*] (1. smjenjivanje sumjerljivih elemenata i njihovo ponavljanje; osnovna ritmička jedinica, 2. jedna faza rada motora) i tàkt² *m* (osjećaj mjere, smisao za ponašanje u društvu), tanjùrača¹ *ž* (naprava za poravnavanje zemlje) i tanjùrača² *ž* [*njem. kalk*] (*podr. telerica*),¹¹² tekstùra¹ *ž* [*klas. eur.*] (slojevitost, naslaganost) i tekstùra² *ž* (tkanje, potka), téma¹ *ž* [*klas. eur.*] (1. glavna misao, 2. predmet koji treba pismeno obraditi, 3. dio skladbe, 4. poznati dio rečenice) i téma² *ž* (*pov.* vojno-administrativna jedinica u Bizantu), tók¹ *m* (1. oblik kretanja žive vode u prirodi, 2. protok, 3. kretanje u prostoru ili vremenu) i tók² *m* < *nom. mn* tókovi > (korice), trãp¹ *m* [*niz.*] (donji dio, osnova kola) i trãp² *m* (jama u zemlji u kojoj se čuva gomoljasto povrće), trîca¹ *ž* (najčešće u *mn*, 1. *v.* mekinje, 2. *pren.* bezvrijedna stvar) i trîca² (*usp.* trojka), trîler¹ *m* [*klas. eur.*] (*muz.* melodijski ukras) i trîler² *m* [*engl. eur.*] (filmski i književni žanr), trôjka¹ *ž* [*rus.*] (zaprega od tri konja) i trôjka² *ž* (*etnol.* bačva od 3 hal), trûd¹ *m* < *nom. mn* trûdi > (napor što ga traži fizički ili umni rad) i trûd² *m* i *ž* (gljiva), tûr¹ *m* [*orij.*] (stražnji dio hlača; *eufem.* stražnjica) i tûr² *m* (izumrlo divlje govedo), tûš¹ *m* (1. vodena boja od čađi i pigmenta, 2. tehnika crtanja; crtež u toj tehnici) i tûš² *m* (naprava za pranje tijela polijevanjem) i tûš³ *m* (kratak muzički pozdrav ili najava) i tûš⁴ *m* (*sport.* u hrvanju postignuta pobjeda), tvórac¹ *m* (1. Bog kao stvoritelj svijeta, 2. stvaralac) i tvórac² *m* (*razg., v.* tvor), ûmlje¹ *sr* (*zast. reg. indiv., v.* inteligencija) i ûmlje² *sr* (mudrost, razboritost), vãška¹ *ž* [*tal.*] (*reg., v.* umivaonik) i vãška² *ž* [*orij.*] (*reg. etnol., v.* uš) i vãška³ *ž* [*orij.*] (*knjiž. etnol.* pas), vèz¹ *m* (1. izrađivanje crteža na tkanini posebnom tehnikom, 2. ukras (čipka), 3. *pren. razg.* precizan rad) i vèz² *m* (1. mjesto određeno za vezanje brodova, 2. uvez knjige, 3. naprava kojom se skije vezuju za stopala) i vèz³ *m* (vrsta brijesta), vîd¹ *m* (jedan od pet osjeta) i vîd² *m* (1. pojavni oblik čega, vrsta, tip, 2. a. oblik pridjeva

¹¹² U Anića homonimi, a u Šonje nisu: **tanjùrača** *ž* 1. *agr* oruđe, 2. vojnička kapa, **tekstùra** (lat) *ž* 1. *teks* tkanje, potka, 2. *bot* oblik presjeka jezgre drveta, 3. *geol* vanjske naznake slojevitosti rudne naslage, 4. *grad/teh* vidljiv izgled strukture materijala, **téma** (grč) *ž* 1. predmet ili gl. misao razgovora, 2. naslov šk. zadaće, 3. *his* bizantska teritorijalna pokrajina, 4. *glaz* glazb. misao, 5. *ling* dio rečenice, **trãp** (*niz*) *m* rov, jama za spremanje gomoljastoga i korjenastog bilja, **trîca** *ž* 1. brojka tri, 2. osoba ili predmet označeni brojkom 3, 3. ocjena, 4. *šp* pogodak u košarci – **trîce** *mn* 1. zast posije, mekinje, 2. *pren* beznačajnosti, sitnice, **trôjka** *ž* 1. brojka 3, 2. osoba ili predmet označeni brojkom tri, 3. srednja ocjena, 4. tri osobe u zajedničkom poslu, 5. zaprega s tri konja – **trôjke** *mn* troje ženske djece, **trûd** *m* 1. napor, muka, umor, 2. plod, rezultat rada, **tûš** (fr) *m* 1. *lik* crnilo u crtanju, 2. naprava s mlazom vode, 3. *šp* pobjeda u hrvanju; ubod u mačevanju, 4. *glaz* kratak pozdrav, 5. *kem* vodena otopina, **tvórac** *m* 1. čovjek koji je stvorio nešto, 2. Bog, Stvoritelj, **vèz** *m* 1. uzao, čvor, 2. konac, šav, 3. ukras na tkanini, 4. *pom* mjesto u luci za privez broda; privez broda, 5. *šp* naprava na skijama, **vîd** *m* 1. jedno od pet osjetila, 2. *fiziol* osjet koji nastaje podraživanjem receptora za svjetlo na mrežnici oka, 3. *ling* aspekt, 4. oblik, **vôd** *m* 1. *voj* postrojba, 2. *teh* uređaj za prijenos energije, **vûkovac** *m* *ling* jezikoslovac koji slijedi jez. politiku utemeljenu na djelu V. K., **zãnovijët** *ž* *bot* rod grmova ili drveta iz porodice lepirnjača, **zèmlja** *ž* 1. *geol* gornji sloj Zemljine kore, 2. zemljište, 3. *geog* a. država, b. pokrajina, 4. *rel* naravni svijet za razliku od nadnaravnoga, **zèt** *m* kćerin ili sestrin muž, **zîmnica** (*zîmnica*) *ž* hrana spremljena za zimu, **zôr** *m* 1. *psih* opažaj, 2. *fil* intuicija, **zôrnica** *ž* *kat* misa koja se služi u zoru – **Zôrnica** *astr* jutarnja zvijezda, **zvônčić** *m* 1. *umanj* od zvono, 2. *bot* rod biljaka iz porodice zvončica, 3. *glaz* malo zvono koje se rabi kao glazbalo, **žâl** *m* 1. šljunkoviti ili pjeskoviti dio obale, 2. sitno kamenje, šljunak, **žîr** *m* 1. *bot* suhi plod nepucavac, 2. boja u mađ. kartama, **žîžak** *m* 1. *zool/agr* kukac štetnik, 2. žiža, **žùpa** *ž* 1. *pov* hrv. srednjovj. zemljišno područje pod vlašću župana, 2. *geog* suncu izloženo područje, 3. *kat* najmanja crkvena upravna jedinica,

kojim se kazuje je li određ. ili neodređ. ono što stoji uz pridjev, b. (glagolski aspekt), vòd¹ *m* (vojn. manja jedinica) i vòd² *m* (naprava kojom se što provodi, odvodi), vòlja¹ *ž* (1. svojstvo ili sposobnost duha da što hoće, 2. jako htijenje, 3. izražena odluka, 4. želja za čim) i vòlja² *ž* (guša u kokoši ili ptice), vùkovac¹ *m* (pristaša jez. i pravopisne reforme V. Karadžića) i vùkovac² (morska riba), zànovijēt¹ *ž* (oduzimanje vremena zanovijetanjem) i zànovijēt² *ž* (biljka iz porodice lepirnjača), zâr¹ *m* [*orij.*] (1. *reg.* zastor, 2. *pov.* koprena muslimanki) i zâr² *m* (*rij. jez. knjiž.* svitanje, sjaj),¹¹³ zàvrtnica¹ *ž* (*arh.* okućnica) i zàvrtnica² *ž* (mjesto na kojem se put vraća), zèmlja¹ *ž* (1. a. (Zemlja) planet na kojem živimo, b. svijet, 2. kopno, 3. površina tla, 4. zemljište, 5. tip tla koje se obrađuje, 6. *pov.* jedinica u smislu državne, administrativne i političke podjele) i zèmlja² [*njem.* = Land] (državno-upravna jedinica u smislu uređenja Habs. Monarhije i A-U. Monarhije), zèt¹ *m* (1. kćerin muž, 2. *reg.* sestrin muž) i zèt² (ime slova ze), zímnica¹ *ž* (1. hrana spremljena za zimu, 2. *reg.* groznica) i zímnica² *ž* (ptica pjevica), zôr¹ *m* [*orij.*] (*ekspr. etnol.* 1. sila, snaga, 2. bijes, nasilje, 3. brzina, žurba, 4. (u atributskoj službi) silan) i zôr² *m* (1. *knjiš.* izgled, 2. *term.* opažaj), zórnica¹ *ž* (1. Jutarnja misa u Adventu, 2. (Zornica) jutarnja zvijezda Danica) i zórnica² *ž* (*bot. Parentucellia*), zrâk¹ *m* (v. zraka) i zrâk² *m* (1. *term.* smjesa od koje se sastoji plinovit sloj oko Zemlje, 2. *meton.* slobodan prostor), zvònčić¹ *m* (*dem.* od zvono) i zvònčić² *m* (1. naziv za biljke zvonasta cvijeta, 2. < *mn* > porodica u koju spadaju te biljke), žâl¹ *m* i žâl² *m* (*ekspr. jez. knjiž.* žaljenje za čim) i žâl² *m* (žalo *sr*; 1. obala mora izložena stalnom djelovanju valova, 2. *meton.* glatko sitno kamenje na takvoj obali), žîr¹ *m* (1. plod hrasta ili bukve, 2. boja u igraćim kartama) i žîr² *m* (*rib.* ulov sitne ribe), žížak¹ *m* (1. fitilj, 2. komadić žara, 3. iskra kao mali izvor svjetla, 4. mali plamen koji stalno gori) i žížak² *m* (štetni kukac u žitu, grašku i dr.), žúpa¹ *ž* (suncu izložen predio izm. brda, plodan; pitomina, prisoje) i žúpa² *ž* (1. *pov.* teritorijalna i administr. jedinica kojoj je na čelu župan, 2. najmanja jedinica Kat. crkve), žûrka *ž* (ptica zelena liska) i žûrka *ž* (*žarg.* žur).

G. Nisu homonimi u Anića, nema oznake (inače su homografi): bâgra *ž zb.* < *gen.* bàgrī > (ljudi najlošijih svojstava; ološ) i bàgra *ž* (crvenilo), bāt *m* (drveno oruđe) i bāt *m* (riječ koja znači zvuk koji se čuje), bīt *m* [*engl.*] (*inf.* osnovna informatička jedinica) i bīt *ž* (1. glavna i neodjeljiva odlika, 2. *fil.* osnovno određenje nekog bića), blèka *ž* (glasanje ovaca) i bléka *ž* (*razg. etnol. deprec.* glupača), būs *m* (1. komad zemlje iskopan s travom; busen, 2. više strukova cvijeća na jednom korijenu, 3. rastresita glaviva) i būs *m* [*klas. eur. engl.*] (*razg. žarg.* autobus), čèlo *m* i sr [*tal.*] (*razg.* violončelo) i čèlo *sr* (1. dio glave čovjeka, 2. dio glave životinje, 3. prednji dio zgrade, 4. *zast. prij.* iznad, pored¹¹⁴), dúga *ž* (atmosferska optička pojava) i dūga *ž* (daska koja čini sastavni dio bačve), frízer *m* [*engl.*] (*razg.* zamrzivač) i frízēr *m* (ž frízērka) [*fr.*] (onaj koji uređuje frizure i njeguje kosu), kàmenica *ž* (1. posuda isklesana od jednog komada kamena za držanje ulja, 2. što je od kamena, 3. *reg.* morska školjka, 4. prirodno udubljenje u kamenu) i kamènica *ž* (pojedinačan komad kamena), kòka *ž* (1. *bot.* južnoamerička biljka, 2. *žarg.* kokain) i kóka *ž* (*hip.* od kokoš), kòla *pl t* (1. *etnol.* prijevozno sredstvo na kotače sa zapregom, 2. *meton.* teret, 3. *tehn. term. razg.* vozila na kotače) i kóla *ž* [*engl.*] (1. rod drveća Cola, 2. (Cola) *razg. žarg.* drugi dio naziva pića), kòlār *m* [*klas. eur.*] (1. ogrlica, 2. *razg. reg.* ovratnik) i kòlār *m* (1. onaj koji izrađuje kola, 2. onaj koji izrađuje metalne dijelove zaprežnih kola), křma *ž* (stočna hrana) i křma *ž* (zadnji dio broda), lòvica *ž* (ž spol od lovac) i lovíca *ž* (= lovice; dječja igra), lùk *m* (1. *mat.* dio kružne ili druge krivulje, 2. jednostavno oružje) i lùk *m* (biljka s lukovicom), ljùbičica *ž* (*dem.* i *hip.* od ljubica) i ljubičica *ž* (*reg. razg.* ljubica), mǎca *ž* [*tal.*] (*reg.* bat za razbijanje kamena) i máca *ž* (*hip.* od mačka), mǎh *m* [*njem.*] (jedinica brzine u zrakoplovstvu) i mǎh *m* (1. zamah, kretnja, 2. tren), máler *m* [*njem.*] (*razg. gov. v.* soboslikar, ličilac) i mǎlēr *m* [*fr.*] (*razg. gov. v.* nesreća, neprilika), mǎna *ž* [*hebr.*] (*bibl.* čudotvorna hrana) i mána *ž*

¹¹³ Leksem zâr riječca (čest.) je u posebnoj natuknici.

¹¹⁴ Sic! Ovdje je značenje nepromjenjive riječi opisano unutar leksema koji označava imenicu.

(nedostatak, pogreška), m^{âst} *ž* (1. netopiva tvar u tkivu životinja i biljaka, 2. ono što se dobije topljenjem svinjskog sala) i m^{âst} *m* (*reg.* mošt), m^{ëka} *ž* (meketanje) i m^{ëka} *ž* (*razg.* mamac), milj^ë *m* [*fr.*] < *gen. jd* milj^{ëa} > (1. sredina, okolina, 2. mali vezeni ili čipkasti stolnjak) i m^{ilje} *sr* < *gen. jd* m^{ilja} > (milina, razdraganost), m^{ôra} *ž* [*tal.*] (*etnol.* igra prstima uz izvikivanje broja) i m^{ôra} *ž* (1. *etnol.* zamišljeno biće koje dolazi čovjeku u snu i siše krv, 2. duševna tegoba), òtok *m* (1. kopno okruženo sa svih strana vodom, 2. pješačko stajalište na sredini ulice) i òtòk *m* (oteklina), p^{âlčíc} *m* (*hip.* od palac) i p^{âlčíc} (ptica carić, grmuša), p^{àra} *ž* (1. stanje u koje prelazi tekućina pri zagrijavanju, 2. vlažan zrak, 3. vidljive čestice pri izdisanju) i p^{àra} *ž* [*orij.*] (1. *žarg.* novac, 2. *pov.* stoti dio dinara, 3. novac, kovanica), p^{às} *m* (1. domaća životinja, 2. *astr.* ime zvijezde) i p^{às} *m* (1. *etnol. reg. v.* pojas, 2. struk), p^{étak} *m* < *gen. jd* p^{étka} > (5. dan u tjednu) i p^{ètāk} *m* < *gen. jd* p^{etāka} > (petača), p^{úra} *ž* (*etnol. razg.* jelo od kuhanog kukuruznog brašna) i p^{ùra} *ž* (ženka purana), p^{ütār} *m* (konj svijetlih kopita) i p^{ütār} *m* [*njem.*] (*razg. v.* maslac) i p^{ütār} *m* (*v.* cestar), r^{ît} *ž* (*reg.* stražnjica) i r^{ît} *m* [*njem.*] (područje ili zemljište uz rijeku ili jezero), r^{ôndo} *m* [*fr.*] (vedra skladba) i r^{òndō} *m* [*fr.*] (rondela), r^{ùta} (r^{ùtva}) *ž* (višegodišnja biljka) i r^{úta} *ž* [*fr.*] (1. smjer puta, 2. dionica na putovanju), st^{àrina} *ž* (*m* spol; *etnol.* starac) i starina *ž* (1. staro, minulo doba, 2. materijalni ostaci starog doba, 3. *reg.* djedovina), tr^{ěšnja} *ž* (1. listopadna biljka, 2. plod te biljke) i tr^{ěšnja} *ž* (1. tresenje stabala, 2. istresanje, 3. drhtanje tijela, 4. *arh. lokal.* potres), v^{íla} *ž* [*klas. eur.*] (1. kuća, ob. okružena vrtom, 2. *pov.* ljetnikovac) i v^{íla} *ž* (1. *mit. etnol.* mlado i lijepo žensko biće obdareno magičnim moćima, 2. *jez. knjiž. retor. arh.* muza), zdr^{àvica} *ž* (1. *geol.* zdrava zemlja, cjelica, 2. mladenačka bubuljica) i zdr^{àvica} *ž* (1. kraći govor uz čašu, 2. *etnol.* čutura ili druga posuda s pićem kojom se pozivaju gosti na svadbu ili krstitke).

H. Polisemni leksemi:¹¹⁵ adm^{irāl} *m* [*klas. eur.*] (1. najviši čin u ratnoj mornarici, 2. leptir), àlāt *m* [*orij.*] (1. sredstva kojima se obavlja zanat, 2. alatka, 3. *žarg.* muški spolni organ), àlpaka *ž* [*orij.*] (legura svijetle boje slične srebru), àugust *m* [*klas. eur.*] kolovoz,¹¹⁶ b^{ànica} *ž* (1. *ž* spol od ban, 2. *pov. a. reg.* naziv za stari novac, b. 1941-1945. stoti dio kune), b^{ičíc} *m* (*hip.* od bik), b^{òl} *m* < *gen. jd* b^{òla}, *nom. mn* bólovi > *ž* < *gen. jd* b^{òli}, *instr. jd* b^{òli}/b^{òlju}, *nom. mn* b^{òli} > (osjećaj tjel. i duševne patnje i trpljenja), b^{òr} *m* (1. jedna od biljaka, 2. božično drveće), br^{āk} *m* (zajednički život muškarca i žene), br^{àvetina} *ž* (bravlje meso), b^{ùca} *ž* (*lokal.* tikva), b^{ùra} *ž* [*tal.*] (1. jak vjetar, 2. događaj koji unosi mnogo nemira, uzbuđenje), c^{àrić} *m* (sitna ptica pjevica; palčić), c^{ìma} *ž* [*tal.*] (omča kao dio konopa), c^{imer} *m* [*eur.*] (1. natpis ili zašt. znak na ulazu, 2. *žarg.* sustanar), cm^{òk} *m* (*iron.* 1. uzvik, 2. poljubac),¹¹⁷ c^{èlěnka} *ž* [*orij.*] (1. perjanica koja se nosi za kalpakom, 2. *lov. term.* čeona kost s rogovima visoke divljači), d^{àca} *ž* (pravosl. gozba u čast pokojniku nakon crkvenog obreda), d^{àlj} *m* (1. *jez. knjiž. daljina*, 2. *usp.* udalj), d^{în} *m* [*orij.*] (1. ukupnost islamske religije, 2. *ekspr. jez. knjiž.* vjera), d^{irektor} *m* (*ž* direktorica) (1. ravnatelj, 2. *razg. žarg. a.* loza koja nije cijepljena, b. vino), dn^ò *sr* (1. tvrdo tlo pod morem, 2. najniži dio onoga što je izdubeno, 3. *meton.* ono što je u donjem dijelu čega), d^{òmak} *m* (*rij. daljina* dokle se može dosegnuti; domašaj), d^{òsada} *ž* (osjećaj praznine i nezanimljivosti), dr^{ážica} *ž* (klitoris), ekspl^{òzīv} *m* (raspršno sredstvo), gen^{èrāl} *m* [*klas. eur.*] (1. glavni, najviši vojnički čin, 2. poglavar isusovačkog reda), g^{òlf} *m* [*engl.*] (1. igra, 2. *neol. publ. v.* zaljev), g^{úza} *ž* (*hip.* od guzica), j^{àrina} *ž* (*pov.* vuna od janjadi koja pripada kmetu), j^{òg} *m* [*tal.*] (*žarg.* bočalište), k^{áda} *ž* (1. posuda u kojoj se kupa, 2. posuda za ispiranje u laboratorijima), k^{àlj} *m* [*njem.*] (element od kojeg se sastavlja i oblaže peć), k^{íla} *ž* (*razg.* 1. bolest, hernija, 2. *žarg. lokal. v.* kilogram), kl^{īnac} *m* (1. sitan, mali klin, 2. *žarg.* dječaćić, 3. *žarg.* pristojniji oblik za nepristojne poštapalice),

¹¹⁵ Ovdje su navedeni leksemi koje Anić, za razliku od Šonje, tretira kao polisemne lekseme (ili se navodi samo jedno značenje leksema, odnosno on je monoseman).

¹¹⁶ Ne navodi se, kao u Šonje, i onim *August*.

¹¹⁷ Ovaj je leksem također malo nespreno i nedosljedno opisan – natuknica je obilježena oznakom za rod, a kao prvo značenje navodi se da je riječ o uzvik.

klòbūk *m* (1. *reg.* šešir, 2. ono što je okruglasto, nadignuto od ravne površine), kònjic *m* (*hip.* od konj *jez. knjiž., morski* ~ riba; *vilin* ~ kukac), kòrīst *ž* (1. dobar rezultat kakvog rada ili nastojanja, 2. dobar rezultat izražen u novcu), kozètina *ž* (*pejor.* od koza), kòzice *pl t* (dječja bolest), kùčār *m* (*ž* kùčārka; *etnol.* onaj koji obilazi kuće i nudi kakvu robu na prodaju), léca *ž* (1. mahunarka; jelo te biljke, 2. prozirno (stakleno) tijelo; dio oka), mājā *ž* (*v.* majica), mīna *ž* [*fr. eur.*] (1. eksploziv, 2. projektil, 3. *pren.* čin, prepad, 4. *razg.* uložak za kem. ili teh. olovku), mládež *ž* (mladi ljudi), mlád *m i ž* (1. riblji pomladak, 2. mladi Mjesec, mladak), náda *ž* (psihičko stanje; *meton.* onaj ili ono od čega se mnogo očekuje), naròdnjāk *m* (*m i ž* spol; 1. *pov.* pripadnik jedne od stranaka, 2. *deprec. razg.* izvođač narodne muzike; *žarg.* narodna pjesma), patróna *ž* [*fr.*] (1. zaštitni omotač cilindričnog oblika, 2. obrazac, kalup, 3. čahura s metkom, 4. spremnik valjkasta oblika), pòpuna *ž* (popunjavanje), p̃hūt *m < gen. jd p̃hūta >* (1. + *ž* < *gen. jd p̃huti >* perut, 2. naglo polijetanje ptice), pūž *m* (1. *zool.* mekušac, 2. rod mekušaca, 3. *tehn. razg.* naprava koja ima oblik puževe kućice ili spirale, 4. krajnji dio vrata na gudačkim instr., 5. *deprec.* spora osoba), rāga *ž* (1. loš konj, 2. *pejor.* koščata, neskladna osoba), rāt *m* (oružani sukob), rážanj *m* (1. zašiljeni štap na koji se natiče i na kojem se okreće meso, 2. *zool.* močvarica), rēmi *m* [*fr.*] (1. društ. igra, 2. neodlučan ishod šahovske partije), rožēnice *pl t* (tip istarskih gajdi), sòl *ž* (1. *kem.* spoj metala i kiselina, 2. *općejez.* natrijev klorid), stūpa *ž* (1. mužar, 2. posuda u kojoj se nabija lan i kudjelja, 3. *reg. v.* preša, 4. *rel. fil. etnol.* posuda u koju je smješten prah učitelja u budizmu), šīlo *sr* (1. debela igla oštra vrha, 2. *zool.* morska riba), šūštavac *m* (lagan kišni ogrtač), tábāk *m* [*orij.*] (onaj koji se bavi tabačenjem; kožar), tròlist *m* (1. ono što ima 3 lista; biljka, 2. *pren.* tri nerazdvojne osobe; trojka), tròzub (tròzubac) *m* (oruđe s 3 zuba, šiljka), vráštvō *sr* (*zast.* 1. vračanje, 2. lijek, liječenje, u šali), vūk *m* (1. sisavac, 2. svadljiv čovjek, 3. oruđe kojim se natežu obruči na bačvu; gornja strana brda u tkalačkom stanu, 4. *etnol.* otekline ili rana od znojenja).

I. Nepromjenjive riječi – (nepravi) homonimi: a¹ i a² i a³, cĭk¹ *uzv.* i cĭk² (ciko) *prij.* (tik),¹¹⁸ da¹ *vezn.* i da² (za odobravanje, isticanje) i da³ *pril.* (za isticanje), do⁻¹ (kao prvi dio glagolske riječi) i do⁻² (prvi dio imenske riječi),¹¹⁹ E e¹ (glas, slovo) i e² (1. *vezn.*, 2. *uzv.*) i e³ *čest.*,¹²⁰ mĭc¹ (ob. u kontekstu malo-pomalo) i mĭc² *uzv.* (kojim se dozivlju mačke),¹²¹ na¹ *uzv.* i na² *prij.*, po¹ *prij.* i po² (pol; nesamostalna čestica u značenju pola),¹²² pòšto¹ *vezn.* i pòšto² *pril.*, p̃rije¹ *prij.* i p̃rije² *pril.*, pro⁻¹ (prefiks u složenicama) i pro⁻² (prefiks 1. u tvorbi glagola, 2. u tvorbi imenica i pridjeva), pròtiv¹ *prij.* i pròtiv² *pril.* (u kontekstu), radio⁻¹ (kao prvi dio riječi, odnosi se na radio) i radio⁻² (kao prvi dio riječi, odnosi se na radij), sāmō¹ *čest.* i sāmō² *vezn.*, vēc¹ *vezn.* i vēc² *pril.* (*čest.*), zāšto¹ *pril.* i zāšto² *vezn.*,¹²³ zbilja¹ *pril.* i zbilja² *čest.*¹²⁴

J. Leksemi iz Anićeva rječnika, ekvivalenti kojih su u Šonje označeni kao homonimi: āli 1. *vezn.* suprotni, 2. *vezn.* za pojačavanje, 3. *čest.*; bez- prefiks i bez *prij.*; blīzu 1. *pril.*, 2. *prij.*; crno- kao prvi dio riječi i crno *pril.*; dōista *pril.*; dōklē 1. *pril.*, 2. *vezn.*; dōlje *pril.* (u sintakt. vezi ili izrazu – *uzv.*);

¹¹⁸ Posebna je natuknica leksem **cĭk** *m* početak ob. u kontekstu. Šonje pak navodi samo **cĭk** (cĭk) *m* osvit.

¹¹⁹ Prefikse Šonje ne navodi u rječniku kao posebne natuknice.

¹²⁰ Nedosljednost u opisu ponovno se vidi na ovome primjeru: sljedeće natuknice nisu obilježene kao homonimi – **I i** (glas, slovo) i **i** (1. *vezn.*, 2. riječ za pojačavanje, 3. više, plus, 4. makar, barem); **K k** (glas, slovo) i **k** (ka) *prij.*; **O o** (glas, slovo) i **o-** u složenim glagolima i **o** *prij.*; **S s** (slovo) i **s** (sa) *prij.*; **U u** (glas, slovo) i **u-** (prefiks) i **u** *prij.*

¹²¹ U Šonje je pak samo jedna natuknica s dvama značenjima: **mĭc** *uzv.* 1. *raz* izriče izvođenje sitnoga pokreta, 2. ponavljano izriče vabljenje mačke.

¹²² Šonje navodi sljedeće dvije natuknice: **po** *prij.* i **pō** *pril.*

¹²³ Šonje navodi samo **zāšto** *pril.*

¹²⁴ Posebna je natuknica leksem **zbilja** *ž* 1. stvarnost, 2. java, istina.

dopóдне *pril*; dōsta 1. *pril*, 2. *uzv*; dubòko *pril*. i duboko- (kao prvi dio riječi); duž- (*publ. knjiš.* u nekim vezama riječi) i duž *prij*; èno 1. riječca, 2. *uzv*; ìstom *čest*; jèdino 1. *pril*, 2. *vezn*. i jedino- (kao prvi dio riječi), jèr *vezn*; jōš *pril*. (*čest.*); kàko 1. *pril*, 2. *vezn*; kào 1. *vezn*, 2. *pril*; kolikō *pril*; kùd (kùda) *pril*; mǎ 1. *vezn*, 2. riječca, 3. *čest*; màkar 1. *pril*, 2. *vezn*, 3. u sastavu općih zamjenica i priloga; međùtim (rečenični prilog), nǎmjesto (= umjesto), nǎprijēd *pril* (izraz: *uđite!*); nǎsuprot 1. *pril*, 2. *prij*; nēka (nēk) 1. *vezn*, 2. riječ za iskazivanje modalnih sadržaja; nētom 1. *vezn*, 2. *pril*. (*zast. maloprije*); ni 1. *vezn*, 2. *čest*, 3. prefiks; nǐgdje *pril*; nǐkākō *pril*. (*čest.*) uz negaciju; òkolo 1. *pril*, 2. *prij*. (oko); ònda 1. kao *pril*. i riječca s posebnom službom u tekstu, 2. *vezn*, 3. riječ koja potiče sugovornika; òpće *pril*. (1. svačije, 2. uopćeno); òsim 1. *prij*, 2. *pril*; òštro *pril*; òtkad (òtkada) *pril*; òtkako *pril*; òtkud (òtkuda) *pril*; pa 1. *vezn*, 2. *čest*. i pa- (prvi dio riječi); pósebno *pril*; pōslije *pril*. i poslije- (prvi dio složenih pridjeva); sǎd (sǎda) *pril*; sùčelicē 1. *pril*, 2. *prij*. s dat; svākākō 1. *čest*, 2. *pril*; šírom *pril*; tǔ *pril*; ùkraj *prij*. (postrani, u kutu); ùnisōno *pril*. (1. *muz.* jednoglasno, 2. *pren. deprec.* složno, jednoglasno); ùpomōć *uzvik*; ùsuprot *prij*. (1. *usprkos*, 2. *arh. naprotiv*); ùzdūž 1. *pril*, 2. *prij*; van- (v. izvan-) i vǎn *vezn.* (*ekspr. osim*) i vǎn! (vǎn!) *uzv.* i vǎn *pril*. (uz glagole kretanja pleonastično) i vǎn *pril.* (*reg. razg. v. 1. vani*, 2. *napolje*); vǐše (*čega*) *prij.* i vǐšē *pril.* i više- (kao prvi dio riječi); zǎtō *pril.* (*čest.*).

K. Nepravi homonimi:¹²⁵ bǎr¹ *m* [*engl. eur.*] (1. lokal u kojem se pije i jede stojeći, 2. noćni lokal) i bǎr² (*usp. barem*); bèzdan¹ *m* (*općejez. ponor, provalija*) i bèzdan² *prid.* (koji je bez dna); bǔm¹ *uzv.* i bǔm² *m* [*engl.*] (nagli procvat, velik uspjeh); cǐk-cǎk¹ *pril.* i cǐk-cǎk² *m* (izlomljena crta oštih zavoja); cĕk¹ (skraćeni *imp.* od cĕkāj) i cĕk² *m* [*engl.*] (tipiziran dokument kao nalog banci);¹²⁶ cĕst¹ ž (*zast. dio*) i cĕst² *prid.*; cĕdo¹ *sr* (1. *bibl.* pojava ili čin u kojem se vidi djelo Boga, 2. nešto što se događa mimo očekivanja, 3. *razg.* neobrazložen postupak ili čin) i cĕdo² *pril.* (*etnol. razg.* vrlo mnogo); dōbro¹ *sr* (1. *posjed*, 2. *kulturno i materijalno blago*, 3. *dobrobit*) i dōbro² *pril.*; dōk¹ *m* [*engl.*] (objekt u koji se smješta brod) i dōk² *vezn.*; dvōrskĭ¹ *prid.* (koji se odnosi na dvor) i dvōrskĭ² *m* (*pov. reg. dvornik*); fit¹ *prid.* [*engl.*] (*sport. žarg.* biti u dobroj formi) i fit² *m* [*tal.*] (*reg. razg. žarg. v. stanarina*); gǎla¹ *prid.* (*neprom. [fr.] svečan, sjajan*) i gǎla² *pril.* (*žarg. sjajno*) i gǎla³ ž [*eur. mađ.*] (svečana odjeća velikaša); gōl¹ *prid.* i gōl² *m* [*engl.*] (*sport.* 1. *vrata*, 2. *zgoditak*); grǎnat¹ *m* [*klas. eur.*] (1. *poludragi kamen*, 2. *voće nar*) i grǎnat² *prid.*; kǎdar¹ *m* [*fr.*] (1. *sve osobe obuhvaćene jednom strukom*, 2. *stalni sastav vojnih jedinica*, 3. *prizor na filmskoj traci*) i kǎdar² *prid.*; kōs¹ *m* (ptica pjevica) i kōs² *prid.*; kōštan¹ *prid.* (1. koji se odnosi na kost, 2. koji je od kosti) i kōštan² *m* (*bot. kostrva*);¹²⁷ kūs¹ *m* (*etnol. komad čega*) i kūs² *prid.*; lǎk¹ *m* [*fr. njem.*] (*term.* otopina koja daje sjajnu prevlaku) i lǎk² *prid.*; lēr¹ *pril.* [*njem.*] (*žarg. prazno, izvan brzine*) i lēr² *m* [*njem.*] (pomagalo kojim se upleće užad); lijêp¹ *prid.* i lijêp² *m* (vezno sredstvo, beton); mǎt¹ *prid.* [*fr.*] (*neprom. razg. bez sjaja*) i mǎt² *m* [*orij.*] (*šah* završni potez kojim se dobiva partija);¹²⁸ mjêsto¹ *sr* (1. *ograničeni dio prostora*, 2. *služba, posao*, 3. *grad, gradić*) i mjêsto² *prij.*; mōci¹ (što) *svrš.* i *nesvrš.* (imati mogućnosti) i mōci² ž *mn* (materijalni ostaci iz zemaljskog života sveca); nǎklon¹ *m* (sagibanje glave u znak poštovanja) i nǎklon² (komu, čemu) *prid.* (koji je prijateljski raspoložen);¹²⁹ njēga¹ *zam.* i njēga² ž (briga oko koga ili čega);¹³⁰ pijǎno¹ *pril.* [*tal.*] (*muz. tiho*) i pijǎno² *m* [*tal.*] (klavir);¹³¹ pōl¹ *m* [*klas. eur.*] (*geogr. krajnja*

¹²⁵ Ovamo se nikako ne uklapa ono što Anić također bilježi kao homonime, a nisu homofoni: **kratkōvrat¹ prid.** i **krǎtkovrǎt² m** sorta dalmat. loze i vino. Doista neobično i nelogično.

¹²⁶ Šonje ne navodi skraćeni imperativ (to je prilično čudno uopće i navoditi jer nije kanonski oblik), već samo **čĕk** (*eng m fin* vrijednosnica).

¹²⁷ U Šonje samo jedna natuknica s jednim značenjem: **kōštan prid** koji je od kosti.

¹²⁸ Šonje navodi jednu natuknicu s jednim značenjem: **mǎt** (*tur m šp* gubitnički položaj kralja u šahu).

¹²⁹ U Šonje je **nǎklon m** naginjanje glave ili gornjeg dijela tijela naprijed.

¹³⁰ Šonje ne navodi zamjenički oblik, samo **njēga ž 1.** njegovanje, **2.** kozmetičko dotjerivanje.

¹³¹ Šonje: **pijǎno** (*tal m* glasovir).

točka zamišljene osi neb. tijela) i pól² *pril.* i pól³ *m* (*srp.* v. spol); pût¹ *m* (1. utaban dio zemlje, prostor, 2. veza s dalekim krajevima, 3. način da se dođe do čega, 4. *anat.* organ, 5. odlazak, 6. smjer kretanja) i pût² u službi *prij.* i pût³ (puta) *pril/čest* (leksem pût ž 1. ljudsko tijelo, 2. boja kože, 3. tjelesnost – posebna je natuknica i nije homonim); rûjan¹ *m* (deveti mjesec) i rûjan² *prid*; sãblãzan¹ ž (1. skandal, 2. nakaza, rugoba, 3. iskušenje) i sãblãzan² *prid*; samòuk¹ *m* (onaj koji je naučio nešto samostalno) i samòuk² *prid*; sãn¹ *m* (stanje počinka tijela) i sãn² *prid.* (*ekspr.* sanjiv, pospan); sòlo¹ *m* i *sr* [*tal.*] (muzički komad ili njegov dio za jednog izvođača) i sòlo² *prid.* i sòlo³ *pril.* (*žarg.* pojedinačno); spør¹ *prid.* i spør² *m* (1. razmirica, 2. sukob); šüt¹ *m* (šuta) i šüt² *m* [*engl.*] (*sport.* udarac loptom) i šüt³ *prid.* i šüt⁴ *m* [*engl.*] (*žarg.* ubod injekcijskom iglom);¹³² tãp¹ uzvik i tãp² *m* [*tal.*] (*reg.* 1. drveni klin, 2. veliki drveni čep); tîk¹ *m* [*eur. posr.*] (*bot.* indijski hrast) i tîk² *m* [*fr.*] (grčevit trzaj mišića) i tîk³ *pril*; tîm¹ *m* [*engl.*] (1. *term.* radna grupa, 2. *sport.* sastav, ekipa) i tîm² (u *pril.* izrazima); töp¹ *m* [*orij.*] (1. *vojn.* artiljerijsko oruđe, 2. *šah razg.* figura u igri šaha) i töp² *prid.* [*engl.*] (vrhunski, prvi); tûf¹ *uzv.* i tûf² *m* (vrsta kamena); vrëlo¹ *sr* (1. izvor, 2. izvor rijeke, 3. pren. izvorni dokument) i vrëlo² *pril.* (vruće);¹³³ vřh¹ *m* (1. najviši dio brda, 2. vršak, šiljak, 3. točka najudaljenija od pravca ili ravnine osnove, 4. ono što je gore) i vřh² *prij.*; zãbît¹ ž (zabačeno mjesto) i zãbît² (*etnol. prid. trp.* od zabiti; zabijen); zlö¹ *sr* (1. ružno djelo, 2. nevolja, nesreća) i zlö² *pril*; zvjëzdan¹ *prid.* i zvjëzdan² *m* (1. *bot.* cvijeće iz por. glavočika, 2. zvizdan).¹³⁴

L. Nisu homonimi u Anića, a u Šonje jesu: bèzbröj 1. *m* mnoštvo, 2. *pril.* vrlo mnogo; bilo *sr* (1. puls, 2. planinski vijenac) i bilo...bilo korelativni *vezn.* (*čest.*); biströ *m* [*fr. posr.*] manji restoran i bistro *pril.*; bös *prid.* (1. neobuven, 2. nepotkovan) i bös *m* [*engl.*] (*ekon. publ. razg. žarg.* šef); deka- (prefiks kojim se označava 10 puta veća jedinica od temeljne) i dëka ž [*njem.*] (1. pokrivač od vune, 2. vodoravni sloj u gradnji kuće); dësnī *prid.* i dësnī *pl t* (zubno meso); divãn *m* [*orij.*] (1. *pov.* carsko ili vezirsko vijeće u Turskom Carstvu, 2. *razg. etnol. razgovor*, 3. počivaljka) i dīvan *prid*; dō 1. *prij.*, 2. *pril.* i dō *m* (*reg. lokal.* vrtača); dūg *m* (1. ono što je uzeto ili dano na zajam, 2. *pren.* moralna obveza) i dūg *prid*; đuzel *prid*; èkspres *pril.* i èkspres *m* (brzi vlak); fãlš [*njem.*] (*žarg.* 1. *prid.*, 2. *pril*); göd (drugi, naglašeni dio općih zamjenica ili priloga) i gōd *m* (1. godišnjica, 2. znak rasta i širenja debela u godinu dana); golöguz *prid.* (*deprec.* koji kao da je gole stražnjice); hōmogēn *prid.* (koji ima ista svojstva, istovrstan); instant- (kao prvi dio riječi) i instant (1. *prid.*, 2. *pril.*, 3. *pren. deprec.* ono što se radi na brzinu); ĩstina (1. ž ono što odgovara stvarnosti, 2. *čest.*); jëdnorög *m* (1. *mit.* konj s jednim rogom, 2. morska životinja s kljovom) i jednörög *prid*; kãd (kãda) 1. *pril.*, 2. *vezn.* i kãd *m* (*jez. knjiž. ekspres.* 1. mirisan dim, 2. miris); kãki *prid*; kōjī *zam*; koliki *zam. prid.* i kolikī *prid*; kräj *prij.* i kräj *m* (posljednja točka; dio zemljišta; područje Zemlje; dio oko ruba platna); küş *m* (kadulja) i küş! *uzv*; mãř [*fr. njem.*] (1. *m* ritmički, složan i ravnomjeran hod, 2. *m* koračnica, 3. *uzv*); mī lična *zamj*; mínus [*lat. eur.*] (1. *pril.*, 2. *m* nedostatak); mõzdani *m mn* (mozak, moždano tkivo) i mõzdanī *prid*; müškī (1. *prid.*, 2. *pril*) i müškī *prid.* (1. dostojan muža, 2. koji se odnosi na muškarce) i müški *pril*; něšto *zam.* (1. u službi imenice, 2. u službi priloga, 3. *čest.*); ništa (1. *zam.*, 2. *pril.*, 3. *sr* ono što nema vrijednosti ili značenja, 4. *gov. fam.* ne dolazi u obzir, 5. *razg.* nimalo); nīz *m* (1. biseri nanizani na nit, 2. više osoba, predmeta ili pojava jedan pored drugog) i niz *prij*; oko *prij*; *pril.* približno i öko *sr* (1. organ osjetila vida, 2. podvodni izvor, 3. otvor koji čine niti mreže); övāj (1. pokazna *zam.*, 2. *zam.* u imeničkoj službi, 3. poštapalica, 4. *sr razg.* malo čega); päče *pril.* (*čest.*) i päče *sr* (mladunče od patke); plövan *prid.* i plövãn *m* [*tal.*] (*pov. reg.* župnik); pöd *m* (1. donja vodoravna površina prostorije, 2. *pren.* ravna površina terena) i pod *prij.* i pod(a)- prefiks; pōgan *prid.* (*ekspr.* prljav, zao) i pōgãn ž (1. *etnol.* izmet, 2. ono što je odvratno); pojedinačno *pril*; pöla *pril.* i póla ž (1. *zast.* polovica, polovina, 2. v. polutka);

¹³² Šonje: šüt (eng) *m šp* raz udarac.

¹³³ Šonje navodi jednu natuknicu: vrëlo s 1. geog mjesto na kojem voda izvire, 2. *pren* uzrok, početak, podrijetlo.

¹³⁴ Šonje: zvjëzdan *m bot* biljni rod jednogodišnjih zeleni iz por. glavočika.

pònešto 1. *zam*, 2. *pril*; právo *pril*. i právo *sr* (ukupnost pravila, zakona, propisa; ovlast, prednost; pravna znanost); rávan *prid*. i rávan *ž* (1. *geogr.* ravnica, 2. *geom.* ravnina, 3. razina, nivo); rùmen *prid*. i rùmēn *ž* (*ekspr.* rumenilo); skùp *m* (1. sastanak, 2. predmeti kao cjelina, 3. *mat.* množina elemenata objedinjena u cjelinu) i skùp *prid*; stâr *m* [*engl.*] (*razg.* zvijezda, poznati glumac) i stâr *prid*; stòp [*engl.*] (1. *žarg.* uzvik *stani!*, 2. *m* prometni znak); stùden *prid*. i stùdēn *ž* (*ekspr.* 1. hladnoća, 2. *pren.* osjećaj jeze); suvèrēn *m* (vladar) i sùveren *prid*; svâk *m* (*etnol.* 1. sestrin muž sestrama, 2. svekar) i svâk *zam*. (*razg.* svatko); štò (1. upitna riječ, 2. *vezn.* riječ, 3. *neodr.* *zam*, 4. *pril*, 5. *vezn.*); táman *prid*. i tàmān *pril*; tèk *vezn.* i tēk *m* (1. apetit, 2. dobar okus); tēžāk *m* (1. ratar, 2. radnik koji radi za nadnicu, 3. *reg.* stanovnik primorskog grada) i tēžak *prid*; trúdan *prid*. (1. *m* i *ž* *arh. jez. knjiž.* umoran, 2. *ž* trudna); ùšnī *prid*. (koji se odnosi na uho); vâs *zam*. i *prid*. (*sav*) i vâs *ž* (*arh.* selo); vremènit *prid*. (1. koji je ograničen vremenom, 2. vremešan); zâsad(a) *pril*. i zâsad *m* (1. ono što je zasaden, 2. mladica) i zâsada *ž* [*češ.*] (osnovno načelo, princip); zèlen *prid*. i zèlēn *ž* (1. *ekspr.* opći dojam zelenila u prirodi, 2. zeleno povrće, 3. biljke bez drvenastih dijelova); zìmzelen *prid*. i zìmzelēn *ž* (*bot.* 1. biljka penjačica, 2. biljke čije lišće ne žuti i ne pada); zùjan *m* (*m* i *ž* spol) *razg.* glupan i zûjan *prid*. (koji zuji).

Prilog 3. Popis leksema iz *Rječnika hrvatskoga jezika* (Anić, 2007).

Ovdje se navode sve natuknice koje su u priručnome rječniku Vladimira Anića navedene kao homonimi, odnosno one koje su obrojčene.

A. Imenice – pravi homonimi: biljār¹ (bilijār) *m* (igra) i biljār² *m* (biljārica ž) (travar), bôd¹ *m* < N *mn* bódovi > (1. ubod iglom, 2. tehnika u vezenju i pletenju) i bôd² *m* < N *mn* bódovi > (jedinica za mjerenje uspjeha), bôks¹ *m* (borilački sport) i bôks² *m* < N *mn* -ovi > (pregrada s posebnom namjenom), bôl¹ *m* < G -a, N *mn* bólovi, G bôlōvā > (osjet tjelesne patnje i trpljenja) i bôl² ž < G -i, I -i/bôlju, N *mn* -i > (osjećaj duhovne patnje i trpljenja), divīzija¹ ž (*mat.* dijeljenje) i divīzija² (divīzija) ž (*vojn.* najveća združena vojna jedinica osposobljena za samostalno djelovanje), dôba¹ *sr* < D L dôbu > (1. razdoblje u razvoju Zemlje, 2. dio godine, 3. dio dana) i dôba² *sr* < D L dôbu > (*glazb.* vremenska jedinica mjere takta), fúga¹ ž (*glazb.* složeni polifoni glazbeni oblik) i fúga² ž (*građ.* spoj između elemenata konstrukcije), grīz¹ *m* < N *mn* grīzovi > (jedan pokret kojim se grize i otkida zalogaj) i grīz² *m* (*v.* krupica), hërc¹ *m* (izvedena SI jedinica frekvencije) i hërc² *m* < N *mn* hërcëvi > (*reg.* boja francuskih igračih karata), kīt¹ *m* < M *mn* kītovi > (*zool.* najveći morski sisavac) i kīt² *m* (mekka smjesa koja služi za spajanje), kônac¹ *m* < G kónca > (dvije ili više upletenih niti pamuka, svile i sl.) i kônac² *m* (kraj, svršetak), kôsa¹ ž (vlasi na glavi čovjeka) i kôsa² ž (oruđe kojim se kosi trava)¹³⁵, krma¹ ž (*agr.* stočna hrana) i krma² ž (*pom.* zadnji dio broda), kûp¹ *m* < G kûpa > (veća količina kakvih predmeta; *sin.* hrpa) i kûp² *m* < N *mn* kûpovi > (*sport.* 1. pehar kao trofej, 2. natjecanje za kakav trofej, 3. sustav natjecanja u kojem se igra na ispadanje), léća¹ ž (*bot.* mahunarka) i léća² ž (1. *fiz.* prozirni materijal s jednom ili dvije plohe, 2. *anat.* prozirni dio oka kroz koji se projicira vidna slika), lëš¹ *m* (*v.* truplo) i lëš² *m* (ono što ostaje od izgaranja u visokoj peći), lîst¹ *m* (1. *bot.* organ viših biljaka, 2. *anat.* stražnji dio potkoljenice, 3. dvije strane u knjizi, 4. isprava, 5. novine) i lîst² *m* (*zool.* morska riba plosnata tijela), lûg¹ *m* (šumica, gaj) i lûg² *m* (1. pepeo, 2. voda u kojoj je prokuhan pepeo), mîna¹ ž (*vojn.* 1. rasprskavajuća naprava, 2. minobacački projektil) i mîna² ž (*term.* uložak za kem. ili tehn. olovku), môl¹ *m* (*pom.* lučki nasip, izgrađeno mjesto za pristajanje i vez brodova) i môl² *m* (*glazb.* jedna od dvije najčešće vrste glazb. ljestvica) i môl³ *m* (*fiz.* osnovna SI jedinica množine tvari), pâs¹ *m* (1. *reg.*, *v.* pojas, 2. *anat.* dio čovjekova trupa iznad kukova) i pâs² *m* (*sport.* u igrama dodavanje lopte suigraču), pâša¹ ž (1. pasenje, 2. pašnjak) i pâša² *m* (*pov.* visoki dostojanstvenik u O. C.), pïjavica¹ ž (*meteor.* vrtlog žestokog vjetra popraćen stupom ili lijevkom) i pïjavica² ž (1. *zool.* parazit, 2. *pren.* onaj koji rado iskorištava drugoga), pïjūk¹ *m* (trnokop) i pïjūk² *m* (1. zvuk kojim se glasaju mlade ptice i pilići, 2. visok zvuk glazbala), pòlica¹ ž (vodoravno učvršćena daska na zidu ili ormaru) i pòlica² ž (*prav.* potvrda o osiguranju), pöp¹ *m* (*razg.* svjetovni svećenik) i pöp² *m* (samo *jd.*, *glazb.* *razg.* popularna glazb. produkcija), pñhüt¹ ž (ljuske izumrlih dijelova površinske kože) i pñhüt² *m* (naglo polijetanje ptice), prijédlog¹ *m* (izloženo mišljenje) i prijédlog² *m* (*gram.* nepromjenjiva riječ), prílog¹ *m* (1. ono što je čemu priloženo, 2. doprinos u novcu, 3. dodatni tekst) i prílog² *m* (*gram.* nepromjenjiva riječ), pûk¹ *m* < N *mn* pûkovi > (obični ljudi) i pûk² *m* (*v.* pukovnija), restaurácija¹ ž (ponovno uspostavljanje ili obnavljanje čega) i restaurácija² ž (veći ugostiteljski objekt u kome se poslužuju obroci, ručak i večera), skākavac¹ *m* (*zool.* kukac ravnokrilac) i skākavac² *m* (nož čija oštrica naglo iskače iz korica na pritisak prstom), stòlica¹ ž (*v.* stolac) i stòlica² ž (*fiziol.* velika nužda), svàstika¹ ž (*etnol.* ženina sestra) i svàstika² ž (*ideol. pov.* kukasti križ), tüş¹ *m* (1. vodena boja od čađi i pigmenta, 2. *lik.* tehnika crtanja) i tüş² *m* (kupaonički uređaj za pranje).

¹³⁵ U ovome se rječniku ne navodi treća natuknica (*kôsa*³), koja bi bila vjerojatno obilježena kao homoniman leksem s ostalim dvama, no razlog se tomu nalazi u objašnjenju da su zabilježene samo frekventne riječi.

B. Glagoli – pravi homonimi: cĭknuti¹ (Ø) *svrš.* < *prez.* -nēm, *nesvrš.* cĭktati > (1. proizvesti glas koji se čuje kao oglašavanje ptica ili miša, 2. vrisnuti u kakvoj jakoj emociji) i cĭknuti² (Ø) *svrš.* < *prez.* (3. l. jd.) cĭknē > (početi se kvariti (vino), nakisnuti), dōvesti¹ (koga) *svrš.* (voditi koga tako da stigne do određenog mjesta) i dōvesti² *svrš.* (prebaciti vozeći), istúpiti¹ *svrš.* (1. izaći jedan korak iz reda, 2. govoriti što u čije ime, 3. izaći iz organizacije) i istúpiti² (što) *svrš.* (učiniti što tupim), izdati¹ *svrš.* (1. (što) predati na raspolaganje, 2. *razg.*, v. iznajmiti) i izdati² *svrš.* (1. odati tajnu, 2. (koga) iznevjeriti koga) i izdati³ (koga, što) *svrš.* (pustiti u javnost, *sin.* objaviti), izvesti¹ (koga, što) *svrš.* (1. vodeći (koga) učiniti da izađe, 2. objasniti jedno iz drugog, 3. odigrati, 4. izvršiti) i izvesti² (koga, što) *svrš.* (1. vozeći premjestiti iz čega, 2. *trg. ekon.* otpremiti u drugu zemlju radi prodaje), nalōžiti¹ (što) *svrš.* (učiniti da što gori) i nalōžiti² *svrš.* (narediti, zapovjediti), nāpasti¹ *svrš.* (koga, što; ugroziti koga fizički ili verbalno) i nāpasti² *svrš.* (*rij. razg.* pasti u većoj količini i zadržati se kao sloj na tlu), òdvesti¹ (koga, što) *svrš.* (*prez.* odvèdēm) i òdvesti² (koga, što, se) *svrš.* (*prez.* odvèzēm), òteći¹ *svrš.* (1. dovršiti otjecanje, 2. *pren.* proći bespovratno) i òteći² *svrš.* (*pat.* dobiti oteklinu, nateći), pōvesti¹ (koga) *svrš.* (*prez.* povèdēm) i pōvesti² (koga) *svrš.* (*prez.* povèzēm)¹³⁶, prēvesti¹ (koga, što) *svrš.* (*prez.* prevèdēm) i prēvesti² (koga, što, se) *svrš.* (*prez.* prevèzēm), prōvesti¹ (koga, što, se) *svrš.* (*prez.* provèdēm) i prōvesti² (se) *svrš.* (*prez.* provèzēm), rāniti¹ (koga, što, se) *svrš.* (napraviti ranu; nanijeti duševnu bol) i rāniti² *nesvrš.* (rano ustajati), rāzvesti¹ (koga, što, se) *svrš.* (1. učiniti razgranatim, 2. (se) *pravn.* rastaviti (se) od supružnika) i rāzvesti² (koga, što) *svrš.* (v. razvoziti), slijēpiti¹ *nesvrš.* (činiti koga slijepim) i slijēpiti² (što, se) *svrš.* (1. (što) lijepljenjem spojiti, 2. (se) spojiti se čime ljepljivim), tōčiti¹ (što) *nesvrš.* (lijevati što iz veće količine u manjim količinama) i tōčiti² (što) *nesvrš.* (1. izjedati, rastakati, 2. v. tokariti), tŕknuti¹ (kamo, do čega) *svrš.* (otići na brzinu) i tŕknuti² (koga, što) *svrš.* (udariti u prolazu), tuširati¹ (koga, što) *nesvrš.* (crtati ili iscrtavati tušem) i tuširati² (se) *nesvrš.* (prati (se) ispod tuša), ùvesti¹ (što, se) *svrš.* (*prez.* uvèzēm) i ùvesti² (koga, što) *svrš.* (*prez.* uvèdēm), vŕšiti¹ (što) *nesvrš.* (činiti, obavljati) i vŕšiti² (što) *nesvrš.* (*agr.* izdvajati zrnje od klasja), zalōžiti¹ (što) *svrš.* (pojesti koji zalogaj) i zalōžiti² (što) *svrš.* (1. dati u zalog, 2. *pren. retor.* podnijeti velike žrtve).

C. Različite promjenjive riječi – nepravi homonimi: gōl¹ *prid.* i gōl² *m* (*sport. razg.* 1. v. vrata, 2. pogodak), kádar¹ *m* (kvalificirana radna snaga) i kádar² *m* (*film.* prizor na filmskoj traci) i kádar³ *prid.*, kōs¹ *m* (zool. ptica pjevica) i kōs² *prid.* (koji je nagnut), nĭkakāv¹ *prid.* (koji je loš) i nĭkakāv² *zam.*, rŭjan¹ *prid.* i rŭjan² *m* (deveti mjesec), spōr¹ *m* < N mn spōrovi > (1. razmirica, prepirka, 2. *pravn.* sudski postupak) i spōr² *prid.*, tēčan¹ *prid.* (1. v. tekući, 2. koji ide glatko, bez teškoća) i tēčan² *prid.* (koji se jede s tekom).

D. Promjenjiva i nepromjenjiva riječ – nepravi homonimi: dōbro¹ *sr* (1. posjed, 2. kulturno i materijalno blago, 3. dobrobit) i dōbro² *pril.*, dopōdne¹ *pril.* i dopōdne² *sr* (1. vrijeme od jutra do podneva, 2. *razg.* od doručka do ručka), mjēsto¹ *sr* (1. ograničeni dio prostora na kojem se što odvija, 2. prostor gdje se može što smjestiti, 3. služba, posao, 4. grad) i mjēsto² *prij.*, nĭšta¹ *zam.* i nĭšta² *pril.* i nĭšta³ *sr* (ono što nema vrijednosti ili značenja), òko¹ *sr* (*anat.* organ vida) i òko² *prij.* i òko³ *pril.* (otprilike), pōd¹ *prij.* i pōd² *m* (1. donja površina prostorije po kojoj se hoda, 2. *pren.* ravna površina terena), pōnešto¹ *zam.* i pōnešto² *pril.*, pŭt¹ *m* (1. utaban dio zemlje, 2. veza s dalekim krajevima, 3. način, 4. *anat.* organ, 5. odlazak i boravak izvan mjesta, 6. smjer kretanja, 7. putanja) i pŭt² (puta) *čest.* i pŭt³ *ž* (boja kože), slātko¹ *sr* (1. dio obroka, ono čime se zasлади, 2. voće kuhano u šećeru) i slātko² *pril.*, stōp¹ *m* (*tehn.* tipka za zaustavljanje) i stōp² *uzv. žarg.*, štō¹ *zam.* i štō² *pril.* i štō³ *vezn.*, tĭk¹ *pril.* i tĭk² *m* (*psih.* grčevit trzaj mišića), zlō¹ *sr* (1. loš, ružan čin, 2. nevolja, nesreća) i zlō² *pril.*

¹³⁶ Posebno se navodi povratni glagol **pōvesti se** (za kim) *svrš.* (postupati pod čijim utjecajem).

E. Nepromjenjive riječi: a¹, A (1. *lingv.* glas, slovo, 2. *glazb.* šesti ton notnog sustava) i a² *vezn*, blizu¹ *pril.* i blizu² *prij*, da¹ *vezn.* i da² *čest*, dō¹ *prij.* i dō² *pril.*, dōlje¹ *pril.* i dōlje² *uzv.*, e¹, E (slovo, glas) i e² *uzv.*, èno¹ *čest.* i èno² *uzv.*, hàjde¹ (*hàjdemo*) *uzv.* i hàjde² (*hàjdemo*) *čest.*, i¹, I (slovo, glas) i i² *vezn.*, k¹, K (glas, slovo) i k² (*ka*) *prij.*, màkar¹ *čest.* i màkar² *vezn.*, o¹, O (glas, slovo) i o² *prij.*, òšim¹ *prij.* i òšim² *pril.*, pa¹ *vezn.* i pa² *čest.*, pòslije¹ *prij.* i pòslije² *pril.*, pòšto¹ *vezn.* i pòšto² *pril.*, pñje¹ *prij.* i pñje² *pril.*, s¹, S (slovo, glas) i s² (*sa*) *prij.*, sùčelicē¹ *pril.* i sùčelicē² *prij.*, šírom¹ *pril.* i šírom² (*čega*) *prij.*, u¹, U (glas, slovo) i u² *prij.*, ùzdūž¹ *pril.* i ùzdūž² *prij.*, vēc¹ *vezn.* i vēc² *pril.*